

Årsrapport 2014

Fylkesmannen i Buskerud

Innhold

I - Fylkesmannens beretning	Side 3
II - Introduksjon til embedets hovedtall	Side 5
III - Årets aktiviteter og resultater	Side 7
IV - Styring og kontroll i embedet	Side 14
V - Vurdering av framtidsutsikter	Side 15

I - Fylkesmannens beretning

2014 var mitt første hele kalenderår som leder av Buskerud fylkesmannsembete. Det har vært et begivenhetsrikt år internt som eksternt, og som på mange områder videreføres i 2015.

Embetet har i all hovedsak nådd de målene våre oppdragsgivere og vi selv satte oss for 2014. Dette er nærmere beskrevet i de neste kapitlene. I dette kapitlet vil jeg primært trekke fram oppgaver vi startet opp med i 2014, og som skal videreføres i påfølgende år.

Også økonomisk har vi tilfredsstillende resultater. Vi hadde i 2014 et mindreforbruk på 1,3 millioner kroner som vi overfører til 2015 på kapittel 0525 post 01. Dette utgjør 1,7 % av bevilgningen i 2014.

Buskerud fylke har ved årsskiftet 275 124 innbyggere, en økning på 2 885. Størst økning hadde Røyken kommune med en vekst på 2,3 %. 5 kommuner hadde nedgang, alle med under 5 000 innbyggere: Flå, Nes, Gol, Rollag og Nore- og Uvdal. Skatteutviklingen for 2014 viser at kun 5 av kommunene hadde en utvikling som er høyere enn landsgjennomsnittet. 9 kommuner hadde en negativ utvikling, hvorav Hole i særdeles grad. I 2013 hadde denne en skatteinngang på 155 % av landsgjennomsnittet, mens tilsvarende tall for 2014 var 93 %. Buskerud har per i dag 2 kommuner på ROBEK-listen, Ringerike og Nedre Eiker. Disse blir tett fulgt opp på ordfører og rådmannsnivå, samt i formannskap og kommunestyremøter.

Eksternt vil jeg først fremheve vårt oppdrag rundt kommunereformen. Alle fylkets 21 kommuner har i løpet av 2014 kommet godt i gang med denne prosessen. Felles oppstartsmøte med kommunene ble avholdt våren 2014. Vår prosessveileder tiltrådte stillingen i august og besøkte sammen med undertegnede samtlige 21 formannskap i løpet av august/september for å sikre at kommunene startet reformprosessen. Arbeidet er prosjektorganisert med bredt sammensatt styrings-, referanse- og prosjektgrupper for å sikre fremdrift i kommunene. I tillegg har vi deltatt på en rekke oppfølgende møter med kommuner og regionråd, også sammen med andre fylkesmannsembeter når temaet diskuteres på tvers av fylkesgrenser. Ut over dette har vi deltatt på folkemøter, holdt foredrag i ulike fora, skrevet kronikker og vært aktive på sosiale medier, og med egne nettsider.

På landbruksområdet er vi LMDs økologiske foregangsfylke på jordstruktur og jordkultur. Hovedmålet er å bidra til gjenoppbygging av biologisk mangfold og humus i matjorda. På skogsiden har Buskerud de siste par årene mistet mye av sin treforedlingsindustri, noe som har gitt oss store utfordringer. Derfor har vi i 2014 utarbeidet «Strategi for økt aktivitet i skogbruket i Buskerud 2014-2017» for å fange opp de mest aktuelle problemstillingene innen skogbruket i vårt fylke.

Også på arealsiden har vi store utfordringer. Den sterke befolkningsveksten i Osloområdet fører til økt tilflytting til kommuner i nedre Buskerud. Dette setter sterkt press på landbruksarealer, kulturlandskap og friluftsliv- og naturområder, i tillegg til støy og luftforurensning. Derfor er det igangsatt ulike utredningsarbeider med målsettinger om at økt transportbehov primært skal løses med kollektivtrafikk, sykkel og gange, og at veksten i første rekke skal kanaliseres i nærheten av de store transportaksene.

Innen helse- og sosialområdet fikk embetet godkjenning i 2014 av Statens helsetilsyn til å arbeide med en alternativ utforming av tilsynsrapportene ved systemrevisjon på de kommunale tjenesteområdene innen helse, sosial og barnevern. Målsettingen var å gjøre rapportene mer lesevennlig, informativ og å spisse det sentrale budskapet.

På helseområdet for øvrig har vi også effektivert nye ordninger. Det ene er å gjennomføre tilsyn med status for arbeidet med folkehelse i kommunene. Det andre er å implementere nye bestemmelser som styrer pasient og pårørendes stilling i tilsynssaker, og det tredje er Omsorgsplan 2020. På alle disse områdene føler jeg at vi er godt i gang etter de intensjoner som er lagt.

På utdanningsområdet er nye ting skapt. Med bakgrunn i satsingen «Ungdomstrinn i utvikling/GNIST» har GNIST-partnerne på fylkesplan (KS, Utdanningsforbundet, HVB, fylkeskommunen og fylkesmannen) utviklet en varig Buskerud-modell for samarbeid om barnehage og utdanning, basert på best mulig utnyttelse av de samlede personelle og økonomiske ressurser, koordinering av sentrale og regionale tiltak og initiering/gjennomføring av ulike tiltak rettet mot hele fylket. Jeg vil gjerne berømme alle aktørene for stor vilje og evne til samarbeid til beste for barn, unge og voksne i Buskerud.

Også «ny» tilsynsmetodikk på utdanningsområdet er gjennomført. Veiledningsperspektivet er styrket, slik at barnehageeiere og skoleeiere blir kurset og veiledet i god tid før selve tilsynet, som igjen gir eierne muligheter for

å rette opp forhold som kan lede til avvik/pålegg. Alle parter er svært fornøyd med denne innretningen, som også bidrar til redusert antall pålegg og styrker synet på tilsyn som en metode for å bedre regeletterlevelsen på begge områder.

Internt startet vi våren 2014 en organisasjonsgjennomgang ved embetet. Målsettingene med prosessen er styrket internt samarbeid og bedre ressursutnyttelse. Vi skal sikre at vi fremstår enhetlig utad med god kompetanse. Embetet skal også bidra til utvikling i fylket og «løfte» veilednings- og utviklingsarbeidet. Økt tilgjengelighet er også en viktig ambisjon for oss.

Første del av organisasjonsgjennomgangen ble gjennomført i 2014. I oktober arrangerte vi en personalsamling der eksterne deltakere fra flere kommuner, KS og media ga nyttige tilbakemeldinger på embetets rolleutøvelse og oppgaveløsning. Siste del ble påbegynt før årsskiftet, og prosessen skal slutføres innen 1. juni 2015.

Helen Bjørnøy

(sign.)

II - Introduksjon til embetets hovedtall

Omtale av samfunnsoppdraget

Fylkesmannsembetene er regionale statlige forvaltningsorgan underlagt departementene. Administrativt er fylkesmennene underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Embetene får sine oppdrag fra en rekke ulike departementer som har direkte faglig instruksjonsmyndighet på sine fagområder. Fylkesmannen i Buskerud er statens fremste representant i fylket og et nødvendig bindeledd mellom den sentrale statsforvaltningen og kommunene i fylket. Fylkesmannen utfører også oppgaver for Kongehuset.

Fylkesmennes arbeid i 2014 var knyttet til generelle iverksettings-, samordnings- og veiledningsoppgaver rettet mot kommunene. Dette gjaldt:

- modernisering av offentlig sektor
- velferd, helse, sosiale tjenester, personlig tjenesteyting
- oppvekst, familiepolitikk, barnehage, opplæring
- plan- og byggesaker
- landbruk og næringsutvikling
- naturressursforvaltning, miljøvern
- samfunnsikkerhet og beredskap

Detaljer knyttet til Fylkesmannen i Buskeruds arbeid er beskrevet i del III.

Omtale av embetet

Fylkesmannen i Buskerud er lokalisert i Statens hus i Drammen. Embetet ledes av fylkesmann Helen Bjørnøy og assisterende fylkesmann Runar Schau-Carlsen.

Embetets overordnede mål er at vi skal:

- være bindeledd og samordner mellom stat, kommune og innbyggere
- utøve myndighets-, rettssikkerhets- og kontrollfunksjoner
- inneha nødvendig kunnskap som grunnlag for samhandling
- bidra til fornying og utvikling i Buskerud

Vi er organisert i sju avdelinger og embetsledelsen. Kommunikasjonsrådgiver og fagdirektør for utvikling og modernisering er forankret i embetsledelsen. Avdelingene er:

- Administrasjonsavdelingen
- Beredskaps-, justis- og kommunalavdelingen
- Helseavdelingen
- Landbruks- og næringsavdelingen
- Miljøvernavdelingen
- Oppvekst- og utdanningsavdelingen
- Vergemål-, barnevern- og familieavdelingen

Fylkesmannen hadde per 31.12.2014 115 årsverk fordelt på til sammen 137 ansatte: 92 kvinner og 45 menn.

Den økonomiske tildelingsrammen fra KMD over kapitlene 0525 og 0571 for driften av virksomheten var i 2014 på i underkant av 78 millioner kroner.

Vi forvaltet i tillegg 176 millioner kroner i fagmidler fra andre oppdragsgivere til utviklingsprosjekter, tiltak, faglig veiledning og tilsyn i fylket.

Tilskudd innenfor jordbruket etter søknad utgjorde ca 420 millioner i Buskerud. Tilsvarende tall for skogbruket var ca 11 millioner. Skogfondet utløste investeringer på 48 millioner i skogbruket. Innestående på Skogfondet ved årsskiftet var 158 millioner.

Oppfølging av kommunereformen er godt i gang og ledergruppen er styringsgruppe for dette arbeidet. Vi har engasjert en fagdirektør som har reformen som hovedoppgave og alle kommunene i Buskerud er i gang med prosesser og vurderinger.

Den viktigste interne prosessen i 2014 var igangsetting av en organisasjonsgjennomgang ved embetet. Arbeidet startet våren 2014 med en analyseperiode der vi beskrev aktuelle problemstillinger.

Året ble avsluttet med valg av en ny organisasjonsmodell:

- landbruk og miljø slås sammen til en ny avdeling
- vi samler oppgaver etter plan- og bygningslov i en avdeling
- oppgaver for barn og unge samles også i ny avdeling
- vergemålsoppgavene og sosiale tjenester i NAV flyttes til ny avdeling som skal dekke helse, sosial og velferd
- Administrasjonsavdelingen plasseres i stab
- opprette stabsenhet for samordning, modernisering og kommunikasjon

Avdelingene ble i 2014 bedt om å gjennomføre ett tiltak for å identifisere og håndtere tidstyver. Følgende fire tiltak for å fjerne interne tidstyver er felles for embetet:

- bedre møtekultur
- strengere vurdering av deltakelse på konferanser, seminarer og lignende
- forbedret saksbehandlingsflyt
- elektronisk utsending av post

Kort omtale av samarbeid med andre embeter og andre virksomheter der samarbeidet har hatt betydning for egen eller andre virksomheters resultatoppnåelse:

Alle våre avdelinger deltar i ulike former for samarbeid eller felles prosjekter med andre embeter. Vi er engasjert i nettverkssamarbeid, regionsamlinger og fagsamlinger, både på leder- og saksbehandlernivå. Samarbeidet med andre embeter oppleves som svært nyttig og legger blant annet opp til lik praksis og fortolkning av rettsregler. I andre sammenhenger er den viktigste effekten læring og kompetanseheving. Noen eksempler på samarbeidsområder er:

- regionalt fylkesmannsmøte (FMØS, FMOA, FMVE, FMTE, FMBU)
- beredskap: G7-nettverk (FMOP, FMHE, FMØS, FMOA, FMBU, FMVE, FMTE)
- barnehage og utdanning (FMOA, FMØS, FMTE, FMVE og FMBU)
- sosiale saker i NAV: regionmøter tre til fire ganger i året
- barnevern: regionsamlinger tre-fire ganger i året og halvårlige samarbeidsmøter for regionens fylkesmenn og BUFetat region
- kompetanseutvikling i landbruket (KOLA-VIKEN): felles opplæringsprogram i regi av Fylkesmennene i Viken-fylkene
- helse: samarbeid med Vestfold og Telemark om opplæring av legeturnuskandidater.
- landbruk: innenfor arbeidet med "Inn på tunet" har Fylkesmannen støttet aktivt opp om etablering av "Tilbydernettverket"

III - Årets aktiviteter og resultater

Generelle samordningsoppgaver. Modernisering av offentlig sektor

Samordning

Embetsledelsen gjennomfører kommunedialog med alle ordførere og rådmenn i alle fylkets 21 kommuner.

I tråd med tildelingsbrevets kapittel 2 har vi lagt til rette for samordning av all statlig tilsynsvirksomhet. Vi har faste møtepunkter med interne tilsynsmyndighet for gjensidig orientering og læring, samtidig som vi har gjenopprettet en tilsynsside på vår nettside. Vi har også tett kontakt med eksterne tilsynsmyndigheter som Mattilsynet, Arbeidstilsynet og Sekretariatet for kontrollutvalgene i kommunene.

Det har heller ikke i 2014 vært behov for samordning av reaksjoner i medhold av § 60 e som følge av pålegg eller sanksjoner fra tilsynsetatene.

Kommuneøkonomi

Vi har gjennomført møter med samtlige kommuner og regionale etater i forbindelse med fremleggelse av kommuneproposisjonen og statsbudsjettet. Vi har også gitt utstrakt veiledning til våre to ROBEK kommuner og andre kommuner som enten ønsker det eller på grunn av økonomiske utfordringer har behov for det. KOSTRA-tall benyttes både som grunnlag for samtaler med kommunen og i utformingen av tilstandsrapporten som utgis årlig i april. Det er større kunnskap om bruk av KOSTRA-tall i kommunene, noe som medfører at det er mindre feil som må korrigeres.

Det ble utbetalt skjønnsmidler til prosjekter som stimulerte til moderering og omstilling i samtlige av våre kommuner.

Arealdisponering

Fylkesmannen har fortsatt sin praksis med å samordne våre høringsuttalelser med Statens vegvesen og Norges vassdrags- og energidirektorat.

Velferd, helse og personlig tjenesteyting

Sosiale tjenester i NAV

På dette sektorområdet prioriterer vi behandling av klagesaker og tilsyn med de kommunale tjenestene i NAV. I 2014 mottok vi 434 klagesaker etter lov om sosiale tjenester i NAV. Dette er en økning på 38 % fra 2013. Buskerud var i 2014 det fylket, med unntak av Oslo og Akershus, som mottok flest klagesaker etter lov om sosiale tjenester i NAV. Vi omgjorde 10 % av de kommunale vedtakene og 10 % ble opphevet og sendt tilbake til ny behandling. Saksbehandlingstiden har økt noe fra 2013. Dette setter vi i sammenheng med den markante økningen i antall saker, vakanse i saksbehandlerstilling og at noe ressurser er brukt til vergemålsoppgaver. Likevel ble de fleste sakene løst i løpet av 1-2 måneder. I 8 saker var saksbehandlingstiden mer enn 3 måneder.

Fylkesmannen skal, som tilsynsmyndighet for sosiale tjenester i NAV, ha oversikt over og kontrollere om tjenestene følger kravene i lov og forskrift. Sentralt i NAV kontorets råd og veiledningsplikt er ansvaret for en gjeldsrådgivningstjeneste. Sentralt i denne tjenesten står samarbeidet mellom gjeldsrådgivere og namsmenn. Vi har i 2014 kartlagt hvordan kommunene mener at dette samarbeidet fungerer spesielt etter at namsmennene er organisert til de to politidistriktene i Buskerud. Vår kartlegging viser at samarbeidet fungerer godt og at samordning av namsmenn har ført til høyere kompetanse og mindre sårbarhet. Vi har også kartlagt det boligsosiale arbeidet i kommunene og hvilke utfordringer kommunen har med å skaffe tilfredsstillende bolig til vanskeligstilte. Tilbakemeldingene viser at det er for lite differensierte boliger til gruppen med rus/psykiske lidelser. Det er også en utfordring å skaffe større familieboliger til for eksempel flyktningfamilier. Flere kommuner benytter startlån aktivt slik at personer som trenger bolig har mulighet til å kjøpe en egen fast bolig.

I samarbeid med Fylkesmannen i Østfold og Høgskolen i Østfold er vi med i prosjektet «Praksis og kunnskapsutvikling». To av NAV-kontorene i Buskerud deltar i prosjektet og skal prøve ut nye arbeidsmåter for å hjelpe brukere med sammensatte behov ut i jobb. Prosjektet er initiert av Arbeids- og velferdsdirektoratet og

utprøvingen skjer i et samarbeid mellom brukere, praktikere og forskere.

I 2014 videreutviklet vi samarbeidet med NAV Buskerud. Sammen har vi opprettet et veilederkorps som skal bistå de lokale kontorene med praktisk opplæring og veiledning på både det kommunale og statlige området. Hovedoppgaven på det kommunale området vil være å fokusere på vurdering av arbeidsevne og bistandsbehov for personer med økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt.

Ressursbruk

Avdelingen bruker samlet 4,5 årsverk på disse resultatområdene:

- Resultatområde 73 – Levekår og sosiale tjenester
- Resultatområde 74 – Tilsyn etter sosiale tjenester i NAV

Vergemål

Arbeidet med vergemål har vært utfordrende helt siden overtakelsen i juli 2013. Vi har etter hvert fått økt ressursene og har nå en dyktig faggruppe bestående av juridisk, sosialfaglig og økonomisk kompetanse. Likevel må vi fortsatt benytte ressurser fra fylkesmannens ordinære drift. Det har skjedd store endringer til det bedre i 2014. Saksbehandlingstiden er betydelig redusert og er etter vår vurdering forsvarlig og i tråd med forvaltningslovens krav og frister.

Vi har etablert en gruppe av faste verger, som mottar løpende opplæring og veiledning. Vi arrangerte 2 vergenettverkssamlinger med aktuelle tema i 2014. Vi har også hatt møter med både med enkeltpersoner med behov for verge, pårørende og helse- og omsorgspersonell. Vi har forsøkt å etterkomme behov for informasjon i møter med pårørende, interesseorganisasjoner, ansatte i velferdssektoren så langt vi har hatt kapasitet til det.

Vi har gått gjennom flere regnskap enn de 15 % av sakene som ble trukket ut for gjennomgang i 2014. Vi vurderer at vi har en trygg kapitalforvaltning.

Ressursbruk

Avdelingen bruker 10,5 (inkl. arkiv) årsverk på resultatområdene:

- Resultatområde 51.2 – Vergemålsloven og utlendingsloven

Barnevern

På barnevernsområdet prioriterer vi tilsyn med kommunenes barneverntjeneste, institusjoner og behandling av klager fra enkeltpersoner. Antall henvendelser fra personer som er misfornøyd med barneverntjenesten økte i siste halvår 2014. Det ble i noen av sakene opprettet hendelsesbasert tilsyn og møter med ledelsen i noen kommuner.

I Buskerud er det 12 barneverntjenester som ivaretar oppgavene for 21 kommuner. Dette har ført til et bedre fagmiljø, styrking av rettsikkerheten og mindre sårbarhet i tjenesten. Den statlige styrkingen av barnevernet i Buskerud (2011-2014) har gitt 44,4 stillinger. I samme periode har kommunene opprettet ytterligere 40 stillinger. Gjennomsnittlig saksmengde pr. besatt stilling er derved blitt betydelig redusert. Antallet fristoversittelser er det siste året redusert fra ca 7,5 % til ca. 2,5 %. Fortsatt er det enkelte barneverntjenester som ikke får gjennomført tilstrekkelig antall oppfølgingsbesøk til barn i fosterhjem. Dette er bekymringsfullt sett i forhold til at dette har vært tema for det landsomfattende tilsynet i 2013 og 2014.

Tilsynene med kommuner og institusjoner er utført i henhold til oppdraget. I tilknytning til det landsomfattende tilsynet med den kommunale barneverntjenesten ønsket vi å prøve ut en metode for egevaluering og erfaringsspredning. Vi inviterte tre kommuner til å foreta en evaluering av egen virksomhet på de samme områdene samtidig som vi foretok systemrevisjon i en nabokommune. De var med på åpnings- og sluttmøte og vi bidro med hjelpeverktøy til bruk ved gjennomgang av kommunens egen praksis. De tre kommunene la fram sine resultater i et oppsummeringsmøte. Alle hadde funnet forhold eller rutiner som skulle forbedres. Det kom fram at det hadde vært tidkrevende, men at kommunene hadde lært mye av å foreta denne egenrevisjonen. De ville anbefale dette til andre kommuner og virksomheter.

Ressursbruk

Avdelingen bruker samlet 3,5 årsverk på disse resultatområdene:

- Resultatområde 43 – Krisetiltak
- Resultatområde 44 – Familievern
- Resultatområde 45 – Barnevern

Helse

Oppdragsgivere på helseområdet er Helsedirektoratet (rådgivning og forvaltningsoppgaver) og Statens helsetilsyn (tilsyn med fylkets helsetjenester, kommunale og spesialisthelsetjenester). Det er lagt til grunn at ressursinnsatsen skal fordeles likt mellom oppdragsgiverne, noe som for et par år tilbake også var tilfellet.

De siste årene har det vært en betydelig økning i antallet hendelsesbaserte tilsynssaker og rettighetssaker, slik at ressursinnsatsen på tilsyn har økt. Vi har måttet nedprioritere noe når det gjelder planlagt tilsyn i form av systemrevisjoner. På tross av dette er saksbehandlingstiden for lang innen tilsynsområdet.

Prioriteten er enkeltindividers rettssikkerhet, med fokus på svake grupper. Vi har derfor vektlagt forsvarlig saksbehandlingstid på rettighetssaker (kommunale tjenester og spesialisthelsetjenester), saker etter kapittel 9 i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (bruk av tvang overfor psykisk utviklingshemmete) og Pasient- og brukerrettighetslovens kap. 4 (bruk av tvang for å kunne gi nødvendig somatisk helsehjelp til personer uten samtykkekompetanse som motsetter seg helsehjelpen). Denne vektleggingen har ført til en utfordrende lang saksbehandlingstid på hendelsesbasert tilsyn.

Vi prioriterer saker hvor det avdekkes forhold der tjenestetilbud eller enkeltpersoner kan mistenkes for å utgjøre en faktisk fare for pasienter eller brukere.

Helseavdelingen har de siste årene hatt rådgivere som har jobbet systematisk mot kommunene. Siktemålet er en gjennomføring av statens politikk på helseområdet. Dette gjelder

- kommunale helse- og omsorgstjenester
- folkehelse, re-/ habilitering
- individuell plan og tjenester for psykisk utviklingshemmete
- psykisk helsearbeid
- rusforebygging

Ved at vi har en gruppe rådgivere som har disse arbeidsfeltene som en dedikert oppgave, sikrer vi at selv i en situasjon med stor tilgang av tilsynsoppgaver har vi god kontroll på nevnte direktoratsoppgaver (fordeling av fagmidler til kommunene, oppfølging og kontroll av bruken av midlene).

Førerkortfeltet (inndragninger, dispensasjoner og rådgivning) dominerer på embedets statistikk for ut- og inngående dokumenter. Tendensen har fortsatt de siste årene med ca 15 % økning årlig. Dette er en ressursmessig utfordring som løses ved effektiv saksbehandling i en dedikert gruppe. Løsningen har sikret både en forsvarlig saksbehandlingstid og eksternt rådgivning og opplæring.

Helseavdelingen har sammen med embedets avdeling for barnevern og sosiale tjenester samarbeidet om en ny mal for tilsynsrapportene som skrives etter gjennomførte systemrevisjoner. Målsetningen har vært å kommunisere bedre ut mot tjenestene, herunder også vurdere områder hvor vi ikke finner avvik. Implementeringen har vært gjort under veiledning fra Statens helsetilsyn, og den nye malen skal evalueres gjennom 2015.

Ressursbruk

Helseavdelingen bruker samlet 19,7 årsverk på disse resultatområdene:

- Resultatområde 76 – Samhandling, kvalitet og helseberedskap
- Resultatområde 77 – Andre oppdrag
- Resultatområde 83 – Folkehelsearbeid
- Resultatområde 84 – kommunale helse- og omsorgstjenester
- Resultatområde 41 – Tilsyn og klagesaksbehandling etter barnevernloven
- Resultatområde 73.1 – Klager på individuelle tjenester etter lov om sosiale tjenester i Nav
- Resultatområde 74 – Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i Nav

- Resultatområde 82 – Tilsyn og klagesaksbehandling som gjelder helse- og omsorgstjenester

Oppvekst, barnehage og opplæring

Etter at strukturen i embetsoppdraget ble endret ved at resultatområder under barnehage og grunnopplæring ble slått sammen, var Fylkesmannens hovedoppdrag i 2014 todelt. Det ene oppdraget knyttet seg til forvaltningsoppgaver og spesielt tilsyn og veiledning, mens det andre var rettet mot kvalitetsutvikling i bred forstand.

På forvaltningsområdet var det det satt resultatkrav for tilsyn i form av nærmere gitte aktivitetskrav både for barnehage og skole. Aktivitetskravene er omfattende og stiller store krav til avdelingen og medarbeiderne. Avdelingen har likevel oppfylt aktivitetskravene på begge områder, men dette har gått noe på bekostning av planlagte regelverkssamlinger.

Samlinger knyttet til felles nasjonalt tilsyn har blitt prioritert. Avdelingen ønsker større kapasitet til hendelsesbaserte tilsyn, særlig på utdanningsområdet. Med ny tilsynsmetodikk opplever Fylkesmannen at barnehageeiere og skoleeiere i større grad enn tidligere oppnår regeletterlevelse, enten etter kurs/veiledning eller i perioden fra foreløpig rapport til endelig rapport. Andre forvaltningsoppgaver som klagebehandling, veiledning, tilskudd, eksamen, statistikk og tiltak innenfor tilpasset opplæring, spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning er utført i henhold til oppdrag og resultatkrav.

Opgavene knyttet til kvalitetsutvikling var mange og til dels ulike i forhold til den enkelte satsning. Det har vært en styrke at oppgavene og forventningene til Fylkesmannen har blitt bedre beskrevet. Arbeidet med ungdomstrinnsatsningen har vært prioritert, og Fylkesmannen vil særlig trekke frem det samarbeidet som nå ser ut til å ha etablert seg i fylket mellom de viktigste utviklingsaktørene. KS, Utdanningsforbundet i Buskerud, Buskerud fylkeskommune, Høgskolen i Buskerud og Vestfold og Fylkesmannen har videreført GNIST-arbeidet og etablert Buskerudmodellen for samarbeid mellom de nevnte aktører på ledernivå. Samarbeidet dreier seg om informasjon om og koordinering av ulike tiltak, men også gjennomføring av fellestiltak rettet mot barnehage og utdanning i fylket. Dette arbeidet ser også ut til å få en plass i «Regional plan for kunnskapssamfunnet Buskerud», som er under utvikling.

Ressursbruk

Avdelingen disponerer 10,6 årsverk totalt, hvorav ca 0,5 årsverk benyttes til oppgaver under BLD. Med kun to resultatområder fordelte de øvrige 10,1 årsverk seg som følger:

- Resultatområde 31: Forvaltningsoppgaver – barnehagen og grunnopplæringen - 7,3 årsverk
- Resultatområde 32: Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen og grunnopplæringen - 2,8 årsverk

Arealdisponering, byggesaker og universell utforming

Arealdisponering

Landbruks- og næringsavdelingen ivaretar nasjonale og regionale landbruksinteresser knyttet til arealforvaltningen gjennom dialog, møter, veiledning og behandling av konkrete saker. Fylkesmannen deltar aktivt på regionalt Planforum når det er aktuelt ut fra landbrukshensyn, og i Fylkesmannens interne plansamarbeid.

På landbruksområdet ble det i 2014 gitt uttalelse til om lag 130 reguleringsplaner, ca. 50 dispensasjonssaker og 29 kommuneplaner/kommunedelplaner og planstrategier. Uttalelsene blir gitt samlet fra Fylkesmannen. På landbruksområdet ble det fremmet én innsigelse til en kommunedelplan ut fra strid med nasjonale jordverninteresser. Det ble gjennomført én mekling i forbindelse med tidligere innsigelse på landbruksområdet. Her ble innsigelsen trukket gjennom meklingen. En tidligere klage fra 2013 på dispensasjonsvedtak i kommunen ble også trukket i 2014. Det er ikke påklaget nye dispensasjoner i 2014. En tidligere innsigelse fra 2013 ligger fortsatt til behandling i KMD.

Regional plan for Nordfjella ble slutført i 2014. Her har landbruks- og næringsavdelingen avdelingen vært med i planarbeidet for å ivareta landbruks- og næringsinteressene innenfor rammene for planen. Vi har også deltatt i referansegrupper for flere større samferdselsprosjekter som er under planlegging i fylket i 2014.

Byggesaker

Vi har i 2014 hatt en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på noe under 12 uker. De sakene som har ligget lenger har sin årsak i at sakene trengte ytterligere utredning før vi kunne fatte vedtak. Hvis andre årsaker har vi varslet partene særskilt om lenger behandlingstid. Vi har prioritert veiledning av kommunene, blant annet ved tre seminarer for samtlige kommuner med stor deltakelse fra både administrasjon og politikere.

Ressursbruk

Ressursene som i 2013 ble ressursrapportert på Miljøverndepartementes resultatområde 12.1 Planlegging for en bærekraftig utvikling, er i 2014 overført til KMDs resultatområde 66.0 Bolig- og bygningsrett.

Landbruk og næringsutvikling

Gjennom det regionale partnerskapet følger Fylkesmannen i samarbeid med Innovasjon Norge, fylkeskommunen, faglagene og kommunene opp Regionalt næringsprogram, der overordnet mål er minst 1 % årlig økning i matproduksjonen. Gjennom prosjektet "Bruk Buskerud – økt matproduksjon" er det stimulert til økt aktivitet i de store produksjonene. Fylkesmannen ser det som en styrke at det er bred oppslutning om en felles "Matproduksjonsarena", og aktørene har fått i gang mange tiltak. Det ser ut til å være en god utvikling for grøntsektoren, sauehold og ammeku/storfekjøtt, men felles innsats har likevel ikke gitt ønskede resultater for korn og melk. I samarbeid med fylkene rundt Oslofjorden har det vært mobilisering for å få i gang et klyngeprosjekt innen frukt og bær, og prosjektet drives nå fram av produsentene med bistand fra veilednings- og støtteapparatet.

Fylkeskommunene og Fylkesmennene i Østfold, Oslo og Akershus, Buskerud og Vestfold har sammen med bondelagene i de samme fylkene satt i gang prosjektet Grønn Forskning. Prosjektleder er ansatt gjennom NLR Viken, lokalisert til Gjennestad i Vestfold, og det arbeides med prosjekter i alle de deltakende fylkene.

Innenfor regional matkultur har Fylkesmannen arbeidet mye med matnettverkene. Dette skjer i et nært samarbeid med Innovasjon Norge, og vi håper at produsentmiljøene opplever samarbeidet som "sømløst". Matnettverkene bidrar til flere produsenter, noe som fører til økt volum, mer profesjonalitet og synliggjøring av lokale fortrinn. Fylkesmannen har også samarbeid med et godt bedriftsrettet miljø i Sigdal innen økologisk landbruk og lokal foredling. Det har også vært mye pådrivervirksomhet for økt økologisk forbruk, og det foregikk samarbeid med OQ-prosjektet i Oslo/Akershus.

Mye har skjedd i økologisk foregangsfylkeprosjekt "Levende matjord", med kurs og markdager over hele landet. Det er gledelig at interessen for å finne tiltak, motvirke jordpakking, dårlig jordstruktur og lite liv i jorda er økende ute i næringen. Det er aktivt samarbeid om utviklings- og forsøksvirksomhet med Bioforsk, Lindum A/S og Vital Analyse.

Innenfor arbeidet med "Inn på tunet" har Fylkesmannen støttet aktivt opp om etablering av "Tilbydernettverket", og høsten 2014 ble det avklart at tilbydere i Vestfold også vil kople seg på dette nettverket.

De fleste kommunene har stort sett rimelig god kompetanse på landbrukskontorene, men det ser ut til å skorte på kapasitet til å få nok tid til næringsrettet og utviklingsorientert arbeid. Det er ofte liten tid utover de lovpålagte oppgavene innen tilskuddsforvaltning og lovsaker. Små kontorer er sårbare ved sykdom og vakanser. Fylkesmannen har drøftet kompetanse- og kapasitetssituasjonen i dialogmøter.

Ressurbruk

Avdelingen disponerer 15,5 årsverk, samt at vi benytter kompetanse (0,5 årsverk) fra annen avdeling på følgende resultatområder:

- Resultatområde 21 – Matsikkerhet
- Resultatområde 22 – Landbruk over hele landet
- Resultatområde 23 – Økt verdiskaping
- Resultatområde 24 – Bærekraftig landbruk

Naturressursforvaltning og miljøvern

Naturmangfold, vannforvaltning og forurensning

Buskerud har 144 områder som er vernet etter naturvernloven eller naturmangfoldloven, og forvaltning og oppsyn i verneområdene er en viktig del av Fylkesmannens virksomhet. Det er i løpet av året utarbeidet forslag til forvaltningsplaner for flere verneområder, og det er utarbeidet skjøtselsplan for Myrflangre. Oppsyn og tiltak i enkelte av verneområdene er gjennomført i samarbeid med Statens naturoppsyn. Bekjempelse av Rynkerose er en viktig oppgave i de kystnære verneområdene. Når det gjelder forslag til nye verneområder er det gjennomført høring og sendt tilråding om to frivillig verneområder i skog, i tillegg til et område som eies av Opplysningsvesenets fond og et område på Statskog SFs grunn.

Fylkesmannen har miljøfaglig sektoransvar for helhetlig vannforvaltning og har i denne forbindelse bistått Vannregionmyndigheten og vannområdene i prosessen med utarbeidelse av tiltaksplaner og fastsettelse av miljømål. Det faglige ansvaret for karakterisering og klassifisering av økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomster er fulgt opp, og vi har initiert tiltak for å framskaffe overvåkingsdata som muliggjør klassifisering av vannforekomster. Vi har videre fordelt midler til kalking og fulgt opp avbøtende tiltak i regulerte vassdrag.

Forvaltning av fiskeressursene er fulgt opp i samsvar med lov om laksefisk og innlandsfisk og naturmangfoldloven med tilhørende forskrifter. Fylkesmannen har deltatt i arbeidsgruppe som vurderer spredningsfare for *Gyrodactylus salaris* sjøvegen i Oslofjorden. Overvåking av edelkreps i Steinsfjorden er videreført etter fast opplegg. Negative effekter på vandringsmuligheter for ål I Drammenselva er vurdert i et eget åleprosjekt, og kartlegging av elvemusling er fulgt opp i Åroselva og Numedalslågen. Når det gjelder uønsket spredning av fiskearter er fokuset rettet mot spredning av ørekyte på Hardangervidda, og det gjennomføres tiltak for å hindre dette.

Fylkesmannen i Buskerud har sekretariatsfunksjonen for Rovviltnemnda i region 2 Sør-Norge. Arbeidet er gjennomført med godt samarbeid mellom miljøvernavdelingen og landbruksavdelingen. Samarbeidet med nemnda og øvrige aktører innen rovviltforvaltningen fungerer godt. Når det gjelder forvaltning av villrein har Fylkesmannen deltatt aktivt i planprosessen for Nordfjella. Vi har også deltatt i ulike forum i forbindelse med Regional plan for Hardangervidda.

Når det gjelder forurensning har vi deltatt i tilsynsaksjonen mot avløpsanlegg i 2014. Vi hadde tilsyn ved sju avløpsanlegg i mai og juni. I tillegg gjennomførte vi revisjon på et anlegg i oktober. Det er sendt inn sluttrapport for overvåking av indre Drammensfjord 2013. Overvåking av vann og sedimenterende materiale, og fiskeundersøkelse, ble gjennomført som del av Ren Drammensfjord 2014.

Etter gjentagende påminnelser til kommunene om å sende inn havneoversikter og avfallsplaner har tre av fire kystkommuner levert, den siste kommer trolig snart. Av 33 havner hadde 15 levert avfallsplan ved årsskiftet. Vi vurderer avfallsplanene fortløpende.

Klima

Fylkesmannen uttaler seg til alle kommuneplaner og reguleringsplaner, hvor klima og energi er sentrale tema i uttalelsene. Vi har spesielt fokus på samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og miljøvennlige energiløsninger. Fylkesmannens virkemidler på disse områdene anses imidlertid å være noe begrenset. Vi har også laget oversikt over pågående og kommende areal- og transportplanprosesser av særlig betydning for klimagassutslipp i fylket, og redegjort for hvordan Fylkesmannen er involvert i de ulike prosessene.

Større planprosjekter

Fylkesmannen har deltatt i arbeids- og referansegrupper i forbindelse med Buskerudbyen, ny E16 og Ringeriksbanen i Hole og Ringerike, og utredningen om en ny Oslofjordforbindelse. Dette har gitt nyttig informasjon og noen muligheter for påvirkning.

Miljøhensyn i planlegging

Fylkesmannen har lagt vekt på regjeringens ønske om en reduksjon i antall innsigelser og større vekt på det kommunale selvstyret. I 2014 har derfor antall innsigelser på miljøområdet gått kraftig ned, og vi fremmet innsigelser til 4 % av reguleringsplanene. Dette er en markant nedgang fra tidligere år hvor antall hvor tilsvarende tall var 20 og 25 %. Strandsone, vassdrag, naturmangfold, landskap, støy, luftforurensning og barn og unge fortsatt aktuelle tema som blir vurdert og kommentert.

Tilsyn og konsesjonsbehandling

Mange utslippstillatelser til asfaltverk, forbrenningsanlegg for rene brensler og pukkverk er falt bort og bedriftene er overført til forskriftsstyring. Det er gjennomført kontrollaksjoner for avløp, deponi og skipsverft. EE-avfall ble ikke prioritert i 2014.

Kart og geodata

GIS brukes aktivt i saksbehandlingen hos Fylkesmannen i Buskerud. Spesielt i forbindelse med vern, forvaltningsplaner, rovvilt og naturmangfold som kvalitetssikres, vedlikeholdes og ajourføres. I 2014 ble hele GIS-gruppa skiftet ut. Nye medarbeidere er på plass, men det har ført til noen forsinkelser og restanser. Særlig gjelder dette kvalitetssikring av datasett fra naturtypekartleggingen for import til Naturbase.

Det har blitt lagt mye ressurser i grunnleggende utvikling av digital løype for å få planer til offentlig ettersyn tilgjengelig på vår kartinnsynsløsning. En digital samhandling som dette vil bidra til å øke kunnskapen om digitale plandata generelt, og samtidig heve kvaliteten på plandataene tidlig i planløpet. Vi tror også at denne omleggingen forenkler kommunens og de øvrige involverte parters samhandling med Fylkesmannen i Buskerud.

Når det gjelder kartlegging og overvåking av naturmangfold har Fylkesmannen startet opp kvalitetssikring og supplerende kartlegging av naturtyper i Røyken og Hurum kommuner, i tillegg til kvalitetssikring av utvalgte naturtyper for slåttemark, hule eiker og kalksjøer.

Ressursbruk

Ressursene som i 2013 ble ressursrapportert på Miljøverndepartementets resultatområde 12.1 Planlegging for en bærekraftig utvikling, er i 2014 overført til KMDs resultatområde 66.0 Bolig- og bygningsrett.

Samfunnsikkerhet og beredskap

Fylkesmannen har gjennomført øvelser og tilsyn i henhold til oppdragsbrevet. Vi driver utstrakt opplæring av interne og kommunale brukere av CIM-verktøyet. Vi har revidert vår beredskapsplan og påbegynt revisjon av nye FylkesROS i tråd med DSBs nye veileder. Vi har utstrakt kontakt med regionale og andre beredskapsaktører blant annet gjennom vårt fylkesberedskapsråd.

Ressursbruk

Beredskap er et felt hvor alle avdelingene har sine dedikerte oppgaver og ressurser, samt en egen beredskapsenhet på 2,5 årsverk som har dette som særskilt ansvarsområde.

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
Klima- og miljødepartementet	kr 7 100 701,80	kr 2 891 223,57
Landbruks- og matdepartementet	kr 9 480 011,70	kr 0,00
Kunnskapsdepartementet	kr 6 073 418,60	kr 15 540 906,58
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	kr 2 291 705,16	kr 668 781,14
Justis- og beredskapsdepartementet	kr 3 179 796,05	kr 6 353 070,25
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	kr 33 525 960,57	kr 309 565,88
Arbeids- og sosialdepartementet	kr 1 984 728,37	kr 1 367 577,81
Helse- og omsorgsdepartementet	kr 11 669 536,26	kr 1 350 990,29
Andre	kr 1 060,00	kr 0,00
Sum:	kr 75 306 918,00	kr 28 482 115,00

IV - Styring og kontroll i embetet

Det viktigste strategiske grepet som ble tatt i 2014 var igangsetting av en organisasjonsgjennomgang ved embetet. Arbeidet startet våren 2014 med en analyseperiode der vi beskrev aktuelle problemstillinger. I siste halvår arbeidet vi i dybden og utredet alternative organisasjons- og ledelsesmodeller. Målsettingene med prosessen er bedre ressursutnyttelse, bedre internt samarbeid og at vi fremstår enhetlig utad. Endringene i organisasjons- og lederstruktur skal iverksettes innen 1. juni 2015.

Den overordnede risikovurderingen for 2014 resulterte i at vi gjennomførte forbedringer innenfor følgende områder:

- kommunikasjon med omverdenen basert på åpenhet og tilgjengelighet
- et godt økonomisk overblikk over eget budsjettkapittel og alle fagmidler
- økt IKT-faglig kompetanse og investeringer
- dokumentasjon og rutiner i henhold til sikkerhetsloven

Spesielle forhold knyttet til bemanning, kapasitet og kompetanse

Sosiale tjenester i NAV og vergemål:

Klagesaker etter lov om sosiale tjenester i NAV hadde en økning i saker på 38 %. Både på dette saksområdet og på vergemålsområdet er det satt inn vikarer for å avhjelpe presset.

Miljøvern

I Embetsoppdraget fra Miljødirektoratet er det gitt svært detaljerte oppdrag for 2014. Oppdrag med tidsfrister og krav til rapportering er gjennomgått i avdelingens virksomhetsplan og det er gitt tilbakemelding til direktoratet om noen oppgaver som ikke kunne prioriteres i 2014. Sammen med en del av oppgavene er det overført midler til gjennomføring av tiltak, og miljøvernavdelingen opprettet i alt 38 prosjekter med en samlet sum på litt under 20 millioner kr. Det er et vesentlig problem for iverksetting av tiltak og opprettelse av engasjementer at mange av tilsagnsbrevene kommer utover våren og til dels ut på sommeren.

For framtidig styring og gjennomføring av tiltak er det derfor sterkt ønskelig at tilsagn om midler kommer før nyttår, eventuelt at prosjektmidlene kan gjøres gjeldende for flere år. Omfanget og detaljeringen av embetsoppdraget bør også reduseres vesentlig.

Landbruk

Det er stort tidspress på tilskuddsforvaltningen, og avdelingen har for lite ressurser til å gjennomføre foretakskontroller. Det hadde også vært ønskelig å ha mer ressurser til utviklingsorientert næringsarbeid med fokus på innovasjon og verdikjeder, spesielt med tanke på de forsterkede signalene om å være utviklingsorienterte og drive utadrettet virksomhet. Ut fra ressursene som er tilgjengelig må det prioriteres svært strengt.

V - Vurdering av framtidsutsikter

Sosiale tjenester i NAV

Som nevnt i del III har klagesakene som gjelder sosiale tjenester i NAV økt med 38 % fra 2013 til 2014. Vi har likevel, med få unntak, klart å ha forsvarlig saksbehandlingstid. Restansen var relativt stor ved inngangen til 2015. Dersom denne tendensen fortsetter i 2015 vil det kunne føre til lengre saksbehandlingstid. Personer som er avhengig av økonomisk stønad til livsopphold er i en vanskelig livssituasjon. Det er derfor viktig at disse får en rask avgjørelse. Vi ser derfor at vi kan ha behov for å øke bemanningen på dette området.

Vårt fylke har en utfordring når det gjelder å få asylsøkere/flyktninger i arbeid eller utdanning etter endt introduksjonsprogram. Vi ser også at brukere ikke får riktige tiltak fordi det ikke er foretatt en god nok kartlegging av hva de trenger av bistand for å kunne bli selvhjulpne. Vi ønsker å kunne videreutvikle samarbeide med NAV Buskerud for å bedre innsatsen overfor de svakeste gruppene.

Vergemål

Vi har kommet et godt stykke nærmere målet for vergemålsreformen i 2014. Dersom vergemålsapplikasjonen videreutvikles, forbedres og blir pålitelig, håper vi å kunne ivareta denne gruppa enda bedre. Vi skal imidlertid i gang med å vurdere 23 eldre umyndiggjøringssaker med tanke på individuelle tilpasninger av vergemålene. Disse sakene er ressurskrevende, spesielt hvis de må avgjøres i rettsystemet.

Barnehagen og grunnopplæringen

Samarbeidet mellom de viktigste aktørene på fylkesnivå skal videreutvikles (ref. Buskerudmodellen), og omfatte arbeid om barn, unge og voksne i alle utdanningsløp. En viktig faktor i dette arbeidet er tilknytningen til «Regional plan for kunnskapssamfunnet Buskerud» og områdene kvalitet i barnehage og opplæring, fagopplæring og folkehelse. Nevnte samarbeid og Regional plan med sitt langsiktige perspektiv og årlige handlingsplaner, skal bl.a. medvirke til bedre utnyttelse av de samlede ressurser fylket disponerer på de aktuelle områdene.

For å lykkes med mål og resultater, er Fylkesmannen og øvrige aktører avhengige av de som arbeider på kommunalt nivå, barnehagenivå og skolenivå. Det siste året er det flere fra lokalt nivå som uttrykker en viss «trettthet». Denne gir seg utslag i redusert påmelding til prosjekt, kurs, konferanser og samarbeidsmøter.

Samtidig opplever vi at flere og flere kommuner ønsker kurs og veiledning av Fylkesmannen for ansatte i egen kommune. Dette kan tyde på at kommunebasert, skolebasert og også barnehagebasert kompetanseutvikling etter hvert foretrekkes i kommunene. Fylkesmannen er positiv til å bidra også inn i den enkelte kommune, men en slik utvikling vil trolig sprengte Fylkesmannens kapasitet ganske raskt.

Buskerud fikk fra og med 2014 tre utviklingsveiledere knyttet til «Ungdomstrinn i utvikling». Vi har lagt stor vekt på at utviklingsveilederne skal arbeide som et team og ha tett kobling både til Høgskolen i Buskerud og Vestfold og Fylkesmannen. Ordningen med utviklingsveiledere betraktes som svært vellykket i Buskerud. Teamet har opprettet god kontakt med alle kommuner og alle ungdomsskoler i fylket og er allerede blitt sterkt etterspurt, også fra barneskoler og på tema som ikke uten videre hører til ungdomstrinnsatsningen. En videreutvikling av denne ordningen, med flere stillinger, til også å omfatte barnehage, barneskole og flere tema, er etter vårt syn en god vei å gå.

Plan- og byggesaker

Vi skal i to år fremover være deltager i forsøket med samordning av statlige innsigelser til kommunale planer. Samlet sett har vi tro på at dette vil legge til rette for en ny måte å jobbe med disse sakstypene på, ved at man må få en mer forpliktende dialog med kommunene på et tidligere stadie i prosessene enn det som er praksis i dag. Dette vil høyst sannsynlig gi avklaringer rundt problemområder/temaer, som igjen vil løse konflikter som i dag møtes med innsigelse.

Landbruks- og næringsutvikling

Arbeidet med økt matproduksjon vil holde fram med fortsatt høyt fokus. Prosjekter og tiltak som bidrar til økt matproduksjon vil bli gitt prioritet ved tildeling av BU-midler til utredning og tilrettelegging. Når det gjelder matmangfold, vil arbeidet fortsette med ytterligere ett mat-nettverk som er under oppstart blant produsenter i

Drammensområdet. I påvente av ny melding til Stortinget om nye næringer utenom tradisjonelt landbruk fortsetter Fylkesmannen arbeidet med mobilisering innen de prioriterte satsingsområdene i regionalt næringsprogram.

Fylkesmannen er spent på hvordan endringene i jordbruksoppkjøret 2014 vil slå ut, ettersom størrelsesstrukturen i areal- og kulturlandskapstilskuddet er fjernet. Det fører til en omfordeling mellom søkerne og dermed også mellom kommunene. Den neste søknadsomgangen vil kunne vise bedre hvordan konsekvensene blir.

På skogområdet vil oppfølging av den nye strategien for økt aktivitet i Buskerud-skogbruket stå sentralt, bl.a. med støtte og veiledning til de regionale skognettverkene. Pådriverrollen for å opprettholde aktivitet på skogkultur vil bli prioritert, og likedan fortsettelse av påbegynte prosjekter innen infrastruktur, bioenergi og økt bruk av tre. For å fylle hullet etter Follum og Tofte er det stort behov for trebasert industri med volum.

Miljøvern

Den sterke befolkningsveksten i Osloområdet fører til øket tilflytting og press på arealer med viktig kulturlandskap, friluftsliv- og naturområder i kommunene i nedre del av Buskerud. Det foregår samtidig en innflytting fra utkantkommunene som også bidrar til pressproblemer i de sentrale områdene.

Det er igangsatt utredningsarbeider og belønningsordninger gjennom Buskerudbyen som har som målsetning at den nye befolkningsveksten ikke skal føre til øket biltrafikk, men at transportbehovet skal løses med kollektivtrafikk, sykkel og gange. En slik omlegging vil kreve både holdningsendringer, utbygging av infrastruktur for alternative transportformer og restriksjoner på biltrafikk. Dette vil ta tid, og vi må regne med at det i de nærmeste årene vil bli en fortsatt økning av biltrafikken i de syv kommunene som omfattes av Buskerudbyen, med problemer når det gjelder framkommelighet og forurensninger.

Fortetting og utlegging av nye byggeområder fører til øket press på eksisterende grøntområder og kan ha uheldige virkninger for naturmangfold, estetikk og landskapsopplevelse. Andelen av støyplagede personer vil også øke med en slik utbygging. Disse ulempene må vurderes i forhold til andre viktige samfunns mål, som blant annet går ut på å redusere utslipp av skadelige klimagasser. Innbyrdes motstridende mål i den statlige politikken fører til vanskelige avveininger for både kommunene og de regionale og statlige myndighetene, samtidig som det er sterke økonomiske incentiver for høy arealutnyttelse i sentrale områder.

Et vesentlig problem for kommunene i denne delen av fylket er det store masseoverskuddet i Osloområdet. Alle grave- og byggearbeider i dette området fører til at det må transporteres jord- og steinmasser ut til nabokommunene, blant annet til kommuner i Buskerud. Det er videre planlagt og igangsatt nye samferdselstiltak med store tunnelprosjekter som vil føre til en betydelig økning av masseoverskuddet i mange år framover. Saken er tatt opp i møte med Direktoratet for mineralforvaltning og Buskerud fylkeskommune, men det synes ikke som det noen som vil ta et overordnet ansvar for å skaffe oversikt og finne løsninger på dette problemet.

Fortsatt ønske om hyttebygging i fjellkommunene fører til at områder over tregrensa blir tatt til bruk til utbyggingsformål, også opp i snaufjellet. Dette har uheldige virkninger for landskapsopplevelse, friluftsliv og naturmangfold, blant annet når det gjelder villreinens leveområder. Fylkesmannen savner en nasjonal politikk for utbygging i fjellområdene, og det bør være klare retningslinjer for å unngå bygging i de åpne og sårbare områdene.

VI - Årsregnskap

VI Årsregnskap 2014 for Fylkesmannen i Buskerud

Ledelseskomentarer

Innledning

Fylkesmannen i Buskerud er Kongens og regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannen er et viktig bindeledd mellom kommunene i Buskerud og sentrale myndigheter. Embetet er et ordinært statlig forvaltningsorgan underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 27. juni 2014.

Tallene i regnskapsoppstillingen gjelder ikke bare embetets driftsutgifter, men også alle ordninger embetet administrerte og utbetalte på vegne av fagdepartementer og direktorater i 2014 (honorar til sensorer, kontrollkommisjoner, tilskudd osv.).

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Fylkesmannen i Buskeruds totale disponible bevilgninger og belastningsfullmakter, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vesentlige forhold

I 2014 har Fylkesmannen disponert en tildeling over kapittel 0525 post 01 på 76,8 millioner kroner og regnskapet viser et mindreforbruk på 1,3 millioner kroner som søkes overført til 2015 på post 01 jamfør note B.

Vergemålsforvaltningen ble i 2014 finansiert over kapittel 0469 post 01 med en ramme på 8,9 millioner kroner. Regnskapet på posten er gjort opp i balanse. Regnskapet på kapittel 0469 post 21 viser at det ble utbetalt 2,8 millioner kroner i vergehonorar i 2014.

For å få driftsbudsjettet i balanse ble bevilgningen på kapittel 0525 i 2014 styrket med 4 millioner kroner i administrativ kostnadsdekning fra fagkapitlene .

Husleiekostnader på 6,9 millioner kroner presentert i note 4 er ikke reelle grunnet grupperingen av artskontoer. Siden administrativ kostnadsdekning føres på konto 6301 blir saldo på kontogruppe 63 redusert. Embetets faktiske kostnader til husleie beløper seg til vel 8,4 millioner kroner.

Posten "Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne" på 25,2 millioner kroner i samme note gjelder i liten grad egne driftskostnader på 1,5 millioner kroner. Hovedtyngden på 23,7 millioner kroner er knyttet til utbetaling av vergemål, fri retthjelp og kjøp av rådgivningstjenester bl.a. på miljøområdet.

Drammen, 27. februar 2015

Helen Bjørnøy

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskapet for Fylkesmannen i Buskerud er utarbeidet og avlagt etter retningslinjene fastsatt i "bestemmelser om økonomistyring i staten", fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen viser bevilgningsrapportering, og beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og hvilke grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

Regnskapet følger kalenderåret

Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret

Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt blir saldo på hver enkelt oppgjørskonto nullstilt.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som vi har rapportert til statsregnskapet. Det er stilt opp etter kapittel og post i bevilgningsregnskapet som Fylkesmannen har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og gjeld vi står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen "samlet tildeling" viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen "regnskap 2014".

Vi har ikke gitt belastningsfullmakter til andre virksomheter.

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser hvilke regnskapstall vi har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Vi har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merutgift (-) og mindreutgift
0525	Fylkesmannsembetene - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	76 831 000	78 124 753	-1 293 753
0525	Fylkesmannsembetene - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	844 000	5 578 307	-4 734 307
0225	Tiltak i grunnopplæringen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 593 000	1 595 598	
0225	Tiltak i grunnopplæringa - særskilde driftsutg	21	Spesielle driftsutgifter		14 974 000	15 023 171	
0225	Tilskudd til oppl. av barn og unge i statl. asy	64	Diverse		13 300 000	9 604 198	
0225	Tilskudd til leirskoleopplæring	66	Diverse		3 125 000	3 124 445	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen - spes.	21	Spesielle driftsutgifter		7 491 612	7 448 121	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen - vide	22	Diverse		24 595 614	23 972 763	
0231	Barnehager - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		4 484 000	4 484 000	
0310	Tilskudd til tros- og livssynsamfunn	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	10 399 362	
0469	Vergemålsordningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		8 427 506	8 427 487	
0469	Vergemålsordningen - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		Åpen fullmakt	2 793 546	
0470	Fri sakførsel	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	971 948	
0470	Fritt rettsråd	71	Tilskudd		Åpen fullmakt	8 742 949	
0571	Rammetilskudd til kommuner - spes. driftsut	21	Spesielle driftsutgifter	A	300 000	310 074	
0621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inklud	21	Spesielle driftsutgifter		2 020 020	2 028 772	
0621	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	63	Diverse		6 940 197	6 918 013	
0718	Rusmiddelforebygging - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		506 600	506 600	
0719	Annet folkehelsearbeid - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		25 000	25 000	
0734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustilt	01	Driftsutgifter		Åpen fullmakt	1 596 106	
0734	Tvungent psykisk helsevern	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	651 650	
0761	Omsorgstjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		727 800	727 392	
0761	Tilskudd til omsorgstjenester	60	Diverse		8 489 800	8 406 231	
0762	Primærhelsetjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		100 000	100 000	
0762	Primærhelsetjeneste - forebyggende helsetje	60	Diverse		1 530 000	1 580 000	
0762	Forebygging av uønsket svangerskap og abor	73	Tilskudd		350 000	350 000	
0763	Rustiltak - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		536 200	536 200	
0763	Rustiltak - kommunalt rusarbeid	61	Diverse		24 523 250	24 523 593	
0764	Psykisk helse - psykisk helsearbeid	60	Diverse		906 317	906 317	
0783	Personell - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		920 000	925 001	
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet - spes. drif	21	Spesielle driftsutgifter		1 311 941	1 183 278	
0854	Kommunalt barnevern	60	Diverse		28 380 918	28 380 880	
0855	Statlig forvaltning av bernevernet - spes. drif	21	Spesielle driftsutgifter		0	2 610	
1144	Miljørettet prosjektarbeid m.m.	77	Tilskudd		115 000	115 000	
1400	Miljøverndepartementet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		380 000	370 310	
1410	Miljøovervåking og miljødata	21	Spesielle driftsutgifter		943 000	862 591	
1420	Miljødirektoratet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 233 535	1 134 471	
1420	Miljødirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		2 760 000	2 541 726	
1420	Statlige vannmiljøtiltak	22	Diverse		3 225 000	3 142 999	
1420	Tiltak i verneområder	31	Diverse		682 000	666 056	
1420	Statlige erverv, fylkesvise vernepl	32	Diverse		200 000	195 125	
1420	Oppryddingstiltak	39	Diverse		3 986 200	4 251 594	
1420	Tilskudd til vannmiljøtiltak	70	Tilskudd		30 000	25 000	
1420	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	72	Tilskudd		3 500 000	3 162 379	
1420	Forebyggende og konfliktdepende tiltak i n	73	Tilskudd		1 050 000	1 060 010	
1420	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte natu	82	Diverse		915 000	914 000	
1425	Vilt- og fisketiltak - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		650 000	447 689	
1425	Tilskudd til fiskeformål	70	Tilskudd		275 000	274 000	
1425	Tilskot til viltføremål	71	Tilskudd		647 122	647 122	
Sum utgiftsført					253 825 632	279 758 437	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3525	Inntekter ved oppdrag	01	Driftsinntekter		6 106 510	6 106 510
3525	Ymse inntekter	02	Ymse		148 341	148 341
3525	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	15	Refusjon av arbeidsmarkedstiltak		225 611	225 611
3525	Refusjon av fødsels- og adopsjonspenger	16	Refusjon av foreldrepenger		111 560	111 560
3525	Refusjon lærlinger	17	Refusjon av lærlinger		118 739	118 739
3525	Refusjon av sykepenger	18	Refusjon av sykepenger		2 041 730	2 041 730
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse		163 689	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		11 043 688	
Sum inntektsført						19 959 868

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

259 798 569

Kapitalkontoer

60053501	Norges Bank KK /innbetalinger				10 320 800	
60053502	Norges Bank KK/utbetalinger				-269 828 088	
715206	Endring i mellomværende med statskassen				-291 281	
Sum rapportert						0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201414)

Konto	Tekst	2014	2013	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
715206	Mellomværende med statskassen	-2 550 307	-2 259 026	-291 281

Virksomhet: A3 - Fylkesmannen i Buskerud

Note A Forklaring av samlet tildeling			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0525 01	1 189	75 642	76 831
0525 21	844	0	844
0571 21		300	300

Virksomhet: A3 - Fylkesmannen i Buskerud

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter	Merutgift(-)/mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntektspostene 15-18	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
525 01	"kan overføres"	-1 293 753		-1 293 753	2 497 640	148 340			1 352 227	[5% av årets tildeling i note A]	1 352 227
525 21	"kan nyttes under post 01"	-4 734 307		-4 734 307	0	6 106 510			1 372 203	[5% av årets tildeling i note A]	1 372 202
xxxx21	"kan nyttes under post 01"			0					0	[5% av årets tildeling i note A]	
xxxx45				0	Ikke aktuell				0		
xxxx45	"kan overføres"			0	Ikke aktuell				0	[Sum årets og fjorårets tildeling]	[Sum årets og fjorårets tildeling]
xxxx70				0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		
xxxx75	"overslagsbevilgning"			0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2013 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Forklaringer til regnskapsresultatet på post 01 og 21 i sammenheng med inntektskapitlene

- Kapittel 0525 post 01 har et mindreforbruk på kr 1 352 227. Dette skyldes i hovedsak refusjoner av sykepenger og vakante stillinger.
- Kapittel 0525 post 21 har et mindreforbruk på kr 1 372 202. Dette skyldes i hovedsak at det ble overført kr 844 000 fra 2013. Vi fikk også overført kr 942 000 fra Helsetilsynet. Denne stillingen ble ikke besatt før sent i

Økonomiske og administrative fullmakter

1. Fullmakt til å overskride driftsbevilgningen på kapittel 525 post 01 Fullmakten gjelder tilgangen til å overskride driftsbevilgningen på kapittel 525, post 01 med inntil to prosent av bevilgningen på posten mot tilsvarende merinntekt på kapittel 3525, post 02, jf Bevilgningsreglementet § 11 fjerde ledd nr. 1 og Finansdepartementets rundskriv R-110/2013, pkt 2.4. Den inntektsfinansierte aktiviteten må ligge innenfor det som er virksomheten sine mål, oppgaver og rammevilkår, og ikke skape bindinger til å opprettholde et høyere aktivitetsnivå enn det som blir dekket av utgiftsbevilgningen dersom merinntekten faller bort. Merinntekter i form av lønnsrefusjoner fra andre statlige virksomheter, jf inntektspostene 15-18, gir grunnlag for overskridelser uten særskilt samtykke, og uten å være bundet av avgrensinger som er gitt.
2. Fullmakt til å overskride driftsbevilgningen på kapittel 525 post 21 Fullmakten gjelder tilgangen til å overskride driftsbevilgningen på kapittel 525, post 21 med mot tilsvarende merinntekt på kapittel 3525, post 1, jf. Romertallsvedtak II i Prop. 1S (2013-2014), Innst.16 S (2013-2014).
3. Fullmakt til å nettoførerefusjoner av utgifter til fellestjenester på kapittel 525 post 21 Fullmakten gjelder adgang til å nettoføre som utgiftsreduksjon på kapittel 525, post 21 refusjoner av utgifter til fellestjenester der embetet samordner utgiftene, jf. Romertallsvedtak III i Prop. 1S (2013-2014), Innst.16 S (2013-2014).
4. Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr Fullmakten gjelder tilgang til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr bevilget over kapittel 525, post 01/post 21 med inntil fem prosent av bevilgningen, når dette er ledd i en rutinemessig fornyingsprosess, jf Bevilgningsreglementets § 3 fjerde ledd og Finansdepartementets rundskriv R-110/2013, pkt 2.2. Salgsinntektene skal føres bokføres som en inntekt i konto klasse 3 og rapporteres til bevilgningsregnskapet på post 01 eller 21, slik at det er mulig å kontrollere at grensen på fem prosent ikke blir overskredet.
5. Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret. Fullmakten gjelder tilgang til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret 2014, som gjelder den ordinære virksomheten i NN, jf Bevilgningsreglementets § 6 andre ledd og Finansdepartementets rundskriv R-110/2013 pkt 2.3. De utgiftene man har hatt i tilknytning til avtalen må kunne dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå på vedkommende budsjettpost i hele avtaleperioden, og oppsigelsesklausuler skal om nødvendig innarbeides i avtalen.
6. Fullmakt til å yte erstatning for skade/tap av private eiendeler Fullmakten gjelder rett til å yte erstatning for inntil 2 000 000 kroner dekket innenfor virksomheten sitt eget budsjett for skade eller tap av private eiendeler i forbindelse med tjenesten ved tyveri, innbrudd, naturskade, brann o.l. Erstatningen må gis i samsvar med retningslinjene i St atens Personelhåndbok.
7. Fullmakt til å innvilge utdanningspermisjon med lønn i inntil ett år. Fullmakten gjelder rett til å avgjøre hvem i virksomheten som skal få innvilget utdanningspermisjon med lønn i inntil ett år innenfor virksomhetens eget

Oppstilling av artskontorrapporteringen for 2014

	Note	201414	201314
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	353 750	749 543
Salgs- og leieinntekter	1	5 901 101	4 200 919
Andre inntekter	1	0	0
Innbetaling av finansinntekter	1	0	9
<i>Sum inntekter</i>		6 254 851	4 950 471
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	92 347 216	85 786 944
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-2 497 640	-2 163 197
Utbetalt til investeringer	3	2 100 374	1 605 597
Utbetalt til kjøp av aksjer		0	0
Andre utbetalinger til drift	4	54 554 931	48 876 900
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum utbetalinger</i>		146 504 881	134 106 245
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		140 250 030	129 155 774
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m,m,	5	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	130 755 916	82 191 801
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre</i>		130 755 916	82 191 801
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter - Arbeidsgiveravgift		11 043 688	10 250 502
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m,m)		163 689	151 665
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>		11 207 377	10 402 167
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		259 798 569	200 945 408
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		201414	01.01,2014
Fordringer (legg til linjer og vis på konto)	7	560 005	583 547
Kasse (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank (legg til linjer og vis på k	7	0	0
Skyldig skattetrekk	7	-3 093 689	-2 839 724
Skyldige offentlige avgifter (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Annen gjeld (legg til linjer og vis på konto)	7	-16 623	-2 849
Sum mellomværende med statskassen		-2 550 307	-2 259 026

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet 2014

	201414	201314
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra statlige virksomheter	7 000	320 000
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	340 000	25 915
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	0	403 628
Andre tilskudd og overføringer	6 750	0
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	353 750	749 543
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri	5 809 371	4 093 533
Tilfeldige inntekter	91 730	107 386
Sum salgs- og leieinnbetalinger	5 901 101	107 386
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	0	9
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	9
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	6 254 851	856 938

**Note 2 Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige refusjoner
vedrørende lønn 2014**

	201414	201314
<i>Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter</i>		
Lønninger	64 819 481	60 496 880
Arbeidsgiveravgift	11 043 688	10 250 502
Pensjonsutgifter*	0	0
Andre ytelser **	16 484 047	15 039 563
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	92 347 216	85 786 944
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
<i>Offentlige refusjoner vedrørende lønn</i>		
Sykepenger og andre refusjoner	2 497 640	2 163 197
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	2 497 640	2 163 197
Antall årsverk:	115	112
<i>** Andre ytelser gjelder i hovedsak utbetalinger til sensorer, kontrollkommisjoner, nemnder, styrer, råd etc., og ikke egne ansatte.</i>		

Note 3 Utbetalt til investeringer 2014

	201414	201314
Immaterielle eiendeler og lignende	56 153	46 108
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Nasjonaleiendom og kulturminner	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 984 126	1 548 790
Andre utgiftsførte investeringer (*)	60 095	10 698
Sum utbetalt til investeringer	2 100 374	1 605 597
<i>(*) Spesifiseres ytterligere dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet</i>		

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter 2014

	201414	201314
<i>Andre utbetalinger til drift</i>		
Husleie *	6 878 955	7 816 737
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	17 141	140 653
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	4 361 653	4 455 888
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	91 331	68 354
Mindre utstysanskaffelser	415 488	397 231
Leie av maskiner, inventar og lignende	549 300	735 073
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne**	25 176 554	19 641 030
Reiser og diett	1 306 587	1 247 596
Øvrige driftsutgifter	15 757 922	14 374 338
Sum andre utbetalinger til drift	54 554 931	48 876 900
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Agiotap	0	0
Andre finansutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0
<i>* Grunnet grupperingen av artskontoer viser ikke denne posten reelle husleieutgifter. Den faktiske husleien beløper seg til kr 8 446 564.</i>		
<i>** Kun en liten andel av denne posten gjelder embetets drift, hovedtyngden er relatert til utbetaling av vergemål, fri rettshjelp o.s.v.</i>		
<i>Disse postene er ytterligere kommentert i innledningen til årsregnskapet.</i>		

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten 2014

	201414	201314
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten 2014

	201414	201314
Tilskudd til kommuner	0	63 828 669
Tilskudd til fylkeskommuner	0	2 903 783
Tilskudd til kommuner	103 647 110	0
Tilskudd til fylkeskommuner	7 988 667	0
Tilskudd til private	5 254 726	6 466 989
Tilskudd til organisasjoner	12 838 764	8 192 361
Tilskudd til statsforvaltningen	1 026 650	800 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	130 755 916	82 191 801

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen 2014

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	201414	201414	Forskjell
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler*	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	93 558	0	93 558
Andre fordringer	560 005	560 005	0
Kasse og bank	0	0	0
<i>Sum</i>	653 563	560 005	93 558
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-6 778	0	-6 778
Skyldig skattetrekk	-3 093 689	-3 093 689	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-11 754	-16 623	4 869
<i>Sum</i>	-3 112 221	-3 110 312	-1 909
Langsiktige forpliktelser			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Sum	-2 458 658	-2 550 307	91 649

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 7 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Ikke aktuell

VI Årsregnskap 2014 for Fylkesmannen i Buskerud

Ledelseskomentarer

Innledning

Fylkesmannen i Buskerud er Kongens og regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannen er et viktig bindeledd mellom kommunene i Buskerud og sentrale myndigheter. Embetet er et ordinært statlig forvaltningsorgan underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra virksomhets- og økonomiinstruks for Fylkesmannen fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 27. juni 2014.

Tallene i regnskapsoppstillingen gjelder ikke bare embetets driftsutgifter, men også alle ordninger embetet administrerte og utbetalte på vegne av fagdepartementer og direktorater i 2014 (honorar til sensorer, kontrollkommisjoner, tilskudd osv.).

Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Fylkesmannen i Buskeruds totale disponible bevilgninger og belastningsfullmakter, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Vesentlige forhold

I 2014 har Fylkesmannen disponert en tildeling over kapittel 0525 post 01 på 76,8 millioner kroner og regnskapet viser et mindreforbruk på 1,3 millioner kroner som søkes overført til 2015 på post 01 jamfør note B.

Vergemålsforvaltningen ble i 2014 finansiert over kapittel 0469 post 01 med en ramme på 8,9 millioner kroner. Regnskapet på posten er gjort opp i balanse. Regnskapet på kapittel 0469 post 21 viser at det ble utbetalt 2,8 millioner kroner i vergehonorar i 2014.

For å få driftsbudsjettet i balanse ble bevilgningen på kapittel 0525 i 2014 styrket med 4 millioner kroner i administrativ kostnadsdekning fra fagkapitlene .

Husleiekostnader på 6,9 millioner kroner presentert i note 4 er ikke reelle grunnet grupperingen av artskontoer. Siden administrativ kostnadsdekning føres på konto 6301 blir saldo på kontogruppe 63 redusert. Embetets faktiske kostnader til husleie beløper seg til vel 8,4 millioner kroner.

Posten "Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne" på 25,2 millioner kroner i samme note gjelder i liten grad egne driftskostnader på 1,5 millioner kroner. Hovedtyngden på 23,7 millioner kroner er knyttet til utbetaling av vergemål, fri retthjelp og kjøp av rådgivningstjenester bl.a. på miljøområdet.

Drammen, 27. februar 2015

Helen Bjørnøy

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskapet for Fylkesmannen i Buskerud er utarbeidet og avlagt etter retningslinjene fastsatt i "bestemmelser om økonomistyring i staten", fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen viser bevilgningsrapportering, og beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorrapporteringen hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og hvilke grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

Regnskapet følger kalenderåret

Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret

Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt blir saldo på hver enkelt oppgjørskonto nullstilt.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som vi har rapportert til statsregnskapet. Det er stilt opp etter kapittel og post i bevilgningsregnskapet som Fylkesmannen har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og gjeld vi står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen "samlet tildeling" viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen "regnskap 2014".

Vi har ikke gitt belastningsfullmakter til andre virksomheter.

Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser hvilke regnskapstall vi har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Vi har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 7 til artskontorrapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering for regnskapsår 2014							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merutgift (-) og mindreutgift
0525	Fylkesmannsembetene - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	76 831 000	78 124 753	-1 293 753
0525	Fylkesmannsembetene - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	844 000	5 578 307	-4 734 307
0225	Tiltak i grunnopplæringen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 593 000	1 595 598	
0225	Tiltak i grunnopplæringa - særskilte driftsutg	21	Spesielle driftsutgifter		14 974 000	15 023 171	
0225	Tilskudd til oppl. av barn og unge i statl. asy	64	Diverse		13 300 000	9 604 198	
0225	Tilskudd til leirskoleopplæring	66	Diverse		3 125 000	3 124 445	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen - spes.	21	Spesielle driftsutgifter		7 491 612	7 448 121	
0226	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen - vide	22	Diverse		24 595 614	23 972 763	
0231	Barnehager - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		4 484 000	4 484 000	
0310	Tilskudd til tros- og livssynsamfunn	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	10 399 362	
0469	Vergemålsordningen - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		8 427 506	8 427 487	
0469	Vergemålsordningen - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		Åpen fullmakt	2 793 546	
0470	Fri sakførsel	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	971 948	
0470	Fritt rettsråd	71	Tilskudd		Åpen fullmakt	8 742 949	
0571	Rammetilskudd til kommuner - spes. driftsut	21	Spesielle driftsutgifter	A	300 000	310 074	
0621	Tilskudd til sosiale tjenester og sosial inklud	21	Spesielle driftsutgifter		2 020 020	2 028 772	
0621	Sosiale tjenester og tiltak for vanskeligstilte	63	Diverse		6 940 197	6 918 013	
0718	Rusmiddelforebygging - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		506 600	506 600	
0719	Annet folkehelsearbeid - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		25 000	25 000	
0734	Særskilte tilskudd til psykisk helse og rustilt	01	Driftsutgifter		Åpen fullmakt	1 596 106	
0734	Tvungent psykisk helsevern	70	Tilskudd		Åpen fullmakt	651 650	
0761	Omsorgstjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		727 800	727 392	
0761	Tilskudd til omsorgstjenester	60	Diverse		8 489 800	8 406 231	
0762	Primærhelsetjeneste - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		100 000	100 000	
0762	Primærhelsetjeneste - forebyggende helsetje	60	Diverse		1 530 000	1 580 000	
0762	Forebygging av uønsket svangerskap og abor	73	Tilskudd		350 000	350 000	
0763	Rustiltak - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		536 200	536 200	
0763	Rustiltak - kommunalt rusarbeid	61	Diverse		24 523 250	24 523 593	
0764	Psykisk helse - psykisk helsearbeid	60	Diverse		906 317	906 317	
0783	Personell - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		920 000	925 001	
0854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet - spes. drif	21	Spesielle driftsutgifter		1 311 941	1 183 278	
0854	Kommunalt barnevern	60	Diverse		28 380 918	28 380 880	
0855	Statlig forvaltning av bernevernet - spes. drif	21	Spesielle driftsutgifter		0	2 610	
1144	Miljørettet prosjektarbeid m.m.	77	Tilskudd		115 000	115 000	
1400	Miljøverndepartementet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		380 000	370 310	
1410	Miljøovervåking og miljødata	21	Spesielle driftsutgifter		943 000	862 591	
1420	Miljødirektoratet - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		1 233 535	1 134 471	
1420	Miljødirektoratet - spes. driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter		2 760 000	2 541 726	
1420	Statlige vannmiljøtiltak	22	Diverse		3 225 000	3 142 999	
1420	Tiltak i verneområder	31	Diverse		682 000	666 056	
1420	Statlige erverv, fylkesvise vernepl	32	Diverse		200 000	195 125	
1420	Oppryddingstiltak	39	Diverse		3 986 200	4 251 594	
1420	Tilskudd til vannmiljøtiltak	70	Tilskudd		30 000	25 000	
1420	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	72	Tilskudd		3 500 000	3 162 379	
1420	Forebyggende og konfliktdepende tiltak i n	73	Tilskudd		1 050 000	1 060 010	
1420	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte natu	82	Diverse		915 000	914 000	
1425	Vilt- og fisketiltak - driftsutgifter	01	Driftsutgifter		650 000	447 689	
1425	Tilskudd til fiskeformål	70	Tilskudd		275 000	274 000	
1425	Tilskot til viltføremål	71	Tilskudd		647 122	647 122	
Sum utgiftsført					253 825 632	279 758 437	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3525	Inntekter ved oppdrag	01	Driftsinntekter		6 106 510	6 106 510
3525	Ymse inntekter	02	Ymse		148 341	148 341
3525	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	15	Refusjon av arbeidsmarkedstiltak		225 611	225 611
3525	Refusjon av fødsels- og adopsjonspenger	16	Refusjon av foreldrepenger		111 560	111 560
3525	Refusjon lærlinger	17	Refusjon av lærlinger		118 739	118 739
3525	Refusjon av sykepenger	18	Refusjon av sykepenger		2 041 730	2 041 730
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse		163 689	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		11 043 688	
Sum inntektsført						19 959 868

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

259 798 569

Kapitalkontoer

60053501	Norges Bank KK /innbetalinger				10 320 800	
60053502	Norges Bank KK/utbetalinger				-269 828 088	
715206	Endring i mellomværende med statskassen				-291 281	
Sum rapportert						0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (201414)

Konto	Tekst	2014	2013	Endring
6260	Aksjer	0	0	0
715206	Mellomværende med statskassen	-2 550 307	-2 259 026	-291 281

Virksomhet: A3 - Fylkesmannen i Buskerud

Note A Forklaring av samlet tildeling			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0525 01	1 189	75 642	76 831
0525 21	844	0	844
0571 21		300	300

Virksomhet: A3 - Fylkesmannen i Buskerud

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter	Merutgift(-)/mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntektspostene 15-18	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
525 01	"kan overføres"	-1 293 753		-1 293 753	2 497 640	148 340			1 352 227	[5% av årets tildeling i note A]	1 352 227
525 21	"kan nyttes under post 01"	-4 734 307		-4 734 307	0	6 106 510			1 372 203	[5% av årets tildeling i note A]	1 372 202
xxxx21	"kan nyttes under post 01"			0					0	[5% av årets tildeling i note A]	
xxxx45				0	Ikke aktuell				0		
xxxx45	"kan overføres"			0	Ikke aktuell				0	[Sum årets og fjorårets tildeling]	[Sum årets og fjorårets tildeling]
xxxx70				0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		
xxxx75	"overslagsbevilgning"			0	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se rundskriv R-2/2013 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Forklaringer til regnskapsresultatet på post 01 og 21 i sammenheng med inntektskapitlene

- Kapittel 0525 post 01 har et mindreforbruk på kr 1 352 227. Dette skyldes i hovedsak refusjoner av sykepenger og vakante stillinger.
- Kapittel 0525 post 21 har et mindreforbruk på kr 1 372 202. Dette skyldes i hovedsak at det ble overført kr 844 000 fra 2013. Vi fikk også overført kr 942 000 fra Helsetilsynet. Denne stillingen ble ikke besatt før sent i

Økonomiske og administrative fullmakter

1. Fullmakt til å overskride driftsbevilgningen på kapittel 525 post 01 Fullmakten gjelder tilgangen til å overskride driftsbevilgningen på kapittel 525, post 01 med inntil to prosent av bevilgningen på posten mot tilsvarende merinntekt på kapittel 3525, post 02, jf Bevilgningsreglementet § 11 fjerde ledd nr. 1 og Finansdepartementets rundskriv R-110/2013, pkt 2.4. Den inntektsfinansierede aktiviteten må ligge innenfor det som er virksomheten sine mål, oppgaver og rammevilkår, og ikke skape bindinger til å opprettholde et høyere aktivitetsnivå enn det som blir dekket av utgiftsbevilgningen dersom merinntekten faller bort. Merinntekter i form av lønnsrefusjoner fra andre statlige virksomheter, jf inntektspostene 15-18, gir grunnlag for overskridelser uten særskilt samtykke, og uten å være bundet av avgrensinger som er gitt.
2. Fullmakt til å overskride driftsbevilgningen på kapittel 525 post 21 Fullmakten gjelder tilgangen til å overskride driftsbevilgningen på kapittel 525, post 21 med mot tilsvarende merinntekt på kapittel 3525, post 1, jf. Romertallsvedtak II i Prop. 1S (2013-2014), Innst.16 S (2013-2014).
3. Fullmakt til å nettoførerefusjoner av utgifter til fellestjenester på kapittel 525 post 21 Fullmakten gjelder adgang til å nettoføre som utgiftsreduksjon på kapittel 525, post 21 refusjoner av utgifter til fellestjenester der embetet samordner utgiftene, jf. Romertallsvedtak III i Prop. 1S (2013-2014), Innst.16 S (2013-2014).
4. Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr Fullmakten gjelder tilgang til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr bevilget over kapittel 525, post 01/post 21 med inntil fem prosent av bevilgningen, når dette er ledd i en rutinemessig fornyingsprosess, jf Bevilgningsreglementets § 3 fjerde ledd og Finansdepartementets rundskriv R-110/2013, pkt 2.2. Salgsinntektene skal føres bokføres som en inntekt i konto klasse 3 og rapporteres til bevilgningsregnskapet på post 01 eller 21, slik at det er mulig å kontrollere at grensen på fem prosent ikke blir overskredet.
5. Fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret. Fullmakten gjelder tilgang til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret 2014, som gjelder den ordinære virksomheten i NN, jf Bevilgningsreglementets § 6 andre ledd og Finansdepartementets rundskriv R-110/2013 pkt 2.3. De utgiftene man har hatt i tilknytning til avtalen må kunne dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå på vedkommende budsjettpost i hele avtaleperioden, og oppsigelsesklausuler skal om nødvendig innarbeides i avtalen.
6. Fullmakt til å yte erstatning for skade/tap av private eiendeler Fullmakten gjelder rett til å yte erstatning for inntil 2 000 000 kroner dekket innenfor virksomheten sitt eget budsjett for skade eller tap av private eiendeler i forbindelse med tjenesten ved tyveri, innbrudd, naturskade, brann o.l. Erstatningen må gis i samsvar med retningslinjene i St atens Personelhåndbok.
7. Fullmakt til å innvilge utdanningspermisjon med lønn i inntil ett år. Fullmakten gjelder rett til å avgjøre hvem i virksomheten som skal få innvilget utdanningspermisjon med lønn i inntil ett år innenfor virksomhetens eget

Oppstilling av artskontorrapporteringen for 2014

	Note	201414	201314
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	353 750	749 543
Salgs- og leieinntekter	1	5 901 101	4 200 919
Andre inntekter	1	0	0
Innbetaling av finansinntekter	1	0	9
<i>Sum inntekter</i>		6 254 851	4 950 471
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	92 347 216	85 786 944
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-2 497 640	-2 163 197
Utbetalt til investeringer	3	2 100 374	1 605 597
Utbetalt til kjøp av aksjer		0	0
Andre utbetalinger til drift	4	54 554 931	48 876 900
Utbetaling av finansutgifter	4	0	0
<i>Sum utbetalinger</i>		146 504 881	134 106 245
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		140 250 030	129 155 774
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m,m,	5	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	6	130 755 916	82 191 801
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer til andre</i>		130 755 916	82 191 801
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter - Arbeidsgiveravgift		11 043 688	10 250 502
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m,m)		163 689	151 665
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>		11 207 377	10 402 167
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		259 798 569	200 945 408
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		201414	01.01,2014
Fordringer (legg til linjer og vis på konto)	7	560 005	583 547
Kasse (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank (legg til linjer og vis på k	7	0	0
Skyldig skattetrekk	7	-3 093 689	-2 839 724
Skyldige offentlige avgifter (legg til linjer og vis på konto)	7	0	0
Annen gjeld (legg til linjer og vis på konto)	7	-16 623	-2 849
Sum mellomværende med statskassen		-2 550 307	-2 259 026

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet 2014

	201414	201314
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Byggesaksgebyr	0	0
Tilsynsavgift elsikkerhet	0	0
Gebyrer / avgift omsetning produksjon sprengstoff første omsetningsledd	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra statlige virksomheter	7 000	320 000
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	340 000	25 915
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	0	403 628
Andre tilskudd og overføringer	6 750	0
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	353 750	749 543
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri	5 809 371	4 093 533
Tilfeldige inntekter	91 730	107 386
Sum salgs- og leieinnbetalinger	5 901 101	107 386
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	0	9
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	9
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	6 254 851	856 938

**Note 2 Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige refusjoner
vedrørende lønn 2014**

	201414	201314
<i>Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter</i>		
Lønninger	64 819 481	60 496 880
Arbeidsgiveravgift	11 043 688	10 250 502
Pensjonsutgifter*	0	0
Andre ytelser **	16 484 047	15 039 563
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	92 347 216	85 786 944
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
<i>Offentlige refusjoner vedrørende lønn</i>		
Sykepenge og andre refusjoner	2 497 640	2 163 197
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	2 497 640	2 163 197
Antall årsverk:	115	112
<i>** Andre ytelser gjelder i hovedsak utbetalinger til sensorer, kontrollkommisjoner, nemnder, styrer, råd etc., og ikke egne ansatte.</i>		

Note 3 Utbetalt til investeringer 2014

	201414	201314
Immaterielle eiendeler og lignende	56 153	46 108
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Nasjonaleiendom og kulturminner	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 984 126	1 548 790
Andre utgiftsførte investeringer (*)	60 095	10 698
Sum utbetalt til investeringer	2 100 374	1 605 597
<i>(*) Spesifiseres ytterligere dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet</i>		

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter 2014

	201414	201314
<i>Andre utbetalinger til drift</i>		
Husleie *	6 878 955	7 816 737
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	17 141	140 653
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	4 361 653	4 455 888
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	91 331	68 354
Mindre utstysanskaffelser	415 488	397 231
Leie av maskiner, inventar og lignende	549 300	735 073
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne**	25 176 554	19 641 030
Reiser og diett	1 306 587	1 247 596
Øvrige driftsutgifter	15 757 922	14 374 338
Sum andre utbetalinger til drift	54 554 931	48 876 900
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	0	0
Agiotap	0	0
Andre finansutgifter	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0
<i>* Grunnet grupperingen av artskontoer viser ikke denne posten reelle husleieutgifter. Den faktiske husleien beløper seg til kr 8 446 564.</i>		
<i>** Kun en liten andel av denne posten gjelder embetets drift, hovedtyngden er relatert til utbetaling av vergemål, fri rettshjelp o.s.v.</i>		
<i>Disse postene er ytterligere kommentert i innledningen til årsregnskapet.</i>		

Note 5 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten 2014

	201414	201314
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 6 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten 2014

	201414	201314
Tilskudd til kommuner	0	63 828 669
Tilskudd til fylkeskommuner	0	2 903 783
Tilskudd til kommuner	103 647 110	0
Tilskudd til fylkeskommuner	7 988 667	0
Tilskudd til private	5 254 726	6 466 989
Tilskudd til organisasjoner	12 838 764	8 192 361
Tilskudd til statsforvaltningen	1 026 650	800 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	130 755 916	82 191 801

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen 2014

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	201414	201414	Forskjell
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Finansielle anleggsmidler*	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	93 558	0	93 558
Andre fordringer	560 005	560 005	0
Kasse og bank	0	0	0
<i>Sum</i>	653 563	560 005	93 558
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-6 778	0	-6 778
Skyldig skattetrekk	-3 093 689	-3 093 689	0
Skyldige offentlige avgifter	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-11 754	-16 623	4 869
<i>Sum</i>	-3 112 221	-3 110 312	-1 909
Langsiktige forpliktelser			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Sum	-2 458 658	-2 550 307	91 649

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 7 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Ikke aktuell

Innhold

Kongehuset	Side 2
Klima- og miljødepartementet	Side 2
Landbruks- og matdepartementet	Side 9
Kunnskapsdepartementet	Side 25
Statens Helsetilsyn	Side 43
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Side 47
Justis- og beredskapsdepartementet	Side 51
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Side 55
Arbeids- og sosialdepartementet	Side 63
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 66
Samferdselsdepartementet	Side 79
Utenriksdepartementet	Side 79
Kulturdepartementet	Side 79
Andre	Side 80

Fylkesmannsembetene utfører fagoppgaver for flere departementer og direktorater/tilsyn. Hvert departement er faglig overordnet embetene på det aktuelle fagområdet. I årsrapporten del III er det gitt en kort omtale og vurdering knyttet til hvert departementsområde. Nedenfor følger embetets mer utførlig resultatrapportering knyttet til embetsoppdraget for de ulike departementene.

Kongehuset

00.1 Kongelige besøk

23.03.2014 H.K.H Kronprins Haakon besøkte bedriften ECO-1 i på Sætre i Hurum

15.09.2014 DD.KK.HH Kronprins Haakon og Kronprinsesse Mette-Marit deltok på åpning av Nasjonalt Vitensenter for styrkebasert læring på Arbeidsinstituttet i Buskerud i Drammen.

04.11.2014 H.K.H Kronprins Haakon deltok ved Global Dignity Day ved Drammen videregående skole i Drammen

00.2 Saksforberedelse av tildeling av ordener og medaljer

I 2014 behanadlet Fylkesmannen 13 søknader om Kongens fortjenstmedalje og 2 søknader om St. Olavs Orden. Fylkesmannen videreformidlet utdeling av 4 saker hvor medalje og diplom fra Carnegies Heltefond for Norge ble delt ut.

Klima- og miljødepartementet

Resultatområde 01 – 06 Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning

Helhetlig vannforvaltning

Miljøfaglig sektoransvar er fulgt opp bl.a. med hensyn på kalking og avbøtende tiltak i regulerte vassdrag. Deltatt i møter i vannområdene. Kvalitetssikra karakterisering/klassifisering av vannforekomster.

01-06.2 Faglig ansvar for karakterisering og klassifisering av økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomster er fulgt opp. Initiert overvåking av vannkvalitet- og biologiske kvalitetselement for å framskaffe overvåkingsdata som muliggjør klassifisering vann-forekomster. Vannkjemiske data er lagt inn i vannmiljø. Spesielt fokus på import av data i kalkbasen. Kvalitetselement lagt inn i Vann-Nett

01-06.1, 01-06.3, 01-06.5 Deltatt på møter og bistått VRM og vannområdene i prosessen med utarbeidelse av tiltaksplanene, fastsettelse av miljømål etc.

01-06.6 Gitt høringsinnspill til regionale vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram som sektormyndighet

01-06.7 Vurdert behov for nye virkemidler innen miljøforvaltningens ansvarsområde som er nødvendige for å nå målene i vannforvaltningsplanene. Anser at tilstrekkelig virkemidler (lovverk, forskrifter etc) utenom de rent økonomiske, er tilstede.

Overvåkingsplan er utarbeidet for vannområdene i Buskerud i henhold til retningslinjene fastsatt av Miljødirektoratet

Kontroll og tilsyn med naturfaglig vilkår og pålegg innen myndighetsområdet er utført , bl.a med vurdering av utsettingspålegg i tre regulerte vatn og oppfølging av konsesjonsvilkår.

Hensynet til vannmiljø ved saksbehandling i vassdragssaker er i varetatt ved miljøfaglig uttalelser til søknader om kraftverk, samt for flere inngrepssaker i vassdrag (småkraftverk, bekkelukking, utfyllinger, forbygginger etc.)

Forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk

Forvaltning av fiskeressursene sett i lys av lov om laksefisk og innlandsfisk, naturmangfoldloven med tilhørende forskrifter er fulgt opp.

Forskrifter for fiske etter laks og sjøørret, basert på bestandsvurderinger, beskatning, overvåking er fulgt opp. Ikke endringer i forskriftene for laksefiske i 2014

Sjølaksefiskere (4 stk) er registrert i Sjøfangstregisteret og fangstdagbøker er sendt ut.

Relevante databaser (Lakseregister, Elvefangstregister, Kultiveringsregister, Kategoriseringsregister, kalkbasen osv.) er oppdatert.

Behov for kalkingmidler til lokale prosjekt med begrunnelse ble meldt i januar 2014. Tildelt kr 2.680.000.

Lokale kalkingsprosjekt er vurdert med hensyn på kalkbehov. Vannanalyser er foretatt for ca 480 vatn med hensyn på pH, Ca, ledningsevne og ANC (bufferevne). ANC er vudert også i de vatna hvor kalking er innstilt.

Søknader om tilskudd (275.000 kr) fra Statens fiskefond er behandlet og tildelt 7 foreninger og lag.

Deltatt i gruppe i regi VRM/VeFK som vurderer spredningsfare for *G.salaris* sjøvegen i Oslofjorden. Styringsgruppe for bekjempelse ble stilt i bero i påvente av nærmere mandat fra Miljødirektoratet.

Arbeidet med hensyn på edelkreps som mulig prioritert art er fulgt opp gjennom Arbeidsgruppe for ferskvannskreps. Midler til nasjonal overvåking og tiltak er tildelt, samt ledelse av nasjonal

Overvåking av edelkreps i Steinsfjorden er videreført etter fast opplegg. Artikler og informasjon (Jakt og Fiske, FMs hjemmeside) er publisert.

Negative effekter på vandringsmuligheter for ål I Drammenselva er vurdert i et eget åleprosjekt.

Kartlegging av elvemusling er fulgt opp i Åroselva og Numedalslågen gjennom tildeling av midler.

Med hensyn på uønska spredning av fiskearter er fokus retta på spredning av ørekyte på Hardangervidda i samarbeid med FM Hordaland og SNO. Kartlagt spredningsvegerog mulige tiltak.

Egne oppgaver og samarbeide med FK om innlandsfiskeforvaltning er i varetatt, gjennom uttalelser i saker som omhandler høstbar fisk til BFK

Deltatt på fagsamling i regi Miljødirektoratet i mai Nord Trøndelag.

Avløp

Oppdrag 01-06.39: Oppdraget er gjort for alle kap. 14-anlegg.

Oppdrag 01-06.40: Vi har deltatt i tilsynsaksjonen mot avløpsanlegg i 2014. Vi hadde tilsyn ved sju avløpsanlegg i mai og juni. I tillegg gjennomførte vi revisjon på et avløpsanlegg i oktober.

Viltforvaltning

Oppdrag 01-06.43: Fulgt opp i fht. aktualitet.

Søknader om tilskudd til vilttiltak er behandlet og midler tildelt. Fylkesmannens oppgave som klageinstans for kommunale vedtak fulgt opp (noe økende ressursbehov). Øvrige oppgaver av generell, rådgivende og utadrettet karakter har vi liten kapasitet til å følge opp og er ikke prioritert.

Rovviltforvaltning

FM-Buskerud har sekretariatsfunksjonen for Rovviltnemnda i region 2 Sør-Norge. Arbeidet er prioritert, men svært ressurskrevende. Godt internt samarbeid mellom miljø- og landbruksavdeling. Samarbeidet med nemnda og øvrige aktører innen rovviltforvaltningen fungerer godt. Ingen avvik.

Forvaltning av villrein

Oppdrag 01-06.75: FM har deltatt aktivt også i siste del av planprosessen for Nordfjella. Planen er vedtatt i alle fylkesting og framlagt for og vurdert av KMD uten merknader.

Oppdrag 01.06.76: FM har deltatt aktivt i ulike forum (Hardangerviddarådet og Administrativ gruppe) og prosjekter nedfelt i handlingsprogrammet.

Videre har FM deltatt i møter/fellesmøte for villreinforvaltningen på Hardangervidda. Løpende kontakt med Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet/sekretariatet, inkl. forvaltningen av tilskuddsmidlene (tilbakeførte fellingsavgiftsmidler). Klimaet rundt forvaltningen er fortsatt godt og i tråd med prosessdokumentet. FM er representert i styringsgruppa for merkeprosjektet på Hardangervidda og i Nordfjella.

Skogvern

S 4: 01-06.44 Gjennomført høring og sendt tilråding om vern til direktoratet for to frivillig vern-områder. Bidratt med vurderinger i verneplanen for Oslomarka. Vurderer løpende nye tilbud og gjennomfører forhandlinger om grense og forskrifter.

01-06.45 Gjennomført høring og sendt tilråding om vern for et område på OVF's eiendom. De andre aktuelle verneforslagene på OVF-eiendommer har vi ikke kommet videre med fordi det inkluderer privat eiendom, og arbeidet med disse arealene har ikke vært prioritert av skogeierandelslag.

01-06.46 Gjennomført høring for et område på Statskog SF's grunn og sendt tilråding om vern til direktoratet.

Forvaltning av verneområder og opprettelse av nye verneområder

Løpende saksbehandling av dispensasjoner går som normalt, kopier sendes Miljødirektoratet. Vi har hittil i år brukt mye tid på å følge opp klagesaker. Vi følger med på vedtak som gjøres i kommunene med delegert forvaltningsmyndighet, og av nasjonalparkstyret. Tiltakene i verneområdene blir gjennomført etter planen. Vi har jobbet en del med oppdatering av data om verneområder i naturbase. I vinter meldte vi inn nye verneområder for basiskartlegging etter NiN.

Forvaltningsplanene for Slemmestadåsen – Morberg NR og Ranvikholmen NR ble ferdigstilt i vinter. Vi har ikke laget en forvaltningsplan for Ultvedtjern NR, men det er utarbeidet en skjøtelsesplan/tiltaksplan for myrflangre i reservatet i 2014. Arbeidet med revisjon av forvaltningsplanen for Viksåsen – Biliåsen NR er godt i gang. Arbeidet med forvaltningsplan for Strykenåsen NR er også godt i gang. I Holtnesdalen, Råen og Stavlum er det avholdt befaringsnotat med biolog i sommer. Konklusjonen etter befaringsnotatene er at det ikke er behov for å lage forvaltningsplaner, men vi har fått skjøtelsråd som er nedfelt i befaringsnotatene. Disse vil vi jobbe videre med. For Holtnesdalen NR var konklusjonen at eksisterende forvaltningsplan kan brukes videre.

01-06.59 Vi er godt i gang med bearbeiding av de 5 første forvaltningsplanene for Tyrifjorden. Noen utkast er klare så langt vi kommer før vernevedtak. Vi har fått tre av fire utkast for de områdene som gjenstår. Steinsfjorden og Steinsvika mangler fortsatt avtale om utarbeiding av plan og finansiering. Dette avventes til omfang av verneplanen er bestemt.

Fylkesmannen sørger løpende for grensemerking etter vernevedtak. Arbeidet med å klargjøre kartdata etter jordskifterettens grensemerking for innlegging i Naturbase er komplisert og arbeidskrevende, så det har ikke vært mulig å prioritere i 2014.

01-06.48 Rapport skjema fra kommuner med delegert forvaltning er samlet inn og videresendt til Miljødirektoratet

01-06.49 Overvåking av bevaringsmål: Avvik. Vi har kun startet opp med overvåking av et nytt bevaringsmål i 2014. Har ikke hatt kapasitet til å sette i gang med fler på grunn av situasjonen vi har hatt uten midler til ordinært oppsyn i nedre deler av fylket i 2014. De fleste områdene som er truet og hvor det drives skjøtsel ligger i disse nedre delene av fylket, og det er her det er aktuelt å starte opp overvåking. I 2014 har det ikke vært midler til at lokalt SNO kunne følge opp dette.

01-06.50 Ingen oppdrag

01-06.51 gjennomført

01-06.52 testet Miljøvedtaksregisteret før etablering

01-06.53 gjennomført

01-06.54 gjennomført

01.06.59 Ingen vedtak om vern av Tyrifjorden så langt.

Vi har orientert direktoratet om forhold av betydning for den økologiske tilstanden i Ramsar-områder.

Kulturlandskap

01-06.78 Oppdrag er ikke sendt ut. Det legges opp til at dette ses i sammenheng med og tas inn som del av oppdrag 01-06.79, og arbeidet kommer til å strekke seg også ut i 2015. Et omformulert oppdrag vil bli tatt inn i foreløpig embetsoppdrag for 2015.

01-06.79 Et omformulert oppdrag vil bli tatt inn i embetsoppdraget for 2015 (instruks fra Miljødirektoratet).

01-06.80 Et omformulert oppdrag vil bli tatt inn i embetsoppdraget for 2015 (instruks fra Miljødirektoratet).

01-06.81 Oppdraget bortfalt i 2014 (instruks fra Miljødirektoratet).

Forvaltning av trua og sårbare arter, inkludert utvalgte naturtyper (UN) og prioriterte arter (PA)

Vi har gjennomført kurs/seminar om naturmangfoldloven for kommunene i Buskerud og en del organisasjoner.

01-06.83 Videreførte arbeidet med handlingsplan for slåttemark med skjøtselsplan for tre nye slåttemark i 2014.

01-06.84 Vi gjennomfører en revisjon av nasjonal handlingsplan for slåttemark og skal utarbeide en statusoversikt og enkel plan for videre arbeid med naturtypen i fylket.

01-06.86 Vi har ikke naturtype Høstingsskog i Buskerud. Vi har tre naturtyper av lauveng som vi ikke har fått kvalitetssikret i NB.

01-06.87 Viser til punkt over.

Fremmede organismer

01-06.88 Vi har meldt inn behov for midler til prioriterte tiltak mot fremmede organismer for 2015.

01-06.90 Vi slutfører tiltaksplan mot rynkerose langs Hurumlandet våren 2015.

01-06.91 Supplerende kartlegging av rynkerose utført i tråd med handlingsplan mot rynkerose.

Resultatområde 08 Aktivt friluftsliv

Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftsområdene

Vi følger aktivt opp forvaltningen av statlig sikrede friluftsområder, og gjennomgår og godkjenner forslag til forvaltningsplaner.

Oppdragsnr. 08.01: Ikke vært aktuelt.

Resultatområde 09 Giftfritt miljø

Sedimenter

Oppdrag 09.05:

Vårt eneste skipsverft, Drammen Yard, har allerede ryddet opp i forurenset grunn på land etter pålegg. Vi er imidlertid ikke tilfredse med sluttrapporten, og har bedt om flere undersøkelser før vi vurderer behov for oppdaterte undersøkelser i sjø og evt tiltak i sjø.

Oppdrag 09.06:

Det ble rapportert om skipsverft til Miljødirektoratet 18. juni 2014.

Oppdrag 09.08:

Det er sendt inn sluttrapport for overvåkning av indre Drammensfjord 2013.

Kildekartleggingsundersøkelse fra 2012 ble fulgt opp ved at Fylkesmannen prøvetok fem nye kummer i september 2014.

Overvåkning av vann og sedimenterende materiale, og fiskeundersøkelse, ble gjennomført som del av Ren Drammensfjord 2014. Rapportering kommer våren 2015.

Ren Drammensfjord-prosjektet har fått et løft i 2014, siden vi har fått tilskudd til medarbeider på prosjektet. Tiltak under prosjektet er meldt inn i vannforvaltningsplanene gjennom vannområdet.

Grunnforurensing

Oppdrag 09.15:

Oppryddingen på land er avsluttet hos alle de prioriterte lokalitetene. To av lokalitetene skal overvåke grunnvannet videre: Moelven Hen og Slaatto sag og høvleri.

Oppdrag 09.16:

Oppdatering er gjort for aktuelle lokaliteter i databasen Grunnforurensning.

Avfall og gjenvinning

Oppdrag 09.18 og 09.19:

Avfallsplan i havner: Etter gjentagende påminnelser til kommunene om å sende inn havneoversikter og avfallsplaner er kommunene innkalt til arbeidsmøte hos Fylkesmannen 10. september 2014. Ved utgangen av året hadde tre av fire kystkommuner levert, den siste kommer trolig snart. Av 33 havner hadde 15 levert avfallsplan ved årsskiftet. Vi godkjenner avfallsplanene fortløpende.

Oppdrag 09.20:

Vi førte tilsyn med 3 deponier i tilsynsaksjon rettet mot deponier. I tillegg har vi vært på tilsyn på et nedlagt deponi i forbindelse med bygging av renseanlegg, og på 4 ren masse-tipper.

Oppdrag 09.22:

Vi følger opp biloppsamlingsplasser, spesielt en gjenganger uten tillatelse. Etter tvangsopprydning i 2013, har vi nå opplevd at virksomheten selv har ryddet etter at vi ga nytt pålegg om opprydning i vår. Dette er svært positivt.

Resultatområde 11 Stabilt klima

Fylkesmannen uttaler seg til alle kommuneplaner og reguleringsplaner, både ved varsel om oppstart, til planprogram og ved offentlig ettersyn. Klima og energi er sentrale tema i uttalelsene. Vi har spesiell fokus på

samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og miljøvennlige energiløsninger. Fylkesmannens virkemidler på disse områdene anses imidlertid å være noe begrenset.

Oppdrag 11.01

Fylkesmannen har innhentet informasjon om status for kommunenes arbeid med klima- og energiplaner, når planene skal revideres og de viktigste tiltakene som er gjennomført. Vi ser at det er behov for veilede kommunene i det videre arbeidet med klima- og energiplanlegging, belyse sentrale utfordringer, inspirere til handling og informere om nyttige verktøy. Vi er derfor igang med å planlegge en fagdag for kommunene om klima- og energiplanlegging.

Oppdrag 11.02

Vi har deltatt på Miljødirektoratets klimanettverk for Fylkesmennene og gitt innspill om behov for veiledning, verktøy, statistikk og signaler knyttet til de statlige planretningslinjene.

Oppdrag 11.04

Vi har også i tråd med embedsoppdraget laget en oversikt over pågående og kommende areal- og transportplanprosesser av særlig betydning for klimagassutslipp i fylket, og redegjort for hvordan vi er involvert i de ulike prosessene.

Resultatområde 12 Tverrgående virkemidler

Fylkesmannen har deltatt i arbeids- og referansegrupper i forbindelse med Buskerudbyen, ny E16 og Ringeriksbane i Hole og Ringerike, og utredning om en ny Oslofjordforbindelse. Dette har gitt nyttig informasjon og noen muligheter for påvirkning.

12.1 Miljøhensyn i planlegging

Vi uttaler oss til alle varsler om oppstart av planarbeid, planprogram og planforslag på offentlig ettersyn. Her redegjør vi for nasjonal politikk på miljøområdet og gir faglig veiledning.

I 2014 har antall innsigelser på miljøområdet gått kraftig ned. Vi fremmet innsigelser til 4 % av reguleringsplanene og klaget på 2% av dispensasjonsvedtakene som vi fikk oversendt. På kommuneplannivå overlater vi også flere avgjørelser til det kommunale selvstyret enn tidligere.

Klima og energi er sentrale tema i uttalelsene. Vi har spesiell fokus på samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og miljøvennlige energiløsninger. Fylkesmannens virkemidler på disse områdene anses imidlertid å være noe begrenset.

Ved behandlingen av de kommunale planene har Fylkesmannen også hatt fokus på å følge opp de regionale planene for villreinområdene og areal- og transportplanen for Buskerudbyen.

Før øvrig er strandsone, vassdrag, naturmangfold, landskap støy, luftforurensning og barn og unge fortsatt aktuelle tema som blir vurdert og kommentert.

12.2 Tilsyn og konsesjonsbehandling

Oppdrag 12.2.01 Forskriftsstyring:

kapittel 24 – asfaltverk: ett av fem anlegg må ha tillatelse. Anlegget har for stor produksjon til å kunne overføres.

kapittel 27 – forbrenningsanlegg rene brenslers: alle overført til forskriftsstyring. Anlegg med tillatelse som fortsatt er registrert under denne anleggsaktiviteten i Forurensning har tillatelse av andre årsaker enn forbrenning av rene brenslers.

Kapittel 28 – kjemisk-/elektrolytisk overflatebehandling: ingen anlegg har tillatelser.

Kapittel 29 – mekanisk overflatebehandling: ett av 17 anlegg har tillatelser. Tillatelsen opprettholdes inntil videre.

Kapittel 30 – pukkverk: 6 av 54 anlegg har tillatelser. 2 tillatelser skal videreføres grunnet lokale forhold, men de øvrige vil vurderes opphevet i løpet av det neste året. En går ut 1. februar 2015 og vil ikke fornyes. Flere tillatelser er opprettholdt frem til nå grunnet krav om garanti for istandsetting av uttaksområdet. Kravet overtas etter hvert av Direktoratet for Mineralforvaltning gjennom krav i Mineralloven, men deres arbeid med å iverksette det har tatt mer tid enn forventet.

Oppdrag 12.2.02:

liste over landbasert industri med eldre tillatelser er laget.

Oppdrag 12.2.03:

kontrollaksjoner: avløp, deponi og skipsverft gjennomført, EE-avfall har vi ikke prioritert i 2014.

Oppdrag 12.2.04:

aksjon skipsverft, ett skipsverft i fylket der vi var på tilsyn.

Oppdrag 12.2.05 HMS-etatenes risikoaksjon:

Her deltok vi ikke i 2014. Det skyldes bl.a. at bransjer valgt ut fra både Miljødirektoratet og HMS-etatene lokalt var lite aktuelt for oss.

12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon

Kart og geodata

GIS brukes aktivt i saksbehandlingen hos Fylkesmannen i Buskerud. Spesielt i forbindelse med vern, forvaltningsplaner, rovvilt og naturmangfold kvalitetssikres, vedlikeholdes og ajourføres geodata. I tillegg utarbeider GIS-gruppa mange temakart i løpet av året.

I 2014 ble hele GIS-gruppa skiftet ut. Nye medarbeidere er på plass, men det har ført til noen forsinkelser og restanser. Særlig gjelder dette kvalitetssikring av datasett fra naturtypekartleggingen for import til Naturbase. Vi har også noen «gamle» datasett (f.eks. bekkekløfter) som har ligget lenge på vent.

Det har blitt lagt mye ressurser i grunnleggende utvikling av digital løype for å få planer til offentlig ettersyn tilgjengelig på vår kartinnsynsløsning. En digital samhandling som dette vil bidra til å øke kunnskapen om digitale plandata generelt, og samtidig heve kvaliteten på plandataene tidlig i planløpet. Vi tror også at denne omleggingen forenkler kommunens og de øvrige involverte parters samhandling med Fylkesmannen i Buskerud.

Fylkesmannen i Buskerud, Fylkesmannen i Telemark og Telemark fylkeskommune samarbeider om en felles kartinnsynsløsning.

GIS-rådgiverne deltar både i Fylkesgeodatautvalget og Plan- og temadatautvalget i fylket. Utvalgene jobber for å sørge for at kommunene og regionale sektormyndigheter har tilgang på oppdatert geografisk miljøinformasjon.

12.3.01 Utført.

12.3.02 Utført.

12.3.03 Ingen oppdrag.

Kartlegging og overvåking av naturmangfold

Startet opp kvalitetssikring og supplerende kartlegging av naturtyper i Røyken og Hurum kommuner.

Startet kvalitetssikring av UN slåttemark, UN hule eiker og UN kalksjøer.

12.4 Internasjonalt samarbeid

Fylkesmannen i Buskerud deltar ikke i internasjonalt samarbeid på miljøområdet.

Ressursrapportering

Ressursbruk som i 2013 ble ressursrapportert på Miljøverndepartementets resultatområde 12.1 Planlegging for en bærekraftig utvikling, er i 2014 overført til KMDs resultatområde 66.0 Bolig- og bygningsrett.

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
01-06 Naturmangfold, vannforvaltning og vannforurensning	kr 4 881 147,71	kr 1 402 053,91
09 Giftfritt miljø	kr 782 601,50	kr 941 048,83
Andre oppgaver under KLD	kr 0,00	kr 0,00
11 Stabilt klima	kr 0,00	kr 0,00
12.2 Tilsyn og konsesjonsbehandling	kr 914 807,78	kr 548 120,83
12.3 Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon	kr 522 144,81	kr 0,00
Sum:	kr 7 100 701,00	kr 2 891 223,00

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Matsikkerhet

21.1 Økt matproduksjon og trygg mat

Økt matproduksjon

Fylkesmannen har også gjennom 2014 hatt fokus på prosjektet "Bruk Buskerud - økt matproduksjon". Arbeidsgruppa for prosjektet består av partnerskapet v/Buskerud Bondelag, Buskerud Bonde- og Småbrukarlag, Innovasjon Norge Buskerud og Vestfold, Buskerud fylkeskommune v/både administrasjonen og politikere samt Fylkesmannens landbruks- og næringsavdeling. Vi har bevilget BU-midler til flere prosjekter for økt matproduksjon som et resultat av fokuset på dette temaet. Høsten 2014 samlet vi på ny så og si alle aktører innenfor matproduksjon i vårt fylke til et "motivasjonsseminar". Målet vårt er å ha fokus på temat og inspirere aktørene til økt matproduksjon.

Utviklingsprogrammet for lokalmat og grønt reiseliv

Fylkesmannen i Buskerud har gjennom sin matkontakt tett og god dialog med Innovasjon Norge Buskerud og Vestfold (INBV). Det er et godt samarbeid innefor veiledning og oppfølging av våre fire etablerte matnettverk. I Buskerud har vi også etablert et samarbeid mellom FM, IN og fylkeskommunen for å følge opp arbeidet innenfor lokalmatsatsingen spesielt. I løpet av 2014 er arbeidet med å etablere et matnettverk i nedre del av fylket gjenopptatt, og matkontakten er i tett dialog med aktørene for å bidra til at dette blir vellykket.

I 2014 har INBV brukt kr 6 150 000 av lokalmatprogrammet i Buskerud. Av dette har 2 bedrifter fått vekststøtte. Videre har 3 produsentsammenslutninger fått støtte; 2 av våre matnettverk og et nasjonalt vin- og spritnettverk. Når det gjelder reiseliv har Bondens marked i Drammen fått litt midler.

Samarbeid med regionale aktører innenfor næringsutvikling

Fylkesmannen har også gjennom 2014 tatt ansvar for jenvlige samhandlingsmøter på saksbehandlernivå mellom INBV, Buskerud fylkeskommune og oss. Dette medfører at vi har godt samarbeid innefor temaene: økt matproduksjon, utvikling av matnettverk, fordelingen av RK-midlene, grønt reiseliv osv. Vi deltar også aktivt i samhandlingsmøter 2 ganger i året på ledernivå mellom IN, FM og fylkeskommunene i Buskerud og Vestfold.

Autorisasjon for kjøp og bruk av plantevernmidler

Fylkesmannen har ansvaret for autorisasjonskursene og har i samarbeid med Studieforbundet Næring og Samfunn, Norsk Landbruksrådgiving Østafjells, Senter for opplæring i anleggsgartnerfaget (SOA) og Norsk Landbruksrådgiving Veksthusrådgiving sørget for at det har vært gitt flere kurstilbud i Buskerud. Det har vært gitt kurstilbud til både nye brukere og fornying. Kursarrangørene har samlet sett gjennomført 11 førstegangskurs og 12 fornyingskurs i løpet av 2014, med til sammen 119 deltakere på førstegangskurs og 177 deltakere på fornyingskurs. For å videreutvikle samarbeidet mellom kursarrangørene i Buskerud og Fylkesmannen, arrangerte Fylkesmannen et samarbeidsmøte for kursarrangører og lærere/instruktører i november. Eksterne foredragsholdere på dette møte var Mattilsynet og Bioforsk.

Kommunal veterinæravakt

Buskerud er inndelt i 7 vaktområder, der kommunene innenfor vaktområdene samarbeider slik at hvert område administreres av en av de kommunene som inngår i vaktområdet. Tildelt tilskudd til kommunale veterinæravakttjenester i Buskerud for 2014, kr 5 341 459, er fordelt og utbetalt til de kommunene som har påtatt seg administrasjonen av ordningen, dvs. Lier, Øvre Eiker, Ringerike, Gol, Ål, Sigdal og Nore og Uvdal. Utbetalinga skjedde i første halvdel av mars.

Resultatområde 22 Landbruk over hele landet

22.1 Bruk av landbruksarealer

Husdyr

Buskerud har nå 2 400 flere søyer, 1 år og eldre, enn i bunnåret 2009. Økningen til 37 500 søyer har vært størst i de midtre og nedre delene av fylket, foruten Ål av Hallingdalkommunene. Ål, Modum og Øvre Eiker står for den største økningen i antall dyr. I årene 2010 til og med 2013 har vi hatt fra 553 til 559 sauebruk. Søknader om produksjonstilskudd for 31. juli 2014 viser dessverre en nedgang på 12 bruk til 544.

Vi ser også en positiv utvikling for det tidligere omtalte og nyetablerte enkeltmannsforetaket "Flæfjelldrifta". Drifta favner et fjellområde på 75 000 dekar i kommunene Ål og Hemsedal. Beitesesongen 2014 «huset» området i alt 2300 søyer fra "Midtfylket" hvor det har vært høye årlige lammetap til gaupe. Erfaringene fra den tredje beitesesongen er svært god med tapsprosent på 1,7 og 1,4 prosent for hhv. lam og søyer. Tilsvarende gjennomsnittlig tap på fjellbeiter i Buskerud, inkl. Flæfjelldrifta var på hhv. 2,3 % og 1,9 %.

Buskerud er et relativt lite melkefylke med bare 2 % av landets melkeproduksjon (kvotestørrelse). De siste årene har det vært en betydelig nedgang i både antall bruk og antall melkekuer. De siste fem årene har det vært en nedgang i antall melkekuer på 715 dyr og nærmere 70 bruk. Nå er det melkeproduksjon igjen i bare 15 av fylkets kommuner. Buskerud har 1 395 mjølkegeiter på 17 bruk. Geiteholdet i Buskerud er lite, men relativt stabilt. For ammekyr for spesialisert kjøttproduksjon ser vi fortsatt en mer positiv utvikling når det gjelder antall dyr, men Buskerud har ikke lyktes med å få flere til å starte med ammekyr.

Organisert beitebruk og tiltak i beiteområder

Statistikken fra organisert beitebruk viste i fjor en svak nedgang i lammetapet og en økning i søyetapet. Til sammen ble det tapt rundt 2700 lam og 770 søyer på utmarksbeiter i Buskerud i 2014. Dette tilsvarer et gjennomsnittlig lammetap på 4,9 prosent og et totaltap for sau på fire prosent. Fra 600 medlemmer fordelt på 30 lag, ble det sluppet 31000 søyer, 55700 lam og 3500 storfe fordelt på fjell-, blandings- og skogsbeiter i fylket.

Det er store forskjeller mellom fjell- og skogsbeiter når det gjelder lammetap. Gjennomsnittlig lammetap på skogsbeiter var i fjor på 8,8 prosent, mens det på fjellbeiter var 2,3 prosent. Med bakgrunn i disse forskjellene har nå flere besetninger fra midtre- og nedre Buskerud valgt å flytte sauen til fjellbeiter i øvre deler av fylket. Det er beitelagene i midtfylket som hadde de største tapene, hvor flere lag hadde over ti prosent lammetap. Det spesielle med beitesesongen 2014, var den ekstraordinære situasjonen med dokumentert eller antatt tap til ulv i tre kommuner i Buskerud. I alt 44 sauer ble erstattet som tapt til ulv, mens det fortsatt er gaupa som er dominerende skadegjører i våre beiteområder.

Med bakgrunn i fjorårets situasjon, har næringen i fylket nå satt ekstra fokus på å øke kunnskapsnivået om rovvilt spesielt blant beitebrukere, men også generelt blant de som ferdes mye i naturen. Bondelaget har nedsatt ei

prosjektgruppe med tre representanter fra næringen (Bondelaget, Bonde- og Småbrukarlaget og Sau og Geit), én fra forvaltningen (FM) og én fra Statens naturoppsyn (SNO). Målet er et tettere samarbeid med forvaltningen, og raskere rapportering av spor/observasjoner og ev. skader på husdyr forårsaket av rovvilt. Videre skal det ses på organisering og opplæring av skadefellingslag og jegere. Det er viktig at fellingslagene har god kompetanse. Det har også vært arrangert temakvelder flere steder i rovviltregion 2 for å øke kunnskapen om ulv og ulvejakt. Disse møtene har vært et samarbeidsprosjekt mellom beitenæringen, FKT-prosjektet (Norsk Sau og Geit), Norges Jeger- og Fiskerforbund, Jakt- og Fiskesenteret og Statens naturoppsyn. Fylkesmannen berømmer næringsas initiativ til å øke kunnskapen om rovvilt og for å skape et tettere samarbeid mellom forvaltningen og næringen.

Fylkesmannen ble tildelt 700 000 kroner til tiltak i beiteområder i 2014. I tillegg hadde vi 120 000 kroner i inndratte midler og følgelig 820 000 kroner til disposisjon. Vi mottok i alt 29 søknader fordelt på to søknadsomganger. De samlede kostnadene var på 2,3 millioner kroner og gjaldt i hovedsak tilskudd til ferister, sperregjerder, sanke- og skillekve, bruer og radiobjeller i rovviltutsatte beiteområder. Tilskuddsandelen var ca. 50 % av totalkostnadene. Det ble gitt avslag på ni søknader om tilskudd til radiobjeller. Tre søknader ble avvist fordi de var sendt inn etter søknadsfristen.

Rovviltskader på sau og erstatninger på grunn av rovvilt

Fylkesmannen har mottatt og behandlet 98 søknader om erstatning for tap av sau og lam til fredet rovvilt i 2014. Antall søknader var noe lavere enn i 2013 (ti færre). Søknadene i 2014 fordeler seg på 15 av fylkets 21 kommuner (ingen fra Drammen, Nedre Eiker, Hurum, Røyken, Hole eller Flesberg). 43 av søknadene kommer fra midt fylket (Sigdal, Krødsherad, Modum, Øvre Eiker og Lier), mens 38 kommer fra de seks Hallingdalkommunene. En del søkere har sauene på beite i andre kommuner enn der de har bostedsadresse. Blant annet er flere besetninger fra nedre Buskerud på fjellbeite i øvre del av fylket. Det er gitt erstatning for i alt 1256 søyer og lam med en samlet utbetaling på 3,1 millioner kroner. Det er det laveste antall erstattete dyr siden 2008 da 1243 sau ble erstattet.

Tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak

Fylkesmannen i Buskerud brukte 1,044 millioner kroner på forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak i 2014. Vi mottok 28 søknader hvorav tre gjaldt tilskudd til konfliktdempende tiltak. Samlet omsøkt beløp var på vel tre millioner kroner. Den største tilskuddsandelen gikk i 2014 til flytting til fjellbeiter, inkl. innmarksbeiter (kr 570 000), dernest tekniske tiltak som radiobjeller (kr 240 000) og bruk av vokterhund på inngjerda beite (kr 125 000).

GIS og Geodata

Hos Fylkesmannen i Buskerud brukes datasett og WMS tjenester fra Geovekst og Norge digitalt daglig, både i felles kartinnsynsløsning med Fylkesmannen i Telemark og Telemark fylkeskommune og i den daglige produksjon av grunn- og tema kart til avdelingene og samarbeidspartnere.

I kartinnsynsløsningen linkes til en stor del av de WMS tjenester som tilbys gjennom Norge digitalt arbeidet. Kartinnsynsløsningen er offentlig tilgjengelig, men sensitive data er passords-beskyttet og bare til bruk for saksbehandlerne hos Fylkesmannen. WMS tjenestene sikrer sammen med matrikelklienten et oppdatert kartgrunnlag for saksbehandlingen på landbruksavdelingen. Som noe nytt i 2014 ble det satt opp en digital løype for planer til offentlig ettersyn i samarbeid med Kartverket i Oslo. Kommunene legger inn planene på FTP-server til Fylkesmannen, og derfra sendes den digitale plan-fil (SOSI-fil) videre til Kartverket til kvalitetssjekk for å oppnå god kvalitet på kartgrunnlaget tidlig i planforløpet. Deretter legges SOSI-fil og tilhørende plandokumenter ut på kartinnsynsløsningen, og saksbehandlerne har lett tilgang til dokumenter, kart og temadata i saksbehandlingen. Den digitale løype ble testet i utvalgte kommuner i slutten av 2014 og forventes fullt implementert i 2015.

I 2014 ble det startet opp et pilotprosjekt i samarbeid med Norsk Landbruksrådgivning Østafjells om kartlegging av jordpakking i Nedre Buskerud fylke. Måleresultatene behandles og analyseres i GIS-program, og resultatene vises på kart med AR5 som kartgrunnlag.

Gårdskartprosessen forventes avsluttet innen utgangen av 2014, men det vil fortsatt være et vedlikeholdsarbeid i kommunene med å holde kartene ajour. Det ble ikke avholdt kurs i Buskerud i 2014, men behovet for kursaktiviteter i 2015 vedrørende vedlikehold og oppdatering av Gårdskart vil bli avdekket først i 2015. Dersom det er behov, vil kurs bli gjennomført i samarbeid med Skog og Landskap og Kartverket.

Rapport for behov og regnskap for kontantmidler i Geovekstprosjekter ble sendt til Norsk institutt for skog og landskap i uke 4 i 2015.

Tapstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2013	2012
FMBU	31056	55710	90	2,5	4,9	4,7	4,4
Sum	31056	55710	90	0	0	0	

22.2 Eiendom og bosetting

Vi gjennomførte forvaltingskontroll i tråd med vår risikobaserte kontrollplan. Også lovforvaltning har vi tatt inn i denne planen, i tillegg til kontroll av pengeforvaltningen.

Opplæring og kursing i landbrukslovverket ble prioritert i 2014, blant annet gjennom et eget kurs innen utvalgte juridiske tema på landbruksområdet. Kurset hadde 21 deltakere, noe vi er godt fornøyd med.

Vi har i tillegg deltatt på regionale og kommunale møter med kommunal landbruksforvaltning der juridiske utfordringer har vært tema. Interessen og behovet for videre kurs og opplæring innen landbruksjuss synes fortsatt stort i fylket, selv om det er knyttet en viss spenning til hvilke endringer som eventuelt skjer i landbrukslovverket i 2015.

Det ytes svært mye juridisk rådgivning på telefon og pr epost, særlig til kommunene.

22.3 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid

Situasjonen innenfor forvaltningen av produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid er omtrent uforandret fra 2013 til 2014. Ved årsskiftet 2014/15 har det kommet nytt regelverk. Det nye regelverket innebærer små forenklinger for saksbehandlerne, og det stilles betydelige krav til saksbehandlers kompetanse.

Fylkesmannen har i 2014 fortsatt hatt fokus på kvalitetssikring av saksbehandlingen i kommunene. Alle søknader som har vært gjenstand for "manuell" behandling, det vil si omlag 75 saker, er gjennomgått av Fylkesmannen. Gjennomgangen har omfattet kontroll av dokumentasjon og at kommunens vedtak er i samsvar med forvaltningsloven og regelverket for produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning. Noen saker er sendt tilbake til kommunen for ny vurdering på grunn feil tolkning av regelverk eller mangelfull saksutredning eller vedtak. Antallet saker til manuell behandling er redusert i forhold til 2013. Mange av sakene som går til manuell utbetaling gjelder ak-tilskudd ved salg av grovfôr og feiloppsettinger av avløsertilskuddet. Generelt mener Fylkesmannen at kommunene gjør en god jobb for å sikre at søkerne får det tilskuddet de er berettiget.

Det er i løpet av året sendt ut 6 tilskuddsmeldinger via epost til alle kommunene med informasjon om rutiner og frister. Det er holdt to fagsamlinger der aktuelle temaer innenfor produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning har vært tatt opp, i tillegg til temaer innenfor andre tilskuddsordninger og erstatningsordningene. Ut over dette er det hyppig kontakt mellom saksbehandlere i kommunene og Fylkesmannen, via telefon og epost, om tolkning av regelverk, saksbehandlingsrutiner og brukerstøtte på elektroniske saksbehandlingsverktøy.

Kommunene utførte stedlig kontroll hos 5,5 % av foretakene som søkte produksjonstilskudd ved søknadsomgangen i januar 2014. Ved søknadsomgangen i august 2014 ble 5,0 % av foretakene kontrollert. Kravet om kontroll av minst 5 % av foretakene er dermed oppfylt. Det er en økende tendens til at noen kommuner utfører ingen eller færre kontroller enn pålagt.

Tilskudd til avløsning ved sykdom

Tilskudd til avløsning for sykdom er viktig for å sikre kontinuiteten i drifta når sykdom oppstår. I Buskerud har vi i 2014 hatt 147 søknader. De fleste søknadene kommer fra husdyrprodusenter. Vi har også behandlet 5 dispensasjonssøknader og en klagesak.

Tidligpensjon for jordbrukere

I Buskerud hadde vi i fjerde kvartal 21 enbruker- og 10 tobrukerpensjonister innen ordningen. Oppslutningen har

gått gradvis nedover de senere årene. I 2008 var vi det totalt ca 60 TPO-mottakere. Fylkesmannen tar opp temaet minst en gang hvert år i samlinger med kommunene, men det kan synes som dette ikke er tilstrekkelig og at det dertil er andre årsaker enn kjennskap til ordningern. Det kan være mange forklaringer - for store inntekter uten for bruket, driver gårdene til de blir 67 år, bryr ikke med "den lille summen" osv.

Landbruksvikar

Buskerud fikk tildelt midler til 8 årsverk etter reglene for tilskudd til landbruksvikarer organisert gjennom avløserlag. Det er ett årsverk mindre enn tidligere. For 2014 ble samtlige 8 årsverk omsøkt og fordelt. Det er to avløserlag som deltar i ordningen. Landbrukstenester Folgefonna dekker øvre del av Buskerud og ble tildelt 5,5 årsverk, som er 0,5 årsverk mindre enn før. Landbrukstjenester Buskerud dekker nedre del av Buskerud og ble tildelt resterende 2,5 årsverk, som er 0,5 årsverk mindre enn før. Alle fylkets landbruksforetak har tilgang på landbruksvikar dersom de ønsker det. Lange reiseavstander er en utfordring for landbruksvikarene. Det ble som før holdt tilbake midler på grunn av tidligere utbetalt tilskudd som ikke er brukt opp.

Veterinærers reiser

Ordningen fungerer greit i Buskerud. Det er relativt korte avstander. Søknadene omfatter sjelden annet enn skyssgodtgjørelse ved bruk av egen bil og reisetillegg. Fylkesmannen har i 2014 tatt i bruk ny brevmal fra Landbruksdirektoratet, som bedre enn tidligere brevmal dekker de formelle kravene til vedtaksbrev. Fylkesmannen vil innskjerpe søknadsfrist når nytt regelverk trer i kraft i 2015.

Erstatning ved klimabetingede skader i plante og honningproduksjon

2014 har i det store og hele vært et klimamessig godt år for landbruket. Vinteren var mild, og våren kom tidlig, sommeren var varm. Det ble etter hvert forholdsvis tørt. Mange vekster ble høstklare tidligere enn til vanlig. I juli og august kom det enkelte lokale haglbyger.

Fylkesmannen fikk inn 9 saker for erstatning for klimabetinget avlingssvikt for 2014. En ble trukket av søker etter nærmere overveielse. Fire saker ble ferdig behandlet i 2014. To fikk utbetalt erstatning. To fikk avslag, hvorav én har påklaget vedtaket. En ligger hos Landbruksdirektoratet som dispensasjonssøknad mht søknadsfrist.

Det er ikke søkt om erstatning for tap av innvintrede bikuber eller svikt i honningproduksjonen for 2014. Heller ikke var det søkt om erstatning for vinterskader i eng.

For 2013 mottok Fylkesmannen 58 saker om erstatning for klimabetingede skader. Av disse gjaldt 50 avlingssvikt i planteproduksjoner, 5 svikt i honningproduksjonen, 1 innvintrede bikuber og 2 tilskudd etter vinterskade på eng. Disse ble i all hovedsak behandlet i 2014. Totalt sett er det utbetalt 1 504 249,- million kroner for klimabetingede skader i 2013.

I kalenderåret 2014 er det utbetalt totalt 1 338 560 kr for klimabetinget avlingssvikt i planteproduksjoner, av dette gjaldt det aller meste avlingssvikt fra skadeåret 2013, kr 67 639 gjaldt for skadeåret 2014. Kr 156 365 ble utbetalt for klimabetinget svikt i honningproduksjonen, det gjaldt de 5 sakene fra 2013. Det er ikke gjort utbetalinger for vinterskade på eng eller tap av innvintrede bikuber.

Informasjonsarbeid mm:

Fylkesmannen sender ved behov ut informasjon om ordningen, saksbehandling, frister endringer mm til kommunene per e-post. Dette er gjort tre ganger i 2014. Informasjon legges også ut på hjemmesiden til Fylkesmannen. Det er også informert om viktige forhold, endringer i regelverket mm på samling med kommunene i 5. september.

Prognoser for forventede søknader og estimat av erstatningsbeløp er sendt til Landbruksdirektoratet i juli og i september.

Embete har deltatt på to møte om ordningen hos Landbruksdirektoratet. Det gjaldt fagsamling om ordningen 18. september og temasamling om vekstgruppe frukt og bær og 3. desember.

Erstatning for avlingssvikt generelt er en krevende oppgave der det må brukes skjønn i en rekke saker. Mengden saker varierer mye fra år til år, noe som er utfordrende i forhold til arbeidskapasitet og oppgavefordeling på avdelingen

Erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon

Fylkesmannen mottok fem søknader om erstatning for nedføringskostnader mv. som følge av radioaktivitet i 2014. Søknadene er behandlet etter forskrift om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon. Samlet erstatning lød på tilnærmet kr 70 000.

Fylkesmannen behandlet to søknader om erstatning etter offentlige pålegg i husdyrproduksjonen i 2014. Begge sakene gjaldt MRSA hos gris, men bare den ene ble realitetsbehandlet og erstatningen lød på kr 512 000. Den andre søknaden kom inn etter søknadsfristen utløp og ble følgelig avvist. Dette vedtaket ble påklaget, men opprettholdt av Landbruksdirektoratet. Landbruksdirektoratets behandling av søknaden om dispensasjon fra fristen ble ikke påklaget.

Fylkesmannen behandlet i 2014 en klage for erstatning etter offentlig pålegg i planter. Dette gjaldt en av tre saker som føle av Tospovirus i Senecio "Senetti" fra 2013. Etter en vurdering av saksopplysningene lagt fram i klagen gav Fylkesmannen foretaket medhold. Det ble utbetalt et beløp på 4 435 kr.

Fylkesmannen mottok i desember 2014 en søknad om erstatning etter offentlig pålegg etter funn av Rød marg hos en produsent med produksjon av jordbær og jordbærplanter for salg. Saken er under behandling.

Saksbehandlingssystemer - Wespa, LReg og LIB

Wespa og Lreg fungerer greit for kommunene. LIB inneholder mye data som kommunene kunne hatt nytte av i ulike sammenhenger. LIB fortjener langt større bruk, men hemmes av høy brukerterskel. Det finnes et betydelig potensiale for effektivisering av kommunens saksbehandling av tilskuddssøknader gjennom videreutvikling av de elektroniske fagsystemene. Det gjelder særlig produksjonstilskudd, SMIL og tilskudd til avløsning ved sykdom. Framtidens fagsystemer bør støtte områder det i dag ikke finnes funksjonalitet for, særlig støtte av generelle saksbehandlingsrutiner. De maskinelle kontrollene er ryggraden i kontrollen av søknadene og må kontinuerlig videreutvikles og spisses. Dette er særlig viktig for kommuner som har lite ressurser.

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2014 - antall

Klagebehandling

Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
0	6	0	2	1	1

Dispensasjonssøknader

Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
21	0	1	6	0	0	9	0	1

Fylkesmannens kontroll av landbruksvirksomheten i 2014

1. Hvor mye ressurser er avsatt til kontroll?

Årsverk: 0,7

Antall personer: 5

2. Gjennomførte kontroller av kommunenes landbruksforvaltning(forvaltningskontroller)

Kommune:	Drammen kommune
	Det er gjennomført felles kontroll av Drammen og Lier kommune siden kommunene har felles landbrukskontor. Kontrollen omfattet flere ordninger: Produksjonstilskudd - driftsfellesskap ble berørt i intervju med saksbehandler. Regionale miljøtilskudd - intervju med saksbehandler og befaring (1 tiltak). Tilskudd

Orninger/omfang:	til avløsning ved sykdom - intervju med saksbehandler og dokumentgjennomgang av 9 saker. Tilskudd til spesiell miljøtiltak i jordbruket - intervju med saksbehandler, befaring av tiltak (4 stk) og dokumentgjennomgang. Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket - intervju med saksbehandler, befaring (3 tiltak) og dokumentgjennomgang (10 saker).
Registrerte avvik:	3 avvik: AV sykdom - mangelfull dokumentasjon (gjennomgående feil i mange saker), samt to utbetalinger for samme periode. RMP - vilkår for tilskudd til andre grasdekte arealer er ikke oppfylt.
Oppfølging av avvik:	Kommunen ble bedt om å redegjøre for de tiltakene som er satt i verk for å rette opp avvikene. Kommunen avga rapport om tiltak for å rette opp feilene. Nærmere gjennomgang av dokumentasjon for saken som gjaldt mulig feilutbetaling ved tilskudd til avløsning ved sykdom, viser at utbetalingene likevel er riktige. Feilutbetaling RMP vil bli krevd tilbakebetalt. Avvikene er lukket.

Kommune:	Gol kommune
Orninger/omfang:	Gjelder forvaltningskontrollen i 2013
Registrerte avvik:	
Oppfølging av avvik:	Kommunen har etter purring lagt fram en rutinebeskrivelse for behandling av skogfundsutbetaling generelt og spesielt søknad om NMSK. Når det gjelder avvik som omhandler utbetaling av tilskuddsmidler på feilaktig grunnlag, har ikke kommunen respondert tross purring. Fylkesmannen har nå tilskrevet kommunen på nytt og informert om at Gol kommune ikke vil få disposisjonsrett over eller bli tildelt NMSK-midler før avvikene er lukket.

Kommune:	Hol kommune
Orninger/omfang:	Kontrollen omfattet flere ordninger: Produksjonstilskudd - driftsfellesskap ble berørt i intervju med saksbehandler. Regionale miljøtilskudd - intervju med saksbehandler. Tilskudd til avløsning ved sykdom - intervju med saksbehandler og dokumentgjennomgang av 26 saker hos 15 foretak. Tilskudd til spesiell miljøtiltak i jordbruket - intervju med saksbehandler, befaring av tiltak (4 stk) og dokumentgjennomgang av 8 saker.
Registrerte avvik:	2 avvik: AV sykdom - mangelfull dokumentasjon (gjennomgående feil i mange saker). SMIL - innvilget tilskudd inkl. merverdiavgift hos mva-registrert foretak.
Oppfølging av avvik:	Kommunen ble bedt om å redegjøre for de tiltakene som er satt i verk for å rette opp avvikene. AV sykdom - kommunen har framskaffet dokumentasjonen som manglet og utarbeidet en ny rutinebeskrivelse for arbeidet med søknadene om tilskudd til avløsning ved

	sykdom. SMIL - kommunen har begrunnet saken bedre og konklusjonen er at utbetalinga er korrekt. Etter dette er begge avvikene er lukket.
--	--

Kommune:	Lier kommune
Orninger/omfang:	Kontrollert sammen med Drammen kommune, se over.
Registrerte avvik:	
Oppfølging av avvik:	

Kommune:	Nes kommune
Orninger/omfang:	Kontrollen omfattet flere ordninger: Produksjonstilskudd - driftsfellesskap ble berørt i intervju med saksbehandler. Regionale miljøtilskudd - intervju med saksbehandler. Tilskudd til avløsning ved sykdom - intervju med saksbehandler og dokumentgjennomgang av 16 saker. Tilskudd til spesiell miljøtiltak i jordbruket - intervju med saksbehandler, befaring av tiltak (5 stk) og dokumentgjennomgang. Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket - intervju med saksbehandler, befaring (4 tiltak) og dokumentgjennomgang (10 saker).
Registrerte avvik:	2 avvik, begge på AV sykdom: Mangelfull dokumentasjon (gjennomgående feil i mange saker), samt ett tilfelle av for mye utbetalt tilskudd.
Oppfølging av avvik:	Kommunen ble bedt om å redegjøre for de tiltakene som er satt i verk for å rette opp avvikene. Kommunen avga rapport om tiltak for å rette opp feilene. Avvikene er lukket.

Kommune:	Ål kommune
Orninger/omfang:	Kontrollen omfattet flere ordninger: Produksjonstilskudd - driftsfellesskap ble berørt i intervju med saksbehandler. Regionale miljøtilskudd - intervju med saksbehandler. Tilskudd til avløsning ved sykdom - intervju med saksbehandler og dokumentgjennomgang av 13 saker. Tilskudd til spesiell miljøtiltak i jordbruket - intervju med saksbehandler, befaring av tiltak (5 stk) og dokumentgjennomgang.
Registrerte avvik:	1 avvik som gjaldt AV sykdom - mangelfull dokumentasjon (gjennomgående feil i mange saker).
Oppfølging av avvik:	Kommunen ble bedt om å redegjøre for de tiltakene som er satt i verk for å rette opp avviket. Kommunen har ikke gitt tilbakemelding ennå på hvordan avviket skal følges opp.

3. Gjennomførte foretakskontroller. Foretakene kan anonymiseres ved A, B, C etc.

Foretak:	A og B
Orninger/omfang:	Husdyrkonsesjon - potensielt driftsfellesskap mellom 2 brødre som begge driver

	eggproduksjon innenfor samme kommune.
Hjemmel for kontroll:	Lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen, § 3.
Registrerte avvik:	Kontrollen er ikke avsluttet.
Oppfølging av avvik:	
Foretak:	
Orninger/omfang:	
Hjemmel for kontroll:	
Registrerte avvik:	
Oppfølging av avvik:	

4. Andre kommentarer/ innspill:

Husdyrkonsesjon: Fylkesmannen har i 2014 hatt kontroll med husdyrkonsesjoner. Som forvalter av husdyrkonsesjonsregelverket har Fylkesmannen ansvaret for å kontrollere at regelverket overholdes. Rundskriv 07/14 fra Statens landbruksforvaltning beskriver hvordan kontrollen for 2013 skal gjennomføres. Rapportene som er benyttet til kontroll, finnes i Landbrukets Informasjonsbase (LIB). Oversikten for 2013 viste at ingen foretak har oversteget konsesjonsgrensen utover 15 %-grensa. I 2014 sendte vi imidlertid ut varsel til en fjørfeprodusent og til en kombinert svine- og fjørfeprodusent om å redusere produksjonen sin tilsvarende overproduksjonen innenfor 15 % grensa i 2013. Vi sendte også ut brev til samtlige 13 eggprodusenter i Buskerud som ikke er registrert i husdyrkonsesjonsregisteret og som søkte om produksjonstilskudd til 7500 høner per 20. januar 2013. Her ba vi om å få tilsendt kopi av regnskapsbilag som viser innkjøp av unghøner og kopi av hovedboken i regnskapet for posten «innkjøp av dyr». Kontrollen avdekket kun to tilfeller med for mange innsatte høner. Dette og mulig driftssamarbeid/felles eierinteresser mellom disse vil bli fulgt opp videre i 2015.

22.4 Regionalt tilpasset innsats

Regionalt miljø- og næringsarbeid

Fylkesmannen ivaretar sin rolle som leder av det regionale partnerskapet blant annet gjennom faste møtepunkter hvert år. I partnerskapsmøtet i mars 2014 var det enighet om at vi skulle følge RBU og RNP som tidligere og at det ikke var behov for å gjøre endringer i kursen. RBU og RNP ligger til grunn for våre vurderinger av søknader om BU-midler. Vi har, gjennom prosjektet "Bruk Buskerud - økt matproduksjon" (se kap 21.1), flere møtepunkter med partnerskapet der næringsutvikling er hovedtema.

Miljødager

Årets Miljødager for kommunene, landbruksrådgivningen faglagene og andre aktuelle lag og organisasjoner ble i 2014 arrangert i Ål kommune. Programmet omfattet de tradisjonelle temaer innen hovedområdene kulturlandskap med kulturminner/freda verneverdige bygninger og erosjonsproblematikken og vannmiljøet. Dagene var meget vellykket med god oppslutning. Disse årlige samlinger har blitt en god tradisjon, og gir oss en fin mulighet til å ta opp nye og gamle aktuelle problemstillinger innen disse fagområdene.

Fjellandbruk

Vi har samarbeidet tett med Fylkesmannen i Telemark om Fjellandbruksmidlene. Telemark har det administrative ansvaret, og vi viser til rapportering fra Fylkesmannen i Telemark.

Midler til kommuneretta arbeid

SUM: kr 115 000

kr 36 000 - Kommunesamling for landbrukskontorene

kr 5 000 - Kurs i tilskuddsforvaltning i januar

kr 15 000 - Kurs i tilskuddsforvaltning i august

kr 20 000 - Miljødagene

kr 5 000 - Kurs i skogfond i januar

kr 9 000 - Kurs i prosjektledelse (PLP)

kr 9 000 - Kurs i landbrukslovgivningen

kr 16 000 - KOLA-viken 2014

Kommuneretta midler er en vesentlig årsak til at vi kan gjennomføre så mange kurs med høyt faglig innhold for våre kommunale samarbeidspartnere. Vi har mange deltakere på våre kurs og får gode tilbakemeldinger på både innhold, relevans og form.

Resultatområde 23 Økt verdiskaping

23.1 Næringsutvikling innen jordbruk og bygdenæringer

Oppfølging av Økologisk Handlingsplan 2014

Nytt i 2014 var at penger for oppfølging av økologisk handlingsplan ble tildelt gjennom BU - ordningen. Buskerud valgte å øremerke ekstrabevilgningen på kr. 450 000 i BU for bruk til økologiske tiltak. Det har blitt innvilget penger til i alt 14 tiltak med en total kostnad på kr. 440 000,- med en hovedvekt på å øke omsetningen av økologiske produkter, men også for å motvirke nedgangen i økologisk areal.

Bruk av BU-midlene til utviklings- og tilretteleggingstiltak i 2014

Det var jevn pågang av søknader den første delen av 2014. Siste halvdel av 2014 hadde vi mange forespørsler om BU-midler til prosjekter, men flere av disse vil komme i 2015.

Vi mottok 2,7 mill kr og overførte kr 250 000 fra 2013 til 2014. Vi hadde en rest på kr 285 000 som blir overført til 2015.

Midlene er fordelt og prioritert etter strategiene i RNP.

Tiltak for vare- og tjenesteproduksjon innenfor Regionalt næringsprogram

Regionalt Næringsprogram for Buskerud 2013-2016 er fulgt opp gjennom flere prosjekter, bl.a.:

- Prosjekter for økt matproduksjon
- Økt bruk av økologiske produkter
- Videreføring av bioenergiprojekt for etablering av flere gårdsvarmeanlegg
- Videreføring av Økt bruk av tre i samarbeid med nabofylker
- Bidratt til akutte prosjekter hos etablerte matnettverk i samarbeid med Innovasjon Norge
- Bidratt til forprosjekt for eventuelt matnettverk i Nedre Buskerud
- Framtidsretta landbruk i Numedal - forprosjekt
- Delfinansiering av økologisk foregangsfylke "Levende Matjord"
- Økt produksjon av frukt og bær rundt Oslofjorden
- IGW (International Grüne Woche)

Resultater i arbeidet med Inn på tunet generelt og Inn på tunet-løftet i kommunene spesielt

I RBU og RNP er Inn på tunet nevnt med to konkrete satsinger: Prosjekter som bidrar til å opprettholde og videreutvikle det etablerte nettverket for Inn på tunet-tilbydere i Buskerud, og prosjekt for forberedelse og igangsettelse av «Inn på tunet på Rosthaug». Tilbydernettverket i Buskerud har virket i over ett år, etter at nytt

styre gjenopptok virksomheten på slutten av 2013. Tilbydernettverket arrangerte 9.10.2014 en svært vellykket innkjøpskonferanse på Flå (68 deltakere), der IPT-tilbydere i Buskerud presenterte seg for kommunale innkjøpere. FMBU vurderer et aktivt tilbydernettverk som hensiktsmessig og har gitt støtte til utvidelse av tilbydernettverket til også å omfatte Vestfold. Inn på tunet på Rosthaug ligger fortsatt på vent av hva som skjer på Rosthaug VGS ang planer for etablering av et kompetansesenter på Rosthaug avd. Buskerud landbruksskole.

FMBU har ikke involvert seg i IPT-løftene i Kongsberg og Hallingdalskommunene. Det er ikke avdelingsovergripende arbeid hos FM ettersom ingen av de andre avdelingene har Inn på tunet i sine embetsoppdrag.

23.2 Skogbruk

Tømmeromsetning

Innmålt/omsatt skogsvirke i Buskerud økte fra 863.000 m³ i 2013 til 992.000 m³ i 2014. Dette tilsvarer en økning på 14,9% og representerer 10% av Norges avvirkning i 2014. Med dette er vi tilbake på nivå med avvirkingen i 2012. Det ble da avvirket 1.012.000 m³ tømmer til industriformål.

Avvirkingen er fordelt med 581 000 m³ gran, 374 000m³ furu, 7 000 m³ lauvvirke til industriformål og 29 000 m³ til ved. Dette gjelder registrert avvirket kvantum. I tillegg kommer tømmer og ved til eget bruk, samt virke til energiflis.

Den største økningen i avvirking ser vi på furu med en økning på 108 000 m³.

Beregnet balansekvantum i Buskerud utført av Skog og landskap, (inkl. miljøhensyn og lignende) er 1.244 millioner m³ skogskubikk ved middels skogkulturinnsats. Det tilsvarer om lag 1,1 millioner salgskubikk.

Avvirkingen i 2014 er på gjennomsnittsnivå i Buskerud-sammenheng, og indikerer at skogeier opplever tømmerprisen som akseptable.

Førstehåndsverdien av det innmålte virket var i 2014 342 millioner kroner, mot 247 millioner kroner året før (310 mill kr i 2012). Det ble avsatt 47 millioner kroner til skogfond. Det tilsvarer et skogfondstrekk på 13,7 % av brutto tømmerverdi. Dette er en oppgang på 1,2 prosentpoeng fra året før.

Tømmerprisen var 20% høyere i 2014 enn året før. Avsetningen på massevirke har tatt seg opp. Dette blant annet med bakgrunn i økt eksport over Drammen havn. I 2014 ble det totalt eksportert om lag 200.000 m³ rundvirke tømmer til utlandet. I tillegg kommer en andel av flisa fra sagbruksindustrien til Karlstadindustrien. Resten eksporteres i all hovedsak til Borregaard og Saugbrugs.

At det er tilfredsstillende avsetning på massevirke og biprodukt fra industrien har ført til at også sagbrukene i regionene har fått nok sagtømmer. Samtidig har pris til skogeier for sagtømmeret økt.

At det har vært arbeidet målrettet med en havneløsning i Drammensområdet har vært positivt i så måte.

Imidlertid er det bekymringsfullt at foredlingen innad i fylket er såpass lav. Den er redusert fra 2,5 – 3 mill m³ tømmer i 2007 til i størrelsesorden 3-400.000 m³ i 2014. Det representerer mange arbeidsplasser i frafall!

Fylkesmannen arbeider målrettet med å øke aktiviteten i primærskogbruket i fylket. Blant annet er «Strategi for økt aktivitet i skogbruket i Buskerud 2009-2012» videreført i «Strategi for økt aktivitet i Buskerud skogbruket 2014 -17». Dette arbeidet er bredt forankret i skognæringen og bidrar positivt til økt fokus på å utnytte de skogressursene Buskerud skogbruket står for.

Videre fordeler vi de økonomiske virkemidlene i skogbruket etter tiltaksstrategier, aktivitets og resultatrapporter fra de enkelte kommuner. Vi legger også vedtatt skogstrategi til grunn i dette arbeidet. Resultatkontroll for skogbruk og miljø er gjennomført.

Skogfond

Ny skogfundsordning i 2007 med hele 85% skattefordel er en meget bra ordning for skogbruket. Det er imidlertid en utfordring å synliggjøre hva ordningen betyr økonomisk overfor den enkelte skogeier. Dette ut fra at ordningen baserer seg på lavere skatt året etter aktivitet og ikke synliggjøres på samme måte som et direkte tilskudd.

Fylkesmannen gjennomførte i januar 2014 kurs om skogfond for regnskapsførere, innkjøpere av tømmer og skogbrukssjefer. Dette for å synliggjøre skattereglene som er knyttet til ordningen. Videre oppfølging mot skogeiere vil skje i eget prosjekt «Den nye skogeier». Dette arbeidet vil bli utført i regiongruppene i Buskerud i løpet av 2015.

Innestående skogfond i Buskerud var ved utgangen av 2014 på 158 millioner kroner. Det ble utbetalt 48 millioner kroner over ordningen i 2014. I tillegg kommer 11 millioner kroner i tilskudd.

Planting/ungskogpleie

Det ble registrert kjøp av 1 920 000 skogplanter i skogfondregnskapet for Buskerud i 2014. Dette er en marginal økning i forhold til 2014. Etter et par år med relativt høye plantetall i Buskerud i 2011 og 2012, er antallet kjøpte planter i 2013 og 2014 tilbake på et relativt lavt nivå.

Den langsiktige trenden er at gjennomsnittlig årlig plantekjøp i ti-årsperioden 2004-2014 bare er halvparten av gjennomsnittet på 1990-tallet, som var 3,6 millioner planter årlig. Den gjennomsnittlige årlige avvirkingen var omtrent den samme i de to ti-årsperiodene. Skogbruket i Buskerud har i sin strategi for økt aktivitet satt som mål å plante 2,5 millioner planter årlig i løpet av perioden 2014-17.

Fylkesmannen og kommunene har i løpet av året fulgt opp Landbruksdirektoratets foryngelseskontroll ved å kontakte og følge opp skogeiere som hadde avvirking i perioden 2011, og som tilsynelatende manglet foryngelse på bakgrunn av tall fra skogfondsregnskapet. Resultatene er rapportert til Landbruksdirektoratet og vil bli fulgt opp i 2015.

Det ble utført mekanisk ungsogpleie på 31 43 dekar i 2014. Årlig gjennomsnitt for ti-årsperioden 2004-2013 var 31 500 dekar mekanisk ungsogpleie. Målet i strategien for 2004-17 er 45 000 daa ungsogpleie årlig.

Vegbygging

I perioden 2008 - 2010 ble det gjennomført et prosjekt for å kartlegge standarden på skogsbilvegnettet i fylket. Målsettingen var å fremskaffe oversikt over behovene for opprusting av vegnettet, samt kartlegge ”flaskehals” langs tilsynelatende gode veger. Som en oppfølger initierte Fylkesmannen i Buskerud et prosjekt med ansettelse av en vegplanlegger i fylket. Det startet i 2011 og var planlagt avsluttet i 2014. Prosjektet er forlenget, men det offentliges bidrag inn i prosjektet reduseres år for år. Fylkesmannen ser at fokus på og bevisstheten omkring veg og vegstandard i tilknytning til skogbruksvirksomheten har økt kraftig som et resultat av prosjektet.

I 2014 ble det ferdigstilt 7,5 km ny skogsbilveg, 68,9 km ombygd skogsbilveg, 17,8 km ny traktorveg og 13,9 km ombygd traktorveg i Buskerud. Av dette ble det gitt tilskudd til 5,7 km ny skogsbilveg og 58,2 km ombygd skogsbilveg.

Den relativt store økningen i ombygde veger (bil og traktor) kan tilskrives oppgradering og istandsetting av skogsvegnettet etter ekstremværet Frida høsten 2012.

For 2014 ble fokus på skogbrukets transportbehov ivaretatt gjennom to fagsamlinger for kommunalt ansatte skogrådgivere. Transportbegrensning for skogbruket på kommunalt vegnett var tema på første samling. Andre samling gikk på spesifikk skogsvegfunksjonalitet i fagsystemet ØKS.

Skogbruksplanlegging

I 2014 ble det sluttført et skogbruksplanprosjekt med miljøregistreringer i Rollag kommune. Det ble bestilt skogbruksplan med miljøregistreringer på 85% av det produktive skogarealet i kommunen. Skogbruksplanene ble levert til skogeierne i løpet av 2014.

Hovedplan og handlingsplan for skogbruksplanlegging med miljøregistreringer ble ferdigstilt i 2013. Hovedplanen ble fulgt opp i 2014 med planlegging av to nye prosjekter i fire kommuner i Buskerud. Prosjektene er planlagt igangsatt i 2015 (Kongsberg og Drammen) og 2016 (Ringerike og Krødsherad).

Annet

I Buskerud bidrar også Fylkesmannen med skogfaglig kompetanse i regional skogbrannberedskap. Det er etablert fire regionale skogbranntropper i fylket, og vi kan bistå disse med skog og kartfaglig kompetanse ved behov.

Fylkesmannen i Buskerud var i 2012 pådriver for å etablere nettverket «Østlandsskogbruket». Dette arbeidet er med Buskerud som «sekretariat». Et av formålene med nettverket har vært å sette skogbrukets utfordringer

tydeligere på dagsorden. Spesielt har vi pekt på at regionen har utfordringer knyttet til en effektiv infrastruktur i skogbruket. Når det gjelder behov for ny industri, og for å sikre avsetning av massevirke spesielt, blir det spennende å følge med på utviklingen som skjer både på Treklyngen og på Tofte.

Vi har forhåpninger til at SKOG22-prosessen vil gi skognæringa i regionene et løft.

Resultatområde 24 Bærekraftig landbruk

24.1 Jordvern og kulturlandskap

Fylkesmannen gir uttalelse til plansaker etter plan- og bygningsloven, og kommer med faglige råd og innsigelser i saker der dette vurderes nødvendig. Det er i tillegg hyppig kontakt med kommuner og ulike interessegrupper og privatpersoner ifm planforslag som utarbeides. Jordvern er ofte tema i slike møter eller henvendelser når disse kommer til landbruks- og næringsavdelingen. Omfang av planbehandlingen og hovedutfordringer for nedbygging framgår av årsrapportens kap 2.4.

Arealdisponering

Tallene for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark i Buskerud i 2014 er ikke klare ennå, da disse tallene blir rapportert direkte fra kommunene i KOSTRA. Imidlertid viser tallene for 2013 (som var klare i mars 2014) en omdisponering på ca 300 dekar av dyrka og dyrkbar mark. Dette er svært likt omdisponeringen i 2012. Gjennomsnitt i Buskerud har tidligere ligget på ca 600 dekar pr. år dyrka og dyrkbar mark. Omdisponeringen i 2010 var ca 156 dekar og i 2011 hele 1373 dekar, så det har gått opp og ned de siste årene.

Kvaliteten på KOSTRA-tallene er et annet tema, og Fylkesmannen i Buskerud har i samarbeid med SSB og Statens Landbruksforvaltning fulgt opp de kommunene som hadde manglete rapportering, eller opplagt feilrapportert tall for 2013. Fylkesmannen i Buskerud fører pr. i dag ikke noe eget skyggeregnskap for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark, men arbeider for at kommunene rapporterer dette samvittighetsfullt gjennom KOSTRA.

Jordvern

Fylkesmannen deltar aktivt i planprosesser med kommunene så langt vi har kapasitet. I hovedsak blir det kommuneplanprosesser som blir prioritert, bla. gjennom månedlige planforummøter i samarbeid med fylkeskommunen og andre regionale statsetater og de kommuner som ønsker å drøfte sakene med regionale myndigheter.

Embetet har også interne planmøter på tvers av avdelingene hver 14. dag der større plansaker koordineres. Landbruks- og næringsavdelingen deltar i disse møtene.

Fylkesmannen tar opp jordvern og arealspørsmål i dialogmøter på regionmøter med ordførere/rådmenn, og landbruksdirektøren deltar på flere av disse.

Landbruks- og næringsavdelingens innspill til plansaker er normalt knyttet til å ta vare på dyrka og dyrkbar mark for framtidig matproduksjon, ivaretagelse av viktige kulturlandskap av hensyn til bl.a. turismen, og økt bruk av miljøvennlig oppvarmingsløsninger som bioenergi og bruk av klimavennlige bygningsmaterialer i forbindelse med nybygg og restaurering av større bygg og anlegg. Vi uttaler oss også i forhold til å ta vare på beiteressursene i utmarka, og tiltak som kan forebygge konflikter mellom beitedyr og eiere/brukere av bygg og anlegg i beiteområdene.

Bruk av innsigelser på landbruksområdet framgår av kap. 2.

Steinsletta - utvalgt kulturlandskap

På Steinsletta – som er Buskeruds utvalgte kulturlandskap – fungerer samordningen mellom UKL-midler og SMIL-midler godt. Fylkesmannen mener at resultatene er gode, og ikke minst synlige i landskapet. Tiltakene som er gjort, spenner i fra ryddetiltak av gammel kulturmark via restaurering av en gammel flott kalkovn til kartlegging av humlebestanden i området og forsøk med såing av pionerblanding med honningurt, som skal bidra til pollinering og bedre jordstruktur. I 2014 har det gått betydelige midler til restaurering av eldre bygninger innefor området. Det er sendt egen rapport over bruk av UKL-midlene.

24.2 Samfunnsplanlegging

Arbeidet med samfunnsplanlegging inngår sammen med arbeidet med jordvern. Se omtale der.

Verneplaner

Landbruks- og næringsavdelingen har deltatt i arbeidet med regional plan for Norfjella. Denne planen ble vedtatt i 2014.

Vårt arbeid i dette planarbeidet er å ivareta de tradisjonelle landbruksinteressene i dette fjellområdet, og å forsøke og sikre mulighetene for landbrukstilknyttet næringsutvikling som ikke kommer i konflikt med villreinen og naturinteressene for øvrig.

Beredskap

Fylkesmannens beredskapsansvar er lagt til Fylkesmannens Beredskaps, justis- og kommunalavdeling. Her sitter også embedets beredskapsansvarlig. Beredskapsarbeidet er organisert i en gruppe på tvers av avdelingene der også landbruks- og næringsavdelingen deltar. Det har ikke vært spesielle hendelser på beredskapsområdet i 2014 i Buskerud som har involvert landbruksfeltet.

24.3 Klimautfordringene

Trebruk

Når det gjelder arbeidet med økt bruk av trevirke til bygg og energiformål, er dette organisert i et regionalt prosjekt med egen prosjektleder. Prosjektet er etablert som et eget AS – Trebruk 014 AS – med private aktører som eiere, deriblant både Viken Skog SA og AT Skog SA.

Økonomiske bidragsytere er Fylkesmennene i Buskerud, Telemark og Vestfold, i tillegg til Vestfold fylkeskommune samt Innovasjon Norge.

Totalt ble det bevilget 1,6 millioner kroner fordelt på 5 prosjekter fra trebasert innovasjonsprogram i 2014.

Utfordringene når det gjelder prosjekter som dette, er blant annet å komme tidlig nok inn i aktuelle byggeprosjekter, som kan resultere i økt bruk av tre. Det første bygget i massivtre i regionen er under oppføring i Porsgrunn.

I plansaker der det anses aktuelt, påpeker Fylkesmannen det klimamessig gunstige å bruke mest mulig tre som byggemateriale.

Bioenergi

I forhold til bioenergiprogrammet har vi ikke noe felles prosjekt i det regionale partnerskapet (FK, FM og IN).

Imidlertid er det tilsatt en bioenergirådgiver i 50% stilling i regi av Skogselskapet i Buskerud med økonomisk

støtte fra Fylkesmannen i Buskerud. Målet med dette prosjektet er å øke antall flisfyringsanlegg knyttet til gårdsbruk i Buskerud.

Prosjektet er i 2014 utvidet til også å kunne bistå gårdbruker i søknadsprosessen med IN.

Fylkesmannen kommenterer normalt oppvarmingsmetode i plansaker som er på høring, og der det er aktuelt, oppfordrer vi til bruk av vannbåren varm og oppvarming med bioenergi.

Det er innvilget støtte til 13 nye gårdsvarmeanlegg i Buskerud fra Innovasjon Norge i 2014. Totalt er det gitt støtte til omlag 200 gårdsvarmeanlegg i Buskerud i perioden 2004-2014.

Biogass

Et prosjekt er på trappene i Lier i tilknytning til veksthusnæringa.

Regionalt miljøprogram

Regionalt miljøprogram i Buskerud har egen ordning for "Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel" med tilskudd til nedlegging og nedfelling av gjødsel, eventuelt med rask nedmolding. Det er også ekstra tilskudd for bruk av tilførselsslanger. Dette er ordninger som skal redusere tapet av klimagasser og næring til luft, og som også skal forebygge jordpakking.

24.4 Produksjon av miljøgoder og reduksjon av forurensninger

Saksbehandlingssystemer - eStil

eStil fungerte mye bedre høsten 2014 enn året før. Mulighet for å hente fram fjorårets opplysninger og bedre funksjonalitet ved inntegning på kart, har gjort tjenesten mer brukervennlig. Fylkesmannen har likevel mottatt meldinger om at potensielle søkere ikke søker fordi de opplever elektronisk søknad som vanskelig. Dette kan være en av flere forklaringer på hvorfor antall søknader om RMP i Buskerud fortsetter å synke år.

Kommunene er tilfredse med endelig å ha et fagsystem som dekker hele forløpet fra registrering av søknad til utbetaling og oppfølging etter eventuell klagebehandling, samt at fagsystemet også fungerer som elektronisk arkiv.

Fylkesmannen har fulgt opp saksbehandlerne i 2 fagsamlinger om tilskuddsforvaltning m.m. i 2014, der med RMP og eStil har vært på dagsorden, og via tilskuddsmeldinger (4 stk), eposter og telefonsupport.

SMIL

Buskerud er naturlig nok et «todelt» fylke i deler av SMILordningen. I de øvre kommuner er det kulturminner, freda og verneverdige bygninger og rydding av gammel kulturmark som dominerer. I den nedre delen – «flatbygdene» er det også mye investeringer i tekniske miljøtiltak. Fylkesmannen oppfordrer kommunene til å se disse tiltakene i sammenheng med det nye grøftetilskuddet og de erosjonsreducerende tiltakene i RMP.

Fylkesmannen følger med på at kommunene tar hensyn til Vanndirektivet ved godkjenning av tiltak. 24 % av midlene går til investeringer i tekniske miljøtiltak. Likeså poengterer vi at Naturmangfoldloven skal tas hensyn til i saksbehandlingen.

Fylkesmannen har som tidligere år også i 2014 fordelt ca 93 % av SMILmidlene til kommunene i starten av året. Fordelingen er basert på kommunenes årlige strategi for bruk av midlene med innmeldte behov og likeså de fireårige strategiplanene som gjelder for 2012 til 2015. I oktober fordeler vi den gjenstående delen samt inntrukne midler. Likeså gjøres det aktuelle omfordelinger mellom kommunene av de tidligere fordelte midlene. Omfordeling medførte mye ekstrarbeid i 2014, men vi mener det er verdt det i form av optimal utnyttelse av midlene - både i tiltak og omfang.

Biologisk mangfold og kulturminner

Fylkesmannen har prioritert ordninger gjennom RMP som gir støtte til skjøtsel av spesielt viktige kulturlandskapområder og biologisk viktige områder. Miljøplan trinn 2 ligger til grunn for skjøtsel av slike

områder. I 2014 har det vært en del oppmerksomhet rundt Leveld i Ål. Leveld var kandidat til Spesielt utvalgte kulturlandskap, nettopp på grunn av sitt biologiske mangfold. Hele bygda er omtalt i boken "Nasjonale registreringer av verdifullt kulturlandskap i Buskerud. Vi fikk en del søknader for en ordning i RMP, som nettopp er rettet mot ivaretagelse av slike bygder med deres beiter og slåttemark.

Til slutt vil vi nevne at det tradisjonelle slåttekurset på Ryghsetra ble arrangert i 2014 også - fullt hus med deltagere i fra inn- og utland. Godt tiltak.

Bruken av SMIL og grøftemidler i 2013

Grøftemidler kr 2 069 627

Stilk kr 4 018 406

Bygninger og kulturminner kr 3 798 892

Tekniske miljøtiltak kr 2.537.057

Årsrapport 2013 Fylkesmannen i Buskerud

- Innhold:

Side 39 av 100

Stilk kr

4 228 489

Bygninger og kulturminner kr

2 800 704

Investeringer i tekniske miljøtiltak kr

2 024 460

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2014 etter søknadsomgang 2013 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Kulturlandskap	Biologisk mangfold	Kulturmiljøer og kulturminner	Friluftsliv og tilgjengelighet	Avrenning til vassdrag og kyst	Utslipp til luft	Plantevernmidler	Andre miljøtiltak
FMBU	6272777	1146060	3505833	0	8640691	1006235	1567320	0
Sum	6272777	1146060	3505833	0	8640691	1006235		

24.5 Økologisk landbruk

Fylkesmannen har hatt stort engasjement innenfor økologisk landbruk også i 2014 særlig innenfor økt, økologisk omsetning og økologisk foregangsfylke "Levende Matjord". I forbindelse med prosjektet "Økt matproduksjon i Buskerud" er det igangsatt et eget tiltak for å øke produksjonen på de økologiske arealene gjennom å opprette "Økologiforum Buskerud". Dette er en møteplass for utveksling av erfaringer og metoder for å øke produksjonen på de økologiske arealene på en bærekraftig måte. Det blir også arrangert kurs etter ønske fra deltakerne.

Fylkesmannens arbeid med økologisk forbruk har i år vært i nært samarbeid med økologisk foregangsfylke prosjekt ØQ hvor Buskerud har vært koblet opp som et samarbeidsfylke. Arbeidet har vært i samhandlings med ØQ, og Fylkesmannen i Buskerud har bidratt til utvikling av systemer og undervisningsmaterieell til bruk i arbeidet. Arbeidet i Buskerud har spesielt dreid seg om koblingen mellom Miljøfyrtårn og økologisk mat i barnehager og skoler. Det ble laget månedlige informasjoner, arrangere seminarer, kurs og studietur for denne målgruppen. Det hele ble avsluttet med en egen torgdag for barn og unge under Økouka. Økouka ble markert i Drammen med 20 ulike aktiviteter som, torgdag, kurs, seminar, middager og åpne gårder og virksomheter. Dette

arrangementet ble kringkastet i riksradio gjennom "ni-timen".

Det er også satt igang arbeid med andelslandbruk som er en viktig arena for kunnskapsspredning om økologisk produksjon og omsetning.

Omlagt areal i Buskerud forhold til totalt dyrka areal i fylket fortsetter å avta. Antall bruk som driver økologisk avtar også. Dette er en uønsket utvikling som vi i årene som måtte komme må ta mere tak i. Økologisk foregangsfylkeprosjekt "Levende Matjord" har hatt stor aktivitet både i forhold til utprøving, utvikling og kunnskapsformidling til store deler av landet og synes å ha en god spydspissfunksjon også ut mot det konvensjonelle landbruket. I prosjektet gjøres enkle felt- og observasjonsforsøk for å finne måter å tilføre jorda mer organisk liv. Fylkesmannen samarbeider med kompetansmiljøer som Lindum AS, VitalAnalyse, Bioforsk Økologisk og mange praktikere. Lindum forsker bl.a. på meitemark, biorest m.m. og arbeider med muligheter for å tilføre kompost i større skala. Komposten blir et kommersielt produkt som bønder er interesserte i å kjøpe. Vi ser også nå at flere gårdskomposteringsanlegg er på gang, og at interessen for kompostering av eget organisk avfall - særlig fra større, konvensjonelle grønnsaksforetak - er sterkt økende. Vi ser også at flere og flere grønnsaksforetak tar i bruk pionervekster o.l. for å minske avrenning og bedre jordstrukturen. Buskerud har en eget tilskuddsordning i RMP for å styrke denne utviklingen ytterligere. VitalAnalyse er i god utvikling og er det eneste laboratoriet i Norden som foretar biologisk analyse av komposter og jord og er i en stadig progresjon for å utvikle analyseprosedyrer og analyseområder. Prosjektet "Levende Matjord" bidrar på en aktiv måte til dette banebrytende arbeidet som skjer ute hos samarbeidspartnerne.

Se for øvrig pkt. 23.1.

Ressursrapportering

Resultatområde   Kapittel 0525 Fagdep.

Oppgaver under LMD kr 9 480 011,70   kr 0,00

Sum: kr 9 480 011,00   kr 0,00

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Forvaltningsoppgaver - barnehagen og grunnskolen

31.1 Tilsyn

Tilsyn er avdelingens hovedoppgave også i 2014. Hele avdelingen er involvert i tilsynsarbeidet. Fylkesmannen i Buskerud vurderer det slik at tilsynsaktiviteten for 2014 er gjennomført i henhold til aktivitetskrav. Vi har gjennomført til sammen 13 tilsyn på utdanningsområdet og 7 tilsyn på barnehageområdet. Bemanningen i avdelingen er stabil og godt skolert i tilsyn, noe som er avgjørende for å kunne oppfylle aktivitetskravene.

Grunnskoleopplæringen

Fylkesmannen i Buskerud har ført felles nasjonalt tilsyn på elevenes utbytte av opplæringen med fire skoler i fire kommuner. Skolen og kommunen ble valgt ut blant annet på bakgrunn av at de hadde elever med særskilt språkopplæring og elever med spesialundervisning. Vi har også gjennomført et tilsyn med forvaltningskompetansen hos Buskerud skole i Modum kommune. Buskerud skole ble valgt ut på bakgrunn av vår kunnskap om dem fra klagesaker. Antall felles nasjonale tilsyn og valg av tilsynsobjekter er i henhold til aktivitetskravet og instruks for det felles nasjonale tilsyn.

Fylkesmannen var videre ett av fire embeter som piloterte tilsyn på tema veiledning og oppfølging av lærebedrifter mot egen fylkeskommune våren 2014. Dette tilsynet var stedlig.

Fylkesmannen i Buskerud gjennomførte i tillegg fire egen initierte tilsyn i 2014. Vi førte stedlig tilsyn med to skoler i Drammen kommune og en skole i Flå kommune på tema svømmeopplæring. Bakgrunnen for at vi valgte å gjennomføre tilsyn med Fjell skole i Drammen kommune, var blant annet at de har en overvekt av elever med innvandrerbakgrunn. Skoger skole ble valgt blant annet fordi den er lokalisert langt i fra svømmehallen. Vi hadde også fått inn informasjon om at skolene i Drammen kommune ikke brukte egne lærere til å gjennomføre svømmeundervisningen, men at svømmehallens egne ansatte stod for opplæringen. Vi ønsket på bakgrunn av dette å kontrollere at skoleeier til tross for dette sikret at svømmeopplæringen var i samsvar med kompetansemålene i LK06. I tillegg tilbyr Drammen kommune nå bare svømmeopplæring i ett basseng. Det vil si at på tilsynstidspunktet ble det bare gitt svømmeopplæring i Drammensbadet for alle skolene i kommunen. Flå kommune ble blant annet valgt ut på bakgrunn av at skolen hadde eget basseng og var en 1-10 skole. Det fjerde egen initierte tilsynet gjennomførte vi med Øvre Eiker kommune. Tilsynet var et stedlig tilsyn. Temaet for tilsynet var tilpasset opplæring og spesialundervisning. Bakgrunnen for at vi valgte å gjennomføre tilsyn med Øvre Eiker kommune på dette temaet var klagesaker som kom inn i 2013 og 2014. Vi innhentet også informasjon fra GSI. I tilsynet innhentet vi informasjon fra to skoler i kommunen og gjennomførte intervjuer både med skoleeier, rektor og de ansatte ved skolene.

Fylkesmannen i Buskerud gjennomførte også tre hendelsesbaserte tilsyn i 2014. Det første hendelsesbaserte tilsynet var rettet mot Lier kommune på tema «logoped som en del av spesialundervisningen». Tilsynet ble gjennomført som et skriftlig tilsyn. Bakgrunnen for at vi valgte å åpne et hendelsesbasert tilsyn på dette tema med Lier kommune var informasjon i en konkret klagesak. Fylkesmannen fant også grunnlag for å åpne hendelsesbasert tilsyn med Kongsberg kommune på tema alternativ opplæringsarena. Bakgrunn for tilsynet var informasjon som kom frem under tilsynet med Kongsberg kommune på temaet tilpasset opplæring og spesialundervisning i 2013. Tilsynet ble gjennomført som et skriftlig tilsyn. Tilsynet var rettet mot kommunens praksis angående en institusjon i Kongsberg kommune kalt Villa Ro. Videre fikk Fylkesmannen høsten 2014 inn informasjon gjennom det fellesnasjonale tilsynet, klagesaker og henvendelser både fra barnehager og foresatte om en saksbehandlingstid på 8 til 12 måneder i PP-tjenesten i Ringerike kommune. På bakgrunn av dette åpnet vi et stedlig tilsyn mot Ringerike kommunen på tema spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning.

Ovennevnte tilsyn er i henhold til aktivitetskravet fra Utdanningsdirektoratet.

Fylkesmannen vurderer vår tilsynsaktivitet på utdanningsområdet for 2014 som godt gjennomført og i tråd med embetsoppdraget. Vi vurderer resultatoppnåelsen for vårt tilsynsarbeid på utdanningsområdet som god sett i lys av bemanning, kompetanse, metodikk og strategier, og ser det som et poeng at alle i avdelingen deltar i tilsynsarbeidet. Dette for å utnytte de samlede ressurser og sette alle i stand til å utføre oppgavene i en risiko- og sårbarhetssammenheng.

Barnehage

Fylkesmannen i Buskerud har i 2014 ført tilsyn med syv kommuner på barnehageområdet. Dette er mer enn resultatkravet på området. Av disse syv tilsynene har tre vært stedlige og fire vært skriftlige. Fylkesmannen i Buskerud tok i år i bruk Utdanningsdirektoratets metodehåndbok på barnehagetilsyn. Alle tilsyn som ble gjennomført på barnehageområdet hos Fylkesmannen fulgte dermed lik tilsynsmetodikk på barnehageområdet som på utdanningsområdet. I likhet med tilsyn på skoleområdet, har tilsyn med barnehageområdet vært en prioritert oppgave for Fylkesmannen.

Tema for de tre stedlige tilsynene har vært kommunen som godkjenningsmyndighet, tilsynsmyndighet og barnehagemyndighet. Vi har sett på hvordan kommunen oppfyller kravene i barnehageloven §§ 8, 10, 16, 17 og 18 med tilhørende forskrifter. Tema for de fire skriftlige tilsynene har vært likeverdig behandling og pedagogisk bemanning.

Det er etter Fylkesmannens oppfatning bedre forståelse i sektor nå hva gjelder norm for pedagogisk bemanning enn hva det har vært tidligere. Fylkesmannen ser til tross for dette at flere av tilsynsobjektene ikke har tilstrekkelig pedagogisk bemanning i barnehagene. Dette skyldes flere forhold, men ett hovedtrekk er at kommunen ikke har verken tilstrekkelige eller egnede kontroller av barnehagene i egen kommune til å påse at barnehagene til enhver tid drives i samsvar med barnehageloven. Det mangler også fortsatt noe på kjennskapen til regelverket i sektor sett under ett, blant annet hva gjelder dispensasjoner fra utdanningskravet og forvaltningsloven.

Fylkesmannen i Buskerud vurderer vårt tilsynsarbeid på barnehageområdet i 2014 som godt utført sett i lys av

embetets ressurser, kompetanse og metodikk og strategier. Ved valg av tilsynsobjekter har vi foretatt en risikovurdering blant annet basert på vår kjennskap til kommunen gjennom klagesaksbehandling, tall fra rapporteringer (her særlig BASIL), tidligere tilsyn samt vår kjennskap til tilsynsobjektene gjennom fagsamlinger og annen kontakt på barnehageområdet.

Generelt for både barnehage og grunnskoleopplæring

Ved alle våre tilsyn både på utdanningsområdet og barnehageområdet ligger Utdanningsdirektoratets Metodehåndbok til grunn. Som grunnlag for å velge tilsynsobjekt, benytter vi oss av den informasjonen vi får om kommunene og fylkeskommunen gjennom vår klagesaksbehandling, henvendelser fra publikum/elever/foresatte, ved for eksempel bekymringsmeldinger og andre viktige kilder, som skoleporten, GSI, Basil og media. Vi ser også hen til om det tidligere har vært ført tilsyn med det aktuelle tilsynsobjektet og på hvilket tema. Vi samordner også tilsyn internt på embetet, slik at belastningen på de enkelte kommuner utjevnes. Fylkesmannen i Buskerud har også et samarbeid med kommunerevisjonen, Mattilsynet og Arbeidstilsynet, slik at alle aktører vet når, hvor og på hvilket tema de ulike etatene skal føre tilsyn.

Når vi avgjør hvorvidt vi skal gjennomføre et tilsyn som skriftlig eller stedlig, legger vi blant annet vekt på hvor omfattende tilsynet er. I tillegg vurderer vi nøye tilsynstema og hvilket omfang og hvilken metodikk som vil være best egnet. Et viktig moment i denne vurderingen er hvorvidt det er nødvendig med intervjuer eller befaring for å besvare kontrollspørsmålene i tilsynet. Fylkesmannen i Buskerud velger bare å gjennomføre stedlig tilsyn der vi finner at det vil gi oss enn nødvendig merverdi ut over å bare kontrollere skriftlig dokumentasjon. Fylkesmannen har også erfart at noen tema er mer egnet som skriftlig tilsyn enn andre.

Når det gjelder hvor stor personalressurs som skal brukes på de aktuelle tilsynene, ser vi først på om tilsynet er et skriftlig eller stedlig tilsyn. På de stedlige tilsynene brukes det som hovedregel å være et tilsynsteam bestående av tre medarbeidere. Dette skyldes blant annet tilsynsmetodikken som krever referatskriving og at stedlige tilsyn ofte er omfattende og tidkrevende. Når det gjelder de skriftlige tilsynene blir de ofte fordelt til en ansatt/tilsynsleder. Tilsynsleder blir imidlertid tildelt en referansegruppe som skal bistå, dersom tilsynsleder har behov for det.

Fylkesmannen vurderer at de fleste tilsynsobjektene, både på barnehageområdet og utdanningsområdet, i stor grad retter lovbrudd avdekket gjennom tilsyn, og at det er stor vilje hos kommunene til å rette lovbruddene. Vi ser imidlertid at noen kommuner bruker noe tid på å klare å rette lovbrudd som er avdekket gjennom tilsyn. Det er imidlertid ikke alltid slik at den innsendte dokumentasjonen er tilstrekkelig for å rette lovbruddene på alle områder. Noen kommuner har behov for flere runder med veiledning samt nye frister for innsendelse av dokumentasjon for å rette lovbruddene. Fylkesmannen har på bakgrunn av dette, i 2014, valgt å tilby alle tilsynsobjektene veiledning i forbindelse med tilsyn. En del kommuner har benyttet seg av dette tilbudet og vi har da veiledet kommuner og fylkeskommunen etter at sluttmøtet er avsluttet. De fleste tilsynsobjektene ønsker veiledningen før endelig rapport er utarbeidet. Fylkesmannen mener at dette har bidratt til at kommunen har fått bedre forståelse av hva som skal til for å rette lovstridig praksis. Vi opplever også på bakgrunn av dette at flere og flere kommuner og fylkeskommunen klarer å rette noen eller alle pålegg mellom foreløpig rapport og endelig rapport. Fylkesmannen ser imidlertid at denne utviklingen kan føre til at de endelige rapportene ikke vil gjenspeile tilstanden i sektoren på en riktig måte.

Fylkesmannen i Buskerud har likevel ikke klart å avslutte tilsynet med Kongsberg kommune fra 2013 på tema tilpasset opplæring og spesialundervisning. Det aktuelle pålegget gikk på at PPT-OT Numedal og Kongsberg hadde for lang saksbehandlingstid, jf. forvaltningsloven § 11a. Etter en omfattende korrespondanse sendte Kongsberg kommune, i desember 2014, inn informasjon og erklærte at lovstridig praksis var rettet. På bakgrunn av kommunens erklæring ba Fylkesmannen i Buskerud PPT-OT Numedal og Kongsberg å bekrefte at deres saksbehandlingstid i dag er i samsvar med lovens krav. PPT-OT Numedal og Kongsberg bekreftet ikke dette. De svarte at deres saksbehandlingstid pr. januar 2015 i snitt var fem og en halv måned. Fylkesmannen har på bakgrunn av dette bedt om et møte med Kongsberg kommune.

Avdelingen har holdt kurs for sektor på tilsynsfeltet. På utdanningsområdet arrangerte vi våren 2014 tre heldagssamlinger for skoleeier, skoleledere og ansatte i kommunene i fylket. Tema for regelverkssamlingene var det fellesnasjonale tilsynet. Vi gikk da igjennom alle delene av det fellesnasjonale tilsynet. I tillegg ble vi forespurt om å komme til Øvre Eiker kommune og gjennomføre en presentasjon av regelverket for elevens utbytte av opplæringen og lokalt læreplanarbeid. Samlingen var for alle skolelederne i kommunen og PPT-lederen. Høsten 2014 gjennomførte vi en heldagssamling for Buskerud fylkeskommune og alle skolelederne på temaene for det fellesnasjonale tilsynet. På barnehageområdet hadde vi også en heldagsfagdag i februar 2014 som omhandlet tilsyn. Vi gjorde da barnehagemyndigheten kjent med den nye tilsynsmetodikken Fylkesmannen ville ta i bruk på barnehageområdet. Vi tok da utgangspunkt i Utdanningsdirektoratets metodehåndbok. I tillegg gikk vi igjennom aktuelle tilsynstemaer for 2014 og regelverkeforståelsen på disse områdene. Vi holdt videre et innlegg om Fylkesmannens planlagt tilsynsaktivitet i 2015, samt at vi gikk i gjennom gjennomførte tilsyn i 2014 på en

31.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen vurderer resultatoppnåelsen for vår klagesaksbehandling som god sett i lys av bemanning, kompetanse, vår metodikk og våre strategier. Avdelingen disponerer 3 jurister, men også andre saksbehandlere er involvert i klagesaksbehandling. Innkomne klagesaker blir som regel avgjort innen en måned etter at de kommer inn. Der det går over en måned før saken blir avgjort, er vårt mål å sende ut et midlertidig svar så raskt som mulig etter at saken kommer inn, slik forvaltningsloven krever. Grunnet stor saksmengde ble det imidlertid ikke alltid sendt ut midlertidig svar, selv om saksbehandlingen tok mer enn en måned. Alle saker ble imidlertid avgjort innen tre måneder, og resultatkravet er således oppfylt. Saker der rask avgjørelse har større betydning for klager, slik som for eksempel saker om elevenes psykososiale miljø, søkes å avgjøres snarest mulig etter at de kommer inn for behandling.

Fylkesmannen har for 2014 ikke hatt tilfeller der klager henvender seg på nytt til Fylkesmannen fordi kommunen/fylkeskommunen ikke har fulgt opp vedtaket. Fylkesmannen har heller ikke registrert mediesaker vedrørende dette.

Avdelingen har organisert klagesaksarbeidet i 2014 slik at vedtak alltid skal innom en jurist for kvalitetssikring. Avdelingen har også en fagkoordinator for juridisk som er med på å ivareta klagesaksbehandlingen og erfaringsoverføring ved vanskelige tolkingsspørsmål.

Antallet klagesaker må ses i sammenheng med at vi har en rekke relativt store saker som kommer inn og som krever mye ressurser, men som ikke munner ut i enkeltvedtak men derimot veiledning eller tilsyn. Vi ser at også et økt antall innsynsbegjæringer og anmodninger om fritak fra lovpålagt taushetsplikt er ressurskrevende. Saksmengden i 2014 vurderes å være tilsvarende 2013.

Likeverdig behandling

Det er i løpet av 2014 behandlet 3 klagesaker i henhold til forskrift om likeverdig behandling av offentlig støtte til ikke-kommunale barnehager. 2 av sakene dreide seg om avregning av tilskudd fra 2012. Disse sakene har gått noen runder i systemet, men kunne først i 2014 avsluttes. I alle tre sakene ble kommunens vedtak stadfestet.

I Buskerud benyttes det ett team av 4 personer til behandling av saker om likeverdigbehandling. Kompetansen består av 2 økonomer, en pedagog og en jurist. Med unntak av to saker fra 2012 har alle saker blitt behandlet innen 3 måneders kravet. Det er embetets mening at behandling av klagesaker innen likeverdig behandling har fungert tilfredsstillende.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Standpunkt (fag og orden og oppførsel)	72	61	11	0	0	Den positive utviklingen de siste årene med færre saker tilbake til nybehandling fortsatte ikke i 2014. hele 86% av sakene ble sendt tilbake til ny behandling.
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	0	0	0	0	0	
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	2	0	2	0	0	Vi hadde ingen klager på utsatt skolestart i fjor. Det er generelt lite klager eller andre henvendelser angående fremskutt eller utsatt skolestart. Vi har ikke hatt noen klager på ekstra år i grunnskolen, men vi ser en stadig økning i antall henvendelser som gjelder fritak fra hele eller deler av opplæringsplikten.
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	0	0	0	0	0	
Tegnspråkopplæring, § 2-6	0	0	0	0	0	

Særskilt språkopplæring, § 2-8	1	0	1	0	0	
Bortvisning, § 2-10	0	0	0	0	0	
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	1	0	1	0	0	
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	0	0	0	0	0	
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	0	0	0	0	0	
Spesialundervisning, § 5-1	14	10	4	0	0	Vi har hatt en nedgang i antall klagesaker på spesialundervisning i forhold til 2013, og er omtrent på samme nivå som i 2012. Spesialundervisning har vært et tema på flere tilsyn gjennom året.
Skyss, § 7-1	24	8	13	3	0	Vi ser en økning i antall klager på skyss. En av klagen er etter § 7-6.
Skoleplassering, § 8-1	31	1	30	0	0	Antall klager på skoleplassering holder seg stabilt i forhold til tidligere år. De fleste klagen er klage på ikke innvilget skolebytte etter tredje ledd.
Fysisk skolemiljø, § 9a-2	1	0	1	0	0	
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	4	0	4	0	0	En klage angående foresattes ønske om å vite konsekvensene saken hadde hatt for en annen elev enn deres barn. Vi har fortsatt også et antall omfattende veiledningssaker.
Sum	150	80	67	3		

Klage i videregående opplæring (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	7	0	7	0	0	
Sentralt gitt skriftlig eksamen	0	0	0	0	0	
Standpunkt (fag orden og oppførsel) for utenlandsskolene	0	0	0	0	0	
Andre ikke-skriftlige eksamener for utenlandsskolene	0	0	0	0	0	
Inntak, § 3-1 sjette ledd	1	0	1	0	0	
Særskilt inntak, § 3-1 sjette ledd	0	0	0	0	0	
Tap av rett til videregående opplæring, §§ 3-8 og 4-6	0	0	0	0	0	
Videregående opplæring for	0	0	0	0	0	

voksne, § 4A-3

Spesialundervisning, § 5-1	1	0	1	0	0	Vi opplever å få svært få klager på spesialundervisning i vgo.
Fysisk skolemiljø, § 9a-2	0	0	0	0	0	
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	0	0	0	0	0	
Sum	9	0	9	0	0	

Klage i private grunnskoler (privatskoleloven med forskrifter)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Standpunkt (fag og orden og oppførsel)	0	0	0	0	0	
Lokalt gitt muntlig eksamen	0	0	0	0	0	
Utsatt skolestart, § 3-3 annet ledd	0	0	0	0	0	
Særskilt språkopplæring, § 3-5	0	0	0	0	0	
Spesialundervisning, § 3-6	0	0	0	0	0	
Skyss, § 3-7	0	0	0	0	0	
Bortvisning, § 3-10	0	0	0	0	0	
Bortvisning, § 3-10	0	0	0	0	0	
Permisjon, § 3-13	0	0	0	0	0	
Fysisk skolemiljø, § 2-4 jf oppl § 9a-2	0	0	0	0	0	
Psykososialt skolemiljø, § 2-4, jf oppl § 9a-3	0	0	0	0	0	
Psykososialt skolemiljø, § 2-4, jf oppl § 9a-3	0	0	0	0	0	
Fritak fra norsk sidemål	0	0	0	0	0	
Sum	0	0	0	0	0	

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type Klage	Sum	Medhold/Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Kommentar
Tegnspråkopplæring, § 2-6 tredje ledd	0	0	0	0	0	
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	6	2	3	1	0	Vi ser en liten økning i antall klager på spesialpedagogisk hjelp. Det er likevel svært få klager på området.
Sum	6	2	3	1	0	

Type Klage	Medhold/delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist	Sum
Barnehageloven § 10		2	0	0	2
Barnehageloven § 16		0	0	0	0
Forskrift om familiebarnehager § 7		0	0	0	0
Forskrift om foreldrebetaling § 5		1	0	0	1
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd		4	0	0	4

Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4	0	0	0	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3	0	0	0	0	0
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0	0	0	0	0

31.3 Statistikk og kvalitetsvurdering

Fylkesmannen i Buskerud mener at alle resultatkrav knyttet til rapporteringspunkt 31.3 har blitt gjennomført. Fylkesmannen har en høy grad av kompetanse på området og benytter flere grupper til arbeidet med de forskjellige systemene. Dette er en høyt prioritert oppgave og samtlige av Oppvekst- og utdanningsavdelingens 11 ansatte er på en eller annen måte involvert i arbeidet. Fylkesmannen registrerer likevel at kommunenes bruk av tilgjengelige data i sitt kvalitetsutviklingsarbeid fortsatt kan forbedres. Særlig mindre kommuner synes å mangle kapasitet og/eller kompetanse på området. Fylkesmannen utarbeider ulike oversikter til hjelp for den enkelte kommune og har også etablert en praksis med å legge ut aktuelle statistikk på Fylkesmannens hjemmeside.

Basil

Basil rapporteringen for 2014 ble fulgt opp, og alle kommuner i Buskerud rapporterte innen fastsatte frister. Det ble gjennomført kurs for ansatte i kommunen som arbeider med Basil innsamlingen i begynnelsen av januar 2014, og nytt kurs i desember (for innsamlingen for 2014). Fylkesmannen deltok på Utdanningsdirektoratets samling i november 2014 med to deltakere.

GSI

GSI innsamlingen for 2014 (per 1. oktober 2014) ble gjennomført som forventet. I Buskerud ble det i 2014 noe diskusjon rundt registreringen og organisatorisk plassering av SMI skolene. Dette ble i stor grad håndtert ved veiledning fra Utdanningsdirektoratet. Fylkesmannen deltok på Utdanningsdirektoratets samling i september 2014 med 3 deltakere. Det ble gjennomført samling for kommunene og de private skolene i Buskerud i slutten av september.

Bruk av statistikk

Også for 2014 har Fylkesmannen i Buskerud utarbeidet CD'er med grunnskolestatistikk til kommunene i Buskerud. Fylkesmannen benytter tall fra GSI, BASIL, Skoleporten og Kostra i flere sammenhenger i den løpende kommunikasjonen med kommunene og internt i tilsynsprosessen og til generelle risiko og sårbarhetsanalyser.

Ubas

Fylkesmannen i Buskerud har god dekning på personer som hjelper kommunene i spørsmål om Ubas.

Kontroll av årsmelding per 15/12

Fylkesmannen har kvalitetssikret og godkjent data som fremkommer i årsmeldingsskjemaene.

I tilknytning til kvalitetssikringen har Fylkesmannen i Buskerud utarbeidet et Excel-ark som viste hvilke barnehager som manglet data i de rubrikker som skulle være utfylt.

I forbindelse med kontrollen har Fylkesmannen satt spørsmål ved ca. halvparten av rapporteringene fra barnehagene. Innrapporteringer som Fylkesmannen ikke har funnet logiske forklaringer på ble sendt til kommunen med spørsmål om opplysningene var fylt ut korrekt eller ikke. Vi benyttet saksbehandlingsmerkene i Basil for å purre de kommunene som lå på etterskudd med rapporteringen. Fylkesmannen godkjente årsmeldingene på bakgrunn av tilbakemeldingene fra kommunene.

På grunn av endringer knyttet til årsmelding for 2014 gjennomførte Fylkesmannen kurs for kommunene i desember 2014.

Årsregnskap

Vi har fulgt opp at kommunene overholder fristen for innlevering av årsregnskapsskjema for ikke-kommunale barnehager. Innsamlingen gikk greit.

Tilstandsrapport

Fylkesmannen bruker dataene i BASIL-rapporteringen (15.12 rapporteringen)

og kostratall til å utarbeide en årlig tilstandsrapport for Buskerud på blant annet barnehageområdet.

Kommuneprofiler

Data fra blant annet BASIL blir også brukt til å utarbeide kommuneprofiler som fylkesmannen bruker i forbindelse med dialogmøter med hver enkelt kommune og i forkant av tilsyn. Kommuneprofilene viser utvikling og status på skole- og barnehageområde, samt voksenopplæring og introduksjonsordningen. Tallene oppdateres i desember -mars hvert år etter hvert som Gsi- og Kostratallene blir tilgjengelige. Elevundersøkelsen ble i år flyttet fra vår til høst og resultatene fra denne blir tilgjengelig ca. medio januar. Kommuneprofilene er derfor oppdatert med den nyeste informasjonen til dialogmøtene.

31.4 Informasjon, veiledning og kunnskapsinnhenting

Fylkesmannen i Buskerud driver omfattende veiledning av lov og regelverk på våre myndighetsområder. Lokale skoleeiere, allmennhet og aktuelle målgrupper veiledes på telefon og skriftlig ved skriftlige henvendelser. Vi opplever at vi mottar et relativt høyt antall skriftlige veiledningsspørsmål som kommer inn fra allmennheten og kommunene.

Arbeidet med informasjon, veiledning og kunnskapsinnhenting omfatter alle medarbeiderne i avdelingen. Veiledning utover henvisninger skal i prinsippet skje skriftlig, for å unngå misforståelser og mistolkninger. Fylkesmannen opplever gode tilbakemeldinger på veiledning til barnehageeiere og skoleeiere, og prioriterer veiledning av enkeltpersoner. Veiledningen må således sies å ha et forsvarlig nivå, selv om potensialet å veilede, f eks hos allmennheten, nok ikke er tatt helt ut. Fylkesmannens kompetanse i å veilede på barnehage- og utdanningsområdet er god, men må kontinuerlig videreutvikles.

Fylkesmannen i Buskerud bruker en hver anledning til å informere om nasjonale strategier og satsinger, enten på fagdager som omhandler spesifikke tema, i ulike fora Fylkesmannen møter målgruppene, herunder kurs, konferanser og møter/veiledning av enkeltkommuner eller enkeltskoler.

Store deler av oppdraget oppfylles gjennom daglig, løpende veiledning og kontakt per telefon, e-postkorrespondanse og direkte kontakt/henvendelser fra publikum, kommuner, barnehageeiere og foreldre. I tillegg har vi ulike faste møtefora/fagdager gjennom året med blant annet kommuneadministrasjonene/ -myndighetene. I disse foraene/dagene er temaene blant annet ulike nasjonale satsninger og strategier, lovendringer og -krav og tilsyn. I 2014 har også temaene i disse foraene handlet om kompetanse og rekrutteringsstrategien for barnehage, herunder bruk av midler, arbeidsgruppe, kobass/kompass, praksiskandidat, lekeressurs, matematikkprosjekt, ny som lærer, "danning" i barnehagen, mib-nettverk, flerkulturelt arbeid i barnehagen og FUB-utvalg vært tema. Ut over dette arrangerer/igangsetter Fylkesmannen i samarbeid med ulike kompetansemiljø også ulike konferanser/fagdager/prosjekter for ansatte i barnehagene hvor vi har laget "pakker" med bakgrunn i kartlagte behov for sektoren.

Dronning Sonjas skolepris

Til tross for tidlig informasjon og hyppige påminninger til skoleeiere om at de måtte sende inn forslag på aktuelle skoler Dronnings Sonjas skolepris så fikk vi tilslutt en skole. Til gjengjeld var dette etter vår mening en veldig sterk kandidat som har arbeidet målrettet gjennom en årrekke. Fylkesmannen besøkte Aronsløkka skole, hadde samtale med skolen ledelse og fikk omvisning på skolen. Vår anbefaling ble sendt inn sammen med dokumentasjon fra skolen.

Regional konferanse om lokalt arbeid med læreplaner og vurdering

Fagdag om lokalt arbeid med læreplaner og vurdering ble gjennomført på Fredfoss 18. november 2014 med 110 deltakere. Fylkesmannen hadde det praktiske arbeidet og Utdanningsdirektoratet det faglige. Fylkesmannen i Buskerud er usikker på om disse dagene har den ønskede effekten. Vi tror at skoleledere og skolene i mye større grad ønsker å se flere eksempler og å få veiledning gjerne i workshop på hvordan de kan løse arbeidet på egen skole.

Ny Giv / Program for bedre gjennomføring av videregående opplæring.

Fylkesmannen i Buskerud er representert i arbeidsgruppe og referansegruppe og får via disse en god oversikt over Buskerud fylkeskommunes aktiviteter på dette området. I disse gruppene møter vi andre aktører som NAV-Buskerud og NHO.

Som del av dette samarbeidet startet vi i 2014 et samarbeid mellom Buskerud fylkeskommune og Fylkesmannen i Buskerud hvor vi planlegger å gjennomføre en konferanse i de tre påfølgende årene for fylkeskommunal og kommunal skoleledelse, rektorene ved alle videregående skoler og rektorene på ungdomsskolene i Buskerud. Målet er å utvikle en arena for skoleledere fra begge skoleslag for økt kunnskap om hverandres skoleslag og bedre samarbeid mellom skoleslagene (både fylkesvis og lokalt), slik at ungdommene får en så god opplæring som mulig og slik at flest mulig gjennomfører utdanningsløpet.

Dette arbeidet planlegges av de som koordinerer arbeidet med «Program for bedre gjennomføring av videregående opplæring», utviklingsveilederne i Buskerud og andre medarbeidere i fylkeskommunen og hos Fylkesmannen. Denne konferansen er del av «Buskerudmodellen» som igjen vil være en del av Regional plan for Kunnskapssamfunnet Buskerud, der kvalitet i opplæringen, koordinering og arenabygging mellom aktørene på kort og lang sikt er viktige elementer.

Partnerskap for karriereveiledning.

Buskerud fylkeskommune koordinerer et nettverk med representanter fra NHO, Virke, NAV, Høgskolen i Buskerud og Vestfold og Fylkesmannen i Buskerud. Dette nettverket er nyttig for informasjonsutveksling og medvirker til bedret samarbeid mellom aktørene. Dette har også medvirket til samarbeid mellom Høgskolen med innlegg og planer for videre samarbeid knyttet til overnevnte samarbeidskonferanse på tvers av skoleslagene.

Krafttak for bedre miljø i skolene.

Etter oppdrag fra Helsedirektoratet som samarbeidet bl.a. med Utdanningsdirektoratet gjennomførte vi i februar 2014 en konferanse for representanter for helseetaten, skoleetat med flere for å rette fokus på det fysiske miljøet i skolene. Vi har også fulgt opp rapporteringen fra kommunene om status for godkjenning av skolene som er hjemlet i forskrift til miljørettet helsevern. Vi ser at det er behov for mer informasjonsutveksling på dette området. Det er også behov for en større koordinering av tiltak mellom helse-, arbeidstilsyn- og utdanningsmyndighetene både lokalt, i fylkene og på sentralt hold.

Fylkesmannen ser at det er behov for fortsatt fokus på tverretattlig og tverrfaglig og ser det som viktig at det fortsatt skal gis ekstra oppmerksomhet mot dette i årene som kommer.

Veiledning på saksbehandling

Etter behandlingen av klagen på standpunkt karakter og muntlig eksamen vurderte Fylkesmannen å gjennomføre tilsyn på to skoler. Vi tilbød i første omgang veiledning noe begge skolene takket ja til. Begge skoleeiere var involvert i denne prosessen.

Veiledning etter tilsyn og klagesaksbehandling

Når det gjelder veiledning knyttet til tilsyn vises til punkt 31.1. Veiledning knyttet klagesaksbehandlingen har i stor grad foregått per telefon og/eller e-post med klager og eller barnehage-/skoleeier, men er også tatt opp på ulike møter med barnehageeiere og skoleeiere.

31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver

Sentralt gitt eksamen i videregående

Fylkesmannen i Buskerud har hatt sensuransvar for gjennomføring av sentralt gitt eksamen i videregåendeopplæring for region 2 (Vestfold, Telemark og Buskerud). I noen fagkoder har vi også hatt sensuransvar forregion 1 (Oslo, Akershus, Østfold og Utland) og nasjonalt sensuransvar.

Våren 2014 hadde vi nasjonalt sensuransvar for fagkodene: REA3009 (geofag 2), SAM3002 (historie og filosofi 2) og SAM3038 (psykologi 2). Høsten 2014 hadde vi nasjonalt sensuransvar for alle fagkodene embetet var tildelt sensuransvar for, bortsett fra

fagkodene NOR1211/NOR1231 norsk hovedmål og NOR1212/NOR1232 norsk sidemål. Sensuransvaret for disse fagkodene var for region 1 og 2.

Våren 2014 ble totalt 402 fagpersoner oppnevnt som sensorer, og høsten 2014 ble totalt 112 fagpersoner oppnevnt som sensorer.

Det er ingen problemer med å skaffe nok sensorer til sensuren på høsten. Imidlertid var behovet for sensorer på våren av et omfang som gjorde det litt vanskeligere å få nok sensorer. Vi hadde nok sensorer våren 2014, men vi måtte bruke alle sensorene som var foreslått i PAS i norsk sidemål, hovedmål, psykologi og biologi. Imidlertid er det ikke flere sensorer annet enn at vi har for lite hvis noen blir syke eller ikke kan ta oppdraget likevel.

Det har vært positive tilbakemeldinger på sensorskoleringen som ble arrangert våren 2014 og deltakelsen har vært bra.

Både fellessensuren på høsten og våren ble gjennomført på en god måte og uten store problemer. Likevel opplevde vi også i vår tregheter i PAS. Dette gikk utover den effektivitet Fylkesmannen kan ha og ønsket å ha på fellessensuren. Fylkesmannen i Telemark og Vestfold bidro med personer fra sine embeter ved gjennomføring av fellessensuren

både på høsten og våren.

Fylkesmannen i Buskerud var representert med en person på hurtigklagesensuren på Voksenåsen i juli 2014.

Sentralt gitt eksamen i grunnskolen

Fylkesmannen i Buskerud har hatt sensuransvar for gjennomføring av sentralt gitt eksamen i matematikk for elever i grunnskolen, grunnskole for voksne og privatister for sensurregion 4 (Vestfold, Telemark og Buskerud).

Fylkesmannen har i år, for første gang, hatt sensuransvar for privatister og grunnskole for voksne. Dette har ført til at oppmannsgruppen har fått en fagperson fra voksenopplæringen, sensorgruppa er utvidet med ytterligere fire sensorer og Fylkesmannen har hatt tettere oppfølging av voksenopplæringsenhetene. Fylkesmannen konkluderer med at ordningen er innført uten nevneverdige utfordringer.

I 2014 ble det oppnevnt totalt 44 sensorer i sentralt gitt eksamen i matematikk for sensurregionen. Rekrutteringen av fagpersoner til sensoroppdrag i matematikk er god. Fylkesmannen har i samarbeid med Utdanningsdirektoratet og oppmann for matematikk gjennomført sensorkurs, der 43 av sensorene deltok. Fellessensuren ble gjennomført uten problemer.

Elektroniske kartleggingsprøver i videregående opplæring

Høsten 2014 ble det gjennomført obligatoriske kartleggingsprøver i lesing og regning og en frivillig kartleggingsprøve i engelsk på Vg1.

Fylkesmannen i Buskerud har i forkant og gjennom hele prøveperioden sendt påminnelser om frister til fylkeskommunen og skolenivået.

Fylkesmannen opplever fortsatt at PAS begrenser skolens mulighet til å registrere manglende deltakelse på kartleggingsprøven. Dette gjør Fylkesmannens oppfølgingsrolle vanskelig.

PAS

Fylkesmannen arrangerte ett nybegynnerkurs i PAS høsten 2014 for skoleadministratorer i håndtering og bruk av PAS. Bakgrunnen for tiltaket var å gjøre skolene i bedre stand til å løse oppdraget.

Ressurser og kompetanse

Fylkesmannen har opprettet et team bestående av fire personer som arbeider med eksamener og prøver i PAS.

Teamet støtter og supplerer hverandre når det er nødvendig og gjør at vi ikke blir sårbare på området. Avdelingen har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet på området. Total ressursbruk for prøver og sentralt gitt eksamen utgjør

På bakgrunn av det ovennevnte vurderer Fylkesmannen målene satt for gjennomføring av eksamen i grunnskolen, eksamen i videregående opplæring, nasjonale prøver og kartleggingsprøver godt oppnådd og at måten vi organiserer arbeidet på både er hensiktsmessig og minimerer risiko.

Fylkesmannen i Buskerud

Særskild Rapportering	Spesifiser dersom avvik fra landsgjennomsnittet totalt eller på enkeltprøver)	Spesifiser dersom stor variasjon mellom skoleeiere innad i fylket	Vurdering av årsak til avvik	Beskrivelse av tiltak over skoleeiere med høy andel elever med fritak
Hvor stor andel av elevene har fått fritak fra nasjonale prøver	Fylkesmannen i Buskerud er ikke kjent med at det er store forskjeller mellom tallene i Buskerud og landet for øvrig	Det er ikke vår oppfatning at det er store variasjoner mellom kommunene i Buskerud	Ikke aktuelt	Fylkesmannen i Buskerud følger opp resultatene fra Nasjonale prøver ved tilsyn og brev til skoleeiere. I år har det bare blitt sendt forespørsler om manglende resultater etter gjennomførte prøver. Svarene tyder på at dette i hovedsak skyldes enkeltlærere som har glemt fristen for å registrere

31.6 Tiltak innenfor tilpasset opplæring, spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning

Fylkesmannen har deltatt i ulike nettverk, både tverrfaglige og tverretatlige, i 2014. Noe av arbeidet manifesterer seg i utviklingsarbeid i kommunene, men det er likevel vår oppfatning at arbeidet kan styrkes ytterligere. Tilpasset opplæring, spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning er tema også innenfor tilsyn, klagesaksbehandling og veiledning og Fylkesmannen har et kontinuerlig fokus på data knyttet til tematikken, ikke minst tidlig innsats. Selv om det fortsatt er en vei å gå i kommunene, mener Fylkesmannen måloppnåelsen på området er tilfredsstillende.

Fylkesmannen har tidligere år omtalt at vi har samarbeidet og tildelt midler til tiltak med et nettverk som arbeider med multifunksjonshemmede barn i barnehage. I 2014 var det igjen tid for en felles samling for disse personene. Men det var dessverre ikke nok påmeldinger til denne samlingen. Fylkesmannen tror at det er veldig mange samlinger/møter/kurs og lignende som gjør at det ikke alltid er rom for å reise på denne type treff. I tillegg er økonomien presset vedrørende kurs i barnehagene og dermed vil ikke slike tiltak bli prioritert. Fylkesmannen vil i 2015 ta et møte med nettverket for å finne gode løsninger for at personene som jobber med barn som har store utfordringer i hverdagen skal få kompetanseløft.

En vesentlig del av Fylkesmannens oppgaver vedrørende temaene for dette punktet er generell veiledning via telefon, e-post og klagesaksbehandling/saksbehandling. I tillegg bistår vi enkeltpersoner og/eller kommuner som henvender seg til Fylkesmannen på enkeltsaker.

Fylkesmannen har brukt deler av 2014 for å videreutvikle kurs/samling/konferanser for barnehagemyndighetene, PPT-ledere/ansatte og styreere i barnehagene på temaet spesialpedagogisk hjelp og kommunens plikt til å koordinere den hjelpen et barn i kommunen kan ha behov for. Det er mange kommuner som sliter med hvordan oppgaven skal løses. Det vil bli avholdt to kurs/samlinger i februar 2015 på dette området. Dette vil være i samarbeid med Fylkesmannens Helseavdeling og barnevernsavdeling.

Fylkesmannen deltar sammen med representant for Statped i nettverk for PP-ledere. Det gjennomføres ca to slike nettverksmøter hvert halvår. Ledernettet for PPT har valgt to koordinatore fra nettverket. Disse sammen med representanten for Statped og representant for fylkesmann har hatt egne møter for planlegging av møtene i nettverket. Nettverket i Buskerud har i tillegg til disse møtene tett kontakt og bistår med erfaringsdeling.

Pp-tjenestene i Buskerud har vært aktivt med i oppstart av «Forum for pp-tjenestene». Asbjørn Langås som er leder for PPT i Kongsberg og Numedal er valgt som leder for dette forumet.

I 2013 tildelte Fylkesmannen midlene til kompetanseheving/etterutdanningen for tilsatte i PP-tjenestene til et felles tiltak for alle PP-tjenestene. Denne kompetansehevingen er gjennomført i 2014 og avsluttes i mars i 2015. Kompetansehevingen har blitt gitt som del av et utviklingsarbeid i samarbeid med Statped om temaet språkutvikling. Også tilsatte i skoler og barnehager har vært med på deler av dette utviklingsarbeidet/kompetanseutviklingen. Det er sendt egen rapportering om dette til Utdanningsdirektoratet.

Oppdraget om koordinering av felles tiltak for barn og unge med særlige utfordringer er hos Fylkesmannen i Buskerud forsøkt løst ved utviklingsarbeid knyttet til implementering av Barnekonvensjonen i kommunene. Alle kommunene er invitert til til flere samlinger om tema og det er avsatt skjønnsmidler til kommunale prosjekt. Så langt har 5 kommuner mottatt prosjektmidler og satsningen fortsetter også i 2015.

I tillegg er det nedsatt en arbeidsgruppe med representanter for Helseavdelingen, Oppvekst – og utdanningsavdelingen og Vesba (Vergemål, sosial og barnevern) for informasjonsutveksling og koordinering av fellestiltak. Denne gruppa møtes relativt ofte, formelt og uformelt. Inn i denne gruppa informeres det om bl.a. arbeidet knyttet til Ny Giv / Program for bedre gjennomføring av videregående opplæring.

I samarbeid med Buskerud fylkeskommune har vi sett på fylkeskommunens arbeid med å lage «modeller» for at brukere lettere skal få oversikt over de ulike tjenestetilbudene for barn og unge. Dette er forsøkt løst ved utvikling av et dataprogram som skal vise aktuelle tjenestetilbud. Dette dataprogrammet er fortsatt under utvikling.

Buskerud fylkeskommune har gjennomført en konferanse for rådgiverne i grunnskole og videregående skoler hvor det var særlig fokus på tverrfaglig og tverretattlig samarbeid. Fylkesmannen medvirket også til gjennomføring av en konferanse for NAV som i stor grad handlet om tverretattlig samarbeid overfor ungdom som er eller skulle ha vært i videregående opplæring.

I 2014 har utdanningsavdelingen og de som arbeider med barnevern etter oppdrag fra BUFDIR planlagt en dialogkonferanse som skal gjennomføres i februar 2015 hvor temaet er hvordan få til et godt skoletilbud for barn/ungdom som er i barnevernet.

31.7 Tilskuddsforvaltning

31.7 Tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen skal gjennom god tilskuddsforvaltning bidra til at målet med ordningene blir oppfylt.

Tilskudd til faste plasser i midlertidige barnehagelokaler

Vi behandlet ingen søknader om tilskudd i 2014.

Stikkprøvekontroll for Hurum kommune - Ødegården barnehage. Fylkesmannen ba kommunen om å oversende bekreftelse på at barnehagene som mottok tilskudd har flyttet til de permanente barnehagene i henhold til søknadene. Hurum kommune svarte i brev datert 3.mars 2014 at de permanente barnehagene ble tatt i bruk innen fastsatte frister, at barna ble flyttet til de permanente lokalene innen tre år, og at barna og personalet ble flyttet samlet fra de midlertidige lokalene til de permanente barnehagene. Dette er innenfor reglene i rundskriv F03/2007 og F01/2011. Fylkesmannen fant ingen avvik og kontrollen ble avsluttet.

Investeringsstilskudd til nye barnehageplasser

Vi behandlet ingen søknader om tilskudd i 2014

Stikkprøvekontroll Drammen kommune - Klokkergaarden kultur- og naturbarnehage. Kontrollen ble gjennomført ved at kommunen ga tilbakemelding på et spørreskjema, samt at de bekreftet at vilkårene for tilskuddet var oppfylt. Fristen for

tilbakemelding var 15.november 2014.

Drammen kommune bekreftet for Klokkergaarden kultur- og naturbarnehage at bindingstiden på 10 år ikke var brutt av barnehagen. Og at barnehagen driver med tilnærmet samme kapasitet som da tilskuddet ble gitt. Fylkesmannen anså kontrollen for avsluttet.

Kontroll av tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant mindreårige barn i førskolealder

Fylkesmannen gjennomførte stikkprøvekontroller for Ringerike kommune. Kontrollene ble gjennomført gjennom innhenting og gjennomgang av skriftlig dokumentasjon. I tillegg ba vi kommunene, samt de utvalgte barnehagene, om å svare på et spørreskjema.

Resultatet av kontrollen:

- Ringerike kommune førte ikke kontroll med at forutsetningene for tilskuddet ble overholdt i barnehagene

- Kommunen fattet ikke vedtak om tildeling av tilskudd.
- Kommunen informerte ikke om klageadgang for ikke-kommunale barnehager
- Kommunen gjorde ikke andre kommunale tjenester kjent med at de kan søke om tildeling av tilskudd
- Kommunen vurderte ikke behovet til den enkelte barnehage

Ringerike kommune svarte i e-post datert 17. desember 2014:

- at kommunen fremover vil føre kontroll med at forutsetningene for tilskuddet blir overholdt, og i tillegg skal barnehagene som tidligere har mottatt tilskudd, gi en evaluering av bruken av tilskuddet.
- at kommunen vil fatte vedtak om tildeling av tilskudd
- at kommunen vil informere om klageadgang for ikke-kommunale barnehager ved hjelp at et nytt informasjonsskriv
- at kommunen vil i nytt informasjonsskriv informere andre kommunale tjenester om at de kan søke om tildeling av tilskudd.

Det ser imidlertid ikke ut til at kommunen vurderer behovet til den enkelte barnehage. Fylkesmannen anser derfor ennå ikke kontrollen som avsluttet.

Fylkesmannen i Buskerud har forvaltet statlige tilskuddsordninger etter retningslinjene for den enkelte ordningen. Ordningene i Buskerud ser ut til å fungere etter forutsetningene, men vi har fått en tilbakemelding fra en kommune om at tilskudd til grunnskoleopplæring for barn og unge som søker opphold i Norge er, ved lavt elevtall, for lite til at det kan gjennomføres en forsvarlig opplæring. Kommunen etterlyser ett grunntilskudd i ordningen.

Fylkesmannen i Buskerud benytter ett team bestående av 4 personer til behandling av tilskuddssøknader. Teamet består av to økonomer og to pedagoger. Resultatkravene for området ansees nådd.

Resultatområde 32 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen og grunnsopplæringen

32.2 Kompetanseutvikling og rekruttering

Dette er et omfattende område, med til dels ulike oppgaver og tilnæringsmåter. Fylkesmannen legger stor vekt på å drøfte både oppgaver og tilnærming med barnehage- og skolesektoren. Det medfører i noen tilfelle ønske om å innrette enkelte strategier på en noe annen måte enn det som følger av de sentrale føringene. Fylkesmannen opplever det svært positivt at sentralt nivå i stor grad sier ja til regionale ønsker i den retning. Det innebærer en bedre tilpasning til forholdene i fylket og etter Fylkesmannens vurdering en bedre utnyttelse av ressursene. I noen tilfelle velger Fylkesmannen å kjøpe tjenester av høgskole eller kommuner for ikke å overbelaste enkelte medarbeidere. Fylkesmannen vurderer at alle nasjonale strategier og satsninger er godt ivaretatt i tråd med oppdragene og forsøker så godt som mulig å få de ulike satsningene til å fremstå så samordnet og helhetlige som mulig.

Barnehage

Fylkesmannen vurderer måloppnåelsen som god gjennom de tiltak som er gjennomført på dette resultatområdet. Det er allikevel en utfordring å få satt av tid til utviklingsoppgaver fordi barnehageområdet også har mange oppgaver på tilsynssiden og omfanget av hvert tilsyn har også økt. Bakgrunnen for at dette skaper utfordring er at de samme personene som jobber med utviklingsoppgavene også jobber med tilsynsoppgavene både på skole- og barnehageområdet.

Avdelingens kompetanse på barnehageområdet er god og stabil. De valgte strategier og metoder er i stor grad baserte på tidligere gode erfaringer og drøftinger med ulike gode samarbeidspartnere, som kommunene, barnehageeiere, høgskoler, fagmiljøer.

Fylkesmannen har også i år hatt flere møter, kurs, samlinger og konferanser for barnehageansvarlige/ myndighetene i kommunene. I tillegg har vi i samarbeid med ulike fagmiljøer, som høyskoler, NAFO, Matematikksenteret, Statped., fylkeskommunen, fagforeninger osv., utviklet gode kurs/samlinger/konferanser/prosjekter. Vi ser på denne type virksomhet som egnet til å fortelle om nytt og overføre ny kunnskap "ut i sektoren".

Kompetanseutvikling

Alle kommunene i Buskerud har søkt og fått tildelt kompetansemidler for 2014. Alle kommunene har arrangert fellesarrangementer og tildelt midler etter søknad for noen barnehager hvis de har hatt spesielle ønsker vedrørende kompetanseheving. Både fellesarrangementene og midlene etter søknad har vært tilgjengelige for både kommunale og private barnehager. De kommunene som både har kommunale og private barnehager har etablert egne grupper som diskuterer kompetanseheving og bruk av tildelte midler fra Fylkesmannen og bruk av egne midler i tillegg. Temaene som kommunene har hatt på sine samlinger/konferanser har vært veldig varierte. De omfatter alle satsningsområdene i strategiplanen "Kompetanse for framtidens barnehage". I tillegg arrangerer regioner, enkeltkommuner eller enkeltbarnehager egne kurs hvor temaene har vært lokalt forankret. Alle ansatte i de ulike barnehagene har fått muligheten til å delta på ulike kurs som kommunen har arrangert eller fått tildelt midler til fra Fylkesmannen.

Fylkesmannen arrangerte også felleskonferanser/samlinger for både kommunenivået og ulike ansatte i kommunale og private barnehager. Temaene for 2014 har blant andre vært strategiplanen, rekruttering, flerkulturelt, disponering av kompetansemidler, lekeressursprosjekt, matematikkprosjekt, årsregnskaps- og årsmeldingsskjemaene, likestilling og lignende.

Vi har i 2014 invitert barnehager til å delta i to prosjekter, henholdsvis flerkulturelt arbeid i barnehagen og matematikkarbeid i barnehagen.

Det flerkulturelle prosjektet har vært en forlengelse av et kommunalt prosjekt vi har hatt for barnehagemyndighetene i fem kommuner i Buskerud i 2013. I dette prosjektet har vi med to barnehager som får direkte veiledning på eget arbeid over tid av Høgskolen i Telemark.

Fylkesmannen har i samarbeidet med Matematikksenteret startet matematikkprosjekt for barnehager i Buskerud. Matematikksenteret har det faglige ansvaret. Prosjektet startet høsten 2014 og med avslutning våren 2015. Det ble arrangert en kick-off konferanse for ansatte i alle barnehagene i Buskerud. Det var nærmere 300 deltakere på konferansen, og mange var veldig interessert i matematikk i barnehagen. Deretter gikk vi bredt ut og inviterte barnehager til å søke om å få direkte veiledning av eget arbeid fra Matematikksenteret. Totalt fikk Fylkesmannen søknader fra 13 barnehager som ønsket å delta i prosjektet. Så langt opplever deltakerbarnehagene denne måten å bli "kurset"/faglig oppdatert på som veldig nyttig. Deltakerbarnehagene fikk tildelt midler til blant annet litteratur som de kunne benytte inn i prosjektet sitt (kr. 5 000,- per barnehage). Fylkesmannen mener at denne metodikken er egnet til å løfte kompetansen til ansatte i barnehager. Men vi ser at det er utfordrende både å få barnehager til å delta på slike prosjekt både fordi det ikke er midler til vikar når barnehagene skal få veiledning eller til kick-off-konferansen og avslutningskonferansen. Denne måten å arbeide på er også meget tidkrevende for oss i motsetning til å arrangere enkeltkonferanser.

Vi ønsker også å nevne at Fylkesmannen har vært på studiereise til Finland med alle kommunene ved barnehagemyndighetene og egen høyskole (HBV). Vi skulle blant annet undersøke hvordan barnehagene jobbet, hvordan fagutdanningen til de ansatte var, opptakskriterier/krav til barnehagelærerstudiet, hvordan kommunene og nasjonale myndigheter arbeidet med barnehageområdet og hvordan de kontrollerte kvaliteten i barnehagene. Både Fylkesmannen og kommunene opplevde studieturen som veldig interessant og nyttig. Informasjonen og erfaringene vi fikk fra turen har vi tatt med oss i arbeidet videre både inn i egne kommuner og i samarbeidet med egen høyskole.

Fylkesmannen har videreført samarbeidet med Buskerud fylkeskommune for å oppmuntre flere assistenter i barnehagene til å ta fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Også i 2014 har vi tilbudt forkurs for assistentene slik at de er bedre rustet til å ta tverrfaglig eksamen og fagprøve. Totalt har det i 2014 deltatt ca. 69 deltakere fra både kommunale og ikke-kommunale barnehager. Barnehagene ble tilbudt kr. 8 000,- per elev. Midlene skulle benyttes blant annet til litteratur. Vi har forespurt fylkeskommunen og slik vi forstår så har alle gått opp til eksamen, men vi vet foreløpig ikke hvor mange som har tatt fagprøven. Vi har heller ikke oversikt over hvem som

har bestått eksamen. Fylkeskommunen informerer at det ikke er mulig å gi informasjon om hvem som har bestått fordi de som tar eksamen legges inn på kandidatnummer. Kandidatene vil derfor ikke være gjenkjennbare på navn. Det er planlagt og gjennomført forkurs høsten 2014 og planlagt kurs for våren 2015. Fylkesmannen har registrert en merkbar nedgang av søkere for hvert kurs som tilbys.

Høsten 2014 har vi hatt en gruppe assistenter som har avsluttet KOBASS-utdanning. De startet høsten 2013. Det har vært Høgskolen i Telemark som har hatt ansvaret for denne utdanningen. Utgiftene til kompetansehevingen ble belastet 2013. Slik vi forstår høgskolen har noen av de som har gått på denne utdanningen søkt seg videre til barnehagelærerutdanningen. I tillegg inviterte fylkesmannen våren 2014 flere assistenter til å delta på en ny videreutdanning for høsten 2014, med avslutning høst 2015. Det viste seg å være vanskelig å rekruttere deltakere til dette tiltaket. Etter flere gjentakende invitasjoner både per brev, e-post og hjemmesideinformasjon ble det til slutt fem stykker som meldte seg på. I dialog med høgskolen og Fylkesmannen i Telemark ble vi enige om at vi skulle tilby disse fem deltakerne i Telemarks opplegg. To av de påmeldte ønsket å delta og startet opp oktober 2014.

Generelt ser vi at det i mange av våre fellestiltak og prosjekter er vanskelig å få tilstrekkelig med deltakere. Dette gjelder spesielt assistentgruppen som flere av tiltakene retter seg mot. Det er nok flere årsaker til det. De to viktigste årsakene er sannsynligvis at det ikke tildeles vikarmidler til å sende ansatte på ulike tiltak og at det ikke er nok personale igjen i barnehagen til at det er forsvarlig å sende deltakere. I tillegg opplever Fylkesmannen at "markedet" er noe mettet på alle kurs/konferanser og lignende som tilbys. Fylkesmannen mener at det er nødvendig at nasjonale myndigheter undersøker og jobber mot en løsning der barnehagene blant annet kan få dekket vikarmidler.

Rekruttering

Fylkesmannen har en tverrfaglig gruppe som arbeider med rekruttering til barnehagelæreryrket. Gruppen består av kommuner som barnehagemyndighet, Kanvas, fagforeninger, høgskoler og Mib (men i barnehage). I gruppen drøftes kompetanseutvikling og hvilke tiltak som bør igangsettes for å rekruttere flere barnehagelærere, øke kompetansen til alle ansatte i barnehagen og rekruttere menn spesielt.

Fylkesmannen bidrar til å opprettholde mib-nettverkene i fylket. Mib Buskerud består av seks lokale mib-nettverk, og det er totalt 12 kommuner involvert i nettverksarbeidet. Alle de lokale nettverkene møter med representanter i Mib Buskerud. Nettverket ledes av Fylkesmannen og har ellers representanter fra barnehagemyndighetene samt kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Fylkesmannen fikk i 2011 ansvaret for opprettelse av likestillingsteam. Fra 2014 inngikk likestillingsteamet i rekrutteringsgruppa, som beskrevet over.

Følgende tiltak er gjennomført i Mib Buskerud og de lokale nettverkene

- Det er iverksatt og gjennomført "Lekeressurs i barnehagene" i 19 barnehager i Buskerud. Lekeressurs er et tiltak der gutter i ungdomsskolen får tilbud om jobb i barnehagen om ettermiddagen og/eller i ferier. 7 ungdomsskoler er involvert i prosjektet, 60 ungdomsskolegutter har fått arbeid som lekeressurs og 26 mannlige ansatte har veiledet dem i arbeidet. Tiltaket er meget godt mottatt av elever og lærere i involverte ungdomsskoler samt ansatte, barn og foreldre i barnehagene. I lys av prosjektet føler mannlige veiledere seg mer verdsatt i barnehagen.
- Det er tildelt midler til oppstart og videreføring av "Lekeressurs i barnehagen" til 29 barnehager for 2014/2015.
- Det er tildelt midler til Mib-nettverkene for lokalt rekrutterings- og likestillingsarbeid.
- Kommunene og Mib-nettverkene lokalt har planlagt og gjennomført skolebesøk med fokus på å velge utradisjonelt.
- Mib-nettverkene har planlagt og gjennomført møter med rådgivere, skoleledere og elever i ungdomsskolene og videregående skoler. I møtene ble det informert om barnehagelærerstudiet, arbeid i barnehagene og det å velge utradisjonelt. Arbeidet videreføres i 2015, blant annet i tilknytning til prosjektet "Lekeressurs i barnehagen".
- Mib-nettverkene lokalt har gjennomført faglige og sosiale arrangementer for menn som jobber i kommunale og ikke-kommunale barnehager.

- Mib Drammen har veiledet barnehager i og utenfor egen kommune i likestillingsarbeid
- Mib Drammen, Mib Eiker og Mib Røyken har deltatt på likestillingskonferanse i Trondheim
- Mib Buskerud har startet planleggingen av likestillings/rekrutteringskonferanse. Konferansen gjennomføres i 2015.

Etter Fylkesmannens vurdering er rekruttering av menn til barnehagene og arbeidet mot et mer likestilt samfunn en arbeidsoppgave som krever fokus over tid. Fylkesmannen og Mib-gruppene har gjennom flere år på ulike arenaer satt fokus på og arbeidet med rekruttering og likestilling. Gjennom å engasjere både høgschooler, barnehagemyndigheter og de ansatte i barnehagene ansvarliggjøres og bevisstgjøres flere ledd på ulike nivåer i rekrutterings- og likestillingsarbeidet. Samtidig ser vi et stort behov for kunnskap om yrkesveien for rådgivere i skolene og elever i grunnopplæringen. Fylkesmannen tror at tiltaket "Lekeressurs i barnehagen" gir oss en unik sjanse til å informere og demonstrere barnehagen som arbeidsplass for ungdom generelt og gutter spesielt, samt på sikt bidra til økt likestilling mellom kjønn, økt rekruttering av menn samt statusheving i yrket.

Antall menn i barnehagene i Buskerud varierer i de ulike kommunene. Noen kommuner har høy andel menn i de fleste barnehagene, mens andre kommuner ikke har noen mannlige ansatte i barnehagene. Det kan være flere grunner til at barnehager ikke har menn i barnehagene, for eksempel at kommuner har stabil arbeidsstokk og dermed har få muligheter til å endre på kjønnssammensetningen eller at de ikke prioriterer å rekruttere menn til sine barnehager.

Fylkesmannen registrerer at Buskerud fylke har samme andel menn i basisvirksomhet for 2014 som for 2013 (8 %). Den lave andelen kan skyldes at arbeid i barnehagen har lav status og lav lønn. Fylkesmannen tror at statusen på sikt kan endres gjennom tiltak som Lekeressurs.

Fylkesmannen har også i 2014 benyttet seg av kinoreklame. Kortversjon av tidligere utarbeidet rekrutteringsfilm har blitt vist på fem forskjellige steder i Buskerud (Drammen, Kongsberg, Hønefoss, Ål og Modum). Vi har fortsatt tro på at reklamefilm på kino er en god anvendelse av noen av rekrutteringsmidlene. Buskerud har ingen egen utdanningsmesse, men flere av våre "mib-gutter" er ute på ungdomsskoler og videregående skoler for å snakke om barnehagelæreryrket.

Fylkesmannen anser måloppnåelsen på området rekruttering generelt og menn spesielt, som god. Kapasitet og kompetanse er god. De valgte tiltakene er iverksatt etter drøftinger i de nevnte gruppene og med barnehagemyndighetene og anses som hensiktsmessige. Til tross for synkende deltakelse på enkelte av våre tiltak ser vi av andelen dispensasjoner fra utdanningskravet går ned i Buskerud. Dette tror vi skyldes utdanningstiltak som ble igangsatt i 2009 og 2010. Fylkesmannen vil spesielt peke på tiltak rettet mot assistenter i barnehagen som fikk tilbud om å utdanne seg til barnehagelærere.

Flerkulturelt arbeid på barnehageområdet og skoleområdet

Kompetansehevingstiltak for barnehagemyndigheten og barnehager

Fylkesmannen har siden 2010 ledet en gruppe som arbeider med kompetansehevingstiltak i forbindelse med flerkulturelt arbeid i barnehagen i Buskerud. Gruppen består av representanter fra kommunen som barnehagemyndighet og barnehageeier, ansatte fra kommunale og ikke-kommunale barnehager, Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO), Høgskolen i Telemark og Fylkesmannen i Buskerud. Gruppen har som mål å utarbeide tiltak som både er relevante og overkommelige for de som arbeider med flerkulturelle barn i barnehagene. I tillegg har det vært viktig å engasjere barnehageeierne og barnehagemyndighetene i større grad enn tidligere. I 2014 har gruppen hatt ett møte.

Fylkesmannen har i samarbeid med NAFO og Høgskolen i Telemark i 2014 gjennomført prosjekt rettet mot kommunen som barnehagemyndighet. Målet har vært å øke kompetansen til barnehagemyndighet innenfor flerkulturelt arbeid på barnehageområdet. I Buskerud har Lier kommune, Hurum kommune, Røyken kommune, Nedre Eiker kommune og Øvre Eiker kommune deltatt. Øvre kommuner i fylket er gjort kjent med innholdet i prosjektet på felles samlinger.

Videre er det i 2014 iverksatt kompetansehevingsprosjekt innenfor flerkulturell pedagogikk for to barnehager i Lier og Øvre Eiker. Barnehagene får veiledning fra Høgskolen i Telemark. I forbindelse med prosjektet skal det gjennomføres to fagsamlinger der flere kommuner og barnehager blir invitert til å delta våren og høsten 2015.

Fylkesmannen mener at de tiltak som er beskrevet over er med på å innfri de resultatkrav vi har på området. I møter med våre samarbeidspartnere får vi god innsikt i hvilke kompetansebehov kommuner og barnehager har på området. Vi opplever at kommuner og barnehager i Buskerud er på ulike nivåer hva gjelder kompetanse, og vi mener at tiltak som nevnt over bidrar til å møte de lokale utfordringer og behov som de ulike kommunene og barnehagene har innenfor flerkulturell pedagogikk.

Fylkesmannen anser sin kompetanse på fagfeltet som stabil og god. Videre vil vi bemerke at vi har hatt et utmerket samarbeid med NAFO og Høgskolen i Telemark på dette området. I 2014 har vi også fått i gang et meget godt samarbeid med Høgskolen i Buskerud og Vestfold blant annet gjennom planlegging av prosjektet "Kompetanse for mangfold".

Opplæring av ungdom med kort botid

I samarbeid med Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) og Høgskolen i Buskerud og Vestfold har Fylkesmannen bidratt til planlegging og iverksetting av kompetanseprosjektet "Opplæring av ungdom med kort botid". Hovedmålet med prosjektet er å bidra til god opplæring av elever i ungdomsalder med kort botid i Norge. Kompetansehevingstiltaket skal bidra til bevisstgjøring og økt handlingskompetanse hos ledere og lærere slik at alle ungdommer får opplæring tilpasset sine forutsetninger.

Prosjektet er rettet mot ungdomsskoler, videregående skoler og voksenopplæringsenheter. I Buskerud deltar skoler/voksenopplæringsenheter fra Drammen, Ringerike, Lier og Buskerud fylkeskommune. Prosjektgruppene på hver skole inngår i nettverk og møtes til samlinger i fylket. I løpet av prosjektperioden blir det i tillegg gjennomført fylkesvise storsamlinger som er åpne for alle skoler i fylket. I 2014 er det gjennomført en storsamling der 64 deltakere var påmeldt. Prosjektet avsluttes høsten 2015.

Fylkesmannen kan ellers informere om at vi generelt har et meget godt samarbeid med NAFO knytte til flerkulturelt arbeid på barnehage- og skoleområdet, blant annet gjennom deltakelse på hjulmøter der vi stiller med lokaler og bevertning.

Kompetanse for mangfold

Fylkesmannen i Buskerud har i 2014 startet planleggingen av prosjektet "Kompetanse for mangfold" som skal iverksettes i Buskerud høsten 2015. I den forbindelse er det blant annet gjennomført informasjonsmøter med Utdanningsdirektoratet og Høgskolen i Buskerud og Vestfold. Fylkesmannen har i møte med skoleeiere og barnehagemyndigheten informert om prosjektet.

Grunnopplæringen

Ungdomstrinn i utvikling

Fylkesmannen har i 2014 tildelt midler til kommuner/skoler som deltar i prosjektet "Ungdomstrinn i utvikling" pulje 1 og pulje 2. Fylkesmannen har deltatt på samlinger med Utdanningsdirektoratet. Det gjennomføres jevnlig møter med utviklingsveilederne og andre samarbeidspartnere samt gjennomføres ulike kompetansehevingstiltak rettet mot ungdomsskoletrinnets ledere og lærere i fylket.

Det er sendt ut informasjon om sluttrapporteringskrav for pulje 1, og Fylkesmannen vil på grunnlag av sluttrapportene oversende samlerapport til Utdanningsdirektoratet innen 15. mars 2015. Prosjektet videreføres for pulje 2 og startes opp for pulje 3 i 2015.

Det gode GNIST-samarbeidet i fylket er videreført også i 2014 og partene har nå etablert "Buskerudmodellen", et forpliktende samarbeid på ledernivå mellom KS, Utdanningsforbundet, fylkeskommunen, høgskolen og Fylkesmannen i Buskerud. Samarbeidet dreier seg om barnehage og utdanning fra barnehage til høyere utdanning. Samarbeidet manifesterte seg bl a i åpne arrangementer knyttet til ungdomstrinnsatsningen og studietur for kommunene.

Vurdering for læring

Sluttrapporter og økonomirapporter fra skoleeiere i pulje 4 ble innhentet og oversendt etter fristen 2. oktober 2014. Det skyldes at noen skoleeiere ba om litt mer tid, og mange andre oppgaver samtidig.

Fylkesmannen fikk våren 2014 i oppdrag å velge ut skoleeiere til pulje 5. Øvre Eiker kommune deltar som

selvstendig skoleeier. De sendte plan innen fristen og pengene er utbetalt. I tillegg søkte Fylkesmannen om deltakelse i pulje 5 for alle de skoleeiere som hadde deltatt i pulje 4 med den ene utviklingsveilederen som ressursperson. Dette mener vi gir henne et viktig kompetansegrunnlag for å se satsningene VFL og ungdomstrinnsatsingen i sammenheng.

Fordi 7 av kommunene nå deltar i pulje 6 reduseres antall skoleeiere tilsvarende i pulje 5. Fylkesmannen har tett kontakt med de to regionene som er igjen i pulje 5 og midlene blir utbetalt når planene er innsendt og funnet i orden.

Kompetanse for kvalitet – strategi for etter og videreutdanning 2012-2015

Fylkesmannen i Buskerud har gjennom kontakt med kommunene oppfordret kommunene til å godkjenne søknader innen ordningen for videreutdanning for lærere og videreutdanning for lærere innen PPT. Samlet sett har det vært stor tilgang på søkere fra Buskerud, men også noe frafall i løpet av høsten.

Fylkesmannen i Buskerud er kjent med at det er personer som har trukket seg fra ordningen uten at dette har blitt registrert i det statlige søkesystemet. Vi forventer å få rettet opp dette i løpet de første månedene i 2015, og vil trekke midlene tilbake i forbindelse med utbetaling av 2. halvårs tilskudd.

Sensorskolering

Se resultatområde 31.5

32.6 Urfolk og nasjonale minoriteter

Fylkesmannen har videreformidlet den informasjonen som har kommet til oss på området. Det har i løpet av 2014 ikke vært mistanke om at samiske barn ikke har fått de rettighetene de har krav på.

Tilskuddssøknader fra kommuner og fylkeskommunen har blitt videresendt til henholdsvis Fylkesmannen i Nordland og Utdanningsdirektoratet.

Fylkesmannen mener at målsetningene er nådd, men ser at vår mulighet til å fange opp barn som har rett på opplæringen, men som ikke selv henvender seg til oss, er liten.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
31.1 Tilsyn	kr 1 821 455,85	kr 0,00
31.9 Annet tilsyn og forv. på utd.omr. (rest 31)	kr 2 564 666,15	kr 15 063 396,12
Økt kvalitet i barnehage og grunnopplæringen	kr 1 687 296,60	kr 477 510,46
Sum:	kr 6 073 418,00	kr 15 540 906,00

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 41 Tilsyn og klagesaksbehandling etter barnevernloven

Ved utgangen av 2014 var det 12 barneverntjenester som ivaretok oppgavene for de 21 kommunene i fylket.

I perioden 2011 til 2014 ble de kommunale barneverntjenestene i Buskerud styrket med til sammen 44,4 stillinger gjennom de øremerkede midlene. Satsingen på barnevernet har medført at kommunene har opprettet ytterligere 40 stillinger i den samme perioden. Gjennomsnittlig saksmengde pr besatt stilling er redusert fra 25,8 til 17,4.

Kommunene har oversittet fristen i 2,75 % av sakene i 2014 når man legger rapporteringstall fra halvårsrapportene til grunn. Dette innebærer en sterk reduksjon det siste året, og er langt mindre enn landsgjennomsnittet, som var på 17 % i 2013.

41.1 Hendelsesbasert tilsyn

I løpet av 2014 behandlet Fylkesmannen 66 tilsynsklager på forhold i den kommunale barneverntjenesten. 17 saker ble avklart lokalt. I de 49 øvrige sakene (omhandler totalt 54 forhold), har vi gitt råd og veiledning om 7 forhold, og vi har ikke hatt noen bemerkning til kommunens behandling om 47 forhold. Restansen ved årsskiftet var 11.

Saksbehandlingstiden for de 49 sakene har variert fra 0 til 90 dager, med en median på 0,7 md. 31 av sakene ble løst innen en måned, i én sak er det brukt mer enn 3 måneder.

17 av henvendelsene i de 49 sakene har kommet fra foreldre, 10 fra advokater og 9 fra annen privatperson. Ved har sett en klar tendens til at flere personer engasjerer seg i enkeltsaker, og at misnøyen er spesielt stor med to av barneverntjenestene. De fleste henvendelsene gjelder misnøye med barneverntjenesten fremgangsmåter ved undersøkelser, gjennomføring av plasseringer og oppfølging i etterkant av vedtak.

Fylkesmannen har initiert tilsyn i to barneverntjenester basert på innsendt materiale ved halvårsrapporten. Tema ved disse tilsynene var kommunens oversiktelse av frister i undersøkelsessaker høyt antall av klagesaker. Begge tilsynene ble gjennomført ved samtaler med ansatte og ledere i barneverntjenesten og kommunen. Fylkesmannen fant ikke grunn til å forfølge sakene videre utover de råd og den veiledning som ble gitt under veis.

41.2 Planlagt tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn som systemrevisjon i tre barneverntjenester som omfattet 5 kommuner, hvor tema var hentet fra barnevernloven.

Alle de tre tilsynene inngikk i det landsomfattende tilsynet rettet mot kommunenes arbeid med oppfølging av barn i fosterhjem, initiert av Statens helsetilsyn.

Det ble funnet brudd på krav utledet av lov eller forskrift i ett av de tre gjennomførte tilsynene.

I tilknytning til tilsynet i en av de tre kommunene initierte Fylkesmannen at tre andre kommuner samtidig gjennomførte egenvurderinger rundt de samme temaene. En av disse kommunene fastslo avvik fra lov eller forskrift, men alle tre fant metoden nyttig for gjennomgang og kvalitetssikring av egne rutiner.

Fylkesmannen har i løpet av 2014 ført tilsyn med i alt 7 barneverninstitusjoner, herunder 13 enheter/avdelinger. 4 institusjoner er statlige, og 3 institusjoner eies og drives av private, hvorav 1 er en ideell organisasjon. I løpet av året har følgende endringer skjedd:

- Den ideelle organisasjonen som driver én institusjon har åpnet en avdeling til
- En statlig institusjon har avviklet en avdeling
- En ny privat aktør har åpnet en avdeling

Ved utgangen av året var det 7 barneverninstitusjoner, herunder 13 avdelinger/enheter.

Fylkesmannen har ført tilsyn med ett omsorgssenter for mindreårige med fem avdelinger/enheter i 2014. Omsorgssenteret er statlig. Det har ikke skjedd noen endringer i løpet av året.

Fylkesmannen har gjennomført ett tilsynsbesøk ved senteret for foreldre og barn som ligger i Buskerud.

Det er gjennomført 35 tilsynsbesøk i 2014 med barneverninstitusjoner, hvorav to er gjennomført som systemrevisjoner, og 33 som ”individtilsyn”. Dette gir en oppfyltingsprosent i ”individtilsynet” på 109,4 %. Av de 33 besøkene etter § 8 var 16 uanmeldt.

Vi har også ført tilsyn med tre statlige behandlingsfosterhjem (MTFC), som følges opp av Bufetat Region øst. Vi har i alt gjennomført 7 tilsynsbesøk i disse behandlingsfosterhjemmene.

Fylkesmannen har ikke gitt noen begrunnede meldinger eller pålegg til institusjonene i 2014.

Tilsynsplaner er innsendt til Statens helsetilsyn innen fristene.

41.3 Klagesaker

I 2014 har Fylkesmannen behandlet 17 klagesaker på kommunale enkeltvedtak. Ytterligere 2 klager er ubehandlet ved årsskiftet er. 7 av de behandlede klagen dreier seg om omfang eller bortfall av hjelpetiltak, 7 gjelder andre rettigheter og 3 gjelder ettervernstiltak etter fylte 18 år. Klagerne har fått medhold i 12 % av sakene. I tillegg er vedtakene opphevet i ytterligere 18 %.

Behandlingstiden har variert fra 0 til 138 dager. 91 % av sakene er behandlet innen 3 måneder.

Fylkesmannen har i 2013 behandlet 15 klager fra beboere på institusjonene over 19 forskjellige forhold knyttet til rettighetsforskriften. 8 av klagen kommer fra akuttinstitusjonen og 5 av klagen kommer fra institusjonen for behandling av ungdom.

Klagen omhandler 5 begrensninger i bevegelsesfriheten og 4 vedtak om bruk av tvang i akuttsituasjoner. De øvrige klagen fordeler seg noenlunde jevnt på de øvrige bestemmelsene i rettighetsforskriften. Klagerne ble gitt medhold i ett av forholdene.

Fylkesmannen har ikke mottatt noen klager på oppfølgingsvedtak fattet av statlig regional barnevernmyndighet.

Til sammen 22 rettighetsklager som gjelder kommuner og institusjoner, er avvist, trukket eller bortfalt, og dermed ikke realitetsbehandlet hos Fylkesmannen.

41.9 Andre oppdrag

Den halvårslige rapporteringen fra 21 kommuner og tilhørende slutførte kontrollskjemaer fra 12 barneverntjenester i Buskerud er gjennomgått (Fylkesmannen i Buskerud ber bare om å få innsendt kontrollskjemaer – og gjennomgår dem – i saker der det er brukt mer enn én uke på gjennomgåelse eller tre måneder på undersøkelse). Halvårsrapportene er sendt inn til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Fylkesmannen utarbeider egne oversikter på bakgrunn av de slutførte kontrollskjemaene. Disse skjemaene gir oversikt over eventuelle fristoversittelser i saksbehandlingen i den enkelte kommune. Det er i 2014 ikke gitt mulkt til noen av kommunene i Buskerud.

Vi har ikke gjennomført noen kartlegginger på barnevernsområdet i 2014.

Resultatområde 73.1 Klager på individuelle tjenester etter lov om sosiale tjenester i Nav

I løpet av 2014 mottok vi 434 saker til behandling. Dette er en økning på 38% i innkomne saker i forhold til 2013 . 41 saker var ubehandlet ved årsskiftet 2014/ 2015.

I løpet av 2014 avgjorde Fylkesmannen 421 klagesaker. I 80% av disse ble kommunens vedtak stadfestet. I 10% av sakene ble det påklagde vedtaket gjort om, og i 10% ble vedtaket opphevet og sendt tilbake til kommunen for ny behandling.

I hovedsak gjaldt klagesakene økonomisk stønad (lov om sosiale tjenester i Nav §§ 18 og 19). Spørsmål om rett til midlertidig botilbud (§ 27) ble behandlet i to saker. Bruk av vilkår (§ 20) var tema i 28 saker. Dette er en betydelig økning sammenlignet med 2013 (7 saker). Kvalifiseringsprogrammet (§ 29) var tema i tre saker og utlendingers rettigheter (§ 2) i sju saker. I tillegg hadde vi åtte klagesaker om stønadsform (§ 21) og åtte klagesaker om refusjon i etterbetaling av trygdeytelser (§ 26). På begge disse temaene har det vært en økning i antall saker, sett i forhold til 2013.

I 98% sakene var vår saksbehandlingstid kortere enn tre måneder. 310 saker ble avgjort innen en måned etter at saken ble mottatt. Henholdsvis 69 og 34 saker hadde saksbehandlingstid på 1-2 og 2-3 måneder. I åtte saker var saksbehandlingstiden mer enn tre måneder. Vi ser at saksbehandlingstiden har gått noe opp. Dette setter vi i sammenheng med den markante økningen i antall innkomne saker, samt at avdelingen benytter ressurser til arbeidet med vergemålsoppgaver.

Resultatområde 74 Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i Nav

74.1 Hendelsesbasert tilsyn

Gjennom året har vi fått en del henvendelser om mulig kritikkverdige forhold i sosialtjenesten i Nav. Disse kommer i all hovedsak fra brukerne selv, og noen ganger fra nærstående til brukerne.

I fem tilfeller ba Fylkesmannen om en redegjørelse fra Nav-kontoret om saken. I fire av sakene hadde vi ingen bemerkninger, mens det i en sak ble påpekt lovbrudd. Lovbruddet besto i mangelfull oppfølging av og råd og veiledning til tjenestemottaker. I tillegg til disse fem er to saker avklart lokalt, uten tilsynsmessig oppfølging fra vår side.

Det var høsten 2014 mange henvendelser til Fylkesmannen vedrørende saksbehandlingstiden ved et stort Nav-kontor i fylket. Fylkesmannen hadde dialog med det aktuelle kontoret om dette, både på generelt grunnlag og i enkeltsaker. Dette forholdet er nå rettet.

74.2 Planlagt tilsyn

I 2014 gjennomførte Fylkesmannen fem tilsyn som systemrevisjoner etter lov om sosiale tjenester i Nav.

To av revisjonene hadde tildeling av økonomisk stønad som tema. Ved begge disse revisjonene ble det avdekket avvik. Ved årsskiftet 2014/ 2015 er ett av disse avvikene rettet, og tilsynet avsluttet.

Tre av revisjonene hadde kvalifiseringsprogrammet som tema. Ved to av revisjonene ble det avdekket avvik. En revisjon avdekket avvik ved virksomhetens arbeid med gjennomføring av kvalifiseringsprogram. Et hovedfunn var at deltakerne i programmet ikke hadde planlagte aktiviteter som tilsvarte full tid (37,5 timer pr. uke). En av revisjonene avdekket avvik ved virksomhetens arbeid med tildeling av kvalifiseringsprogram til aktuelle brukere. Ved årsskiftet 2014/ 2015 er ingen av disse avvikene rettet.

74.9 Andre oppdrag

Det er ikke gjennomført særskilte kartlegginger eller annen oppfølging av enkeltområder i 2014.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling som gjelder helse- og omsorgstjenester

Resultatområde 83 Folkehelse

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven

Vi har i 2014 gitt 647 bevillinger til separasjon. Dette er 36 færre enn i 2013. Det ble gitt 573 bevillinger til skilsmisse, noe som er en nedgang på 22 skilsmisser i forhold til 2013.

Vi har ikke behandlet noen saker etter bigamibestemmelsen i ekteskapsloven. Det ble mottatt en søknad om tillatelse til å inngå ekteskap før fylte 18 år. Fylkesmannens samtykke ble gitt, etter at det var gjennomført samtale parten som var under 18 år.

Fylkesmannen har som klageinstans ikke mottatt klage på folkeregisterets vedtak om å nekte og utstede prøvingsattest.

42.2 Anerkjennelsesloven

Vi har i 2014 behandlet 79 saker om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser og separasjoner, deriblant saker om fritak fra å legitimere at skifte er gjennomført. Dette er ni saker færre enn i 2013.

Det er behandlet 9 saker som kun omhandler fritak fra å legitimere at skifte er gjennomført.

42.3 Barneloven

Vi mottok en begjæring om stadfestelse av avtale om foreldreansvar, fast bosted og samvær i 2014. Fylkesmannen ba om ytterligere opplysninger i saken fra partene. Slike opplysninger ble ikke sendt inn, og saken ble avsluttet uten at vedtak ble fattet.

Vi mottok ingen saker vedrørende reisekostnader ved samvær, men vi har gitt veiledning til private som har henvendt seg med spørsmål om temaet.

I 2014 er det ikke mottatt klager over avslag på krav om opplysninger om barn.

Det har kommet skriftlige henvendelser med generelle spørsmål knyttet til foreldreansvar, samvær og adopsjon. Disse henvendelsene er besvart skriftlig, hvor Fylkesmannen har gitt råd og veiledning.

42.4 Veiledning og informasjon

Fylkesmannen har informert og gitt veiledning i aktuelt regelverk på familierettens område til publikum, offentlige instanser og advokater når dette har vært etterspurt. Aktuelle nyheter og informasjon er også gjort tilgjengelig på vår internettside.

Resultatområde 43 Føre tilsyn med kommunenes plikt til å sørge for et krisesentertilbud

Fylkesmannen gjennomførte i 2014 tilsyn med Kongsberg kommunes krisesentertilbud. Tilsynet ble gjennomført ved et møte med kommunens ansvarlige for krisesentertilbudet og leder for Kongsberg krisesenter. Det ble ikke gjort funn som ga grunnlag for å gi pålegg til kommunen, og Fylkesmannen vurderte at Kongsberg kommunes oppfølging av et krisesentertilbud til sine innbyggere var tilfredsstillende.

Resultatområde 44 Føre tilsyn med familievernkontor

Det er tre familievernkontorer i Buskerud. Vi gjennomførte tilsyn med alle kontorene i 2012. Tilsyn ble derfor ikke gjennomført i 2014.

Ved tilsynene i 2012 konkluderte Fylkesmannen med at driften ved de tre familievernkontorene i fylket var godt ivaretatt. Fylkesmannen vurderte derfor at det ikke var nødvendig med oppfølging av familievernkontorene i 2014. Tilsyn vil bli gjennomført i 2015.

Resultatområde 45 Barn og unge

Fylkesmannen i Buskerud har ført tilsyn med offentlige og private barneverninstitusjoner og omsorgssentre i henhold til forskriften. Vi har gjennomført systemrevisjoner ved en institusjon (to enheter) og har gjennomført 33 individrettede tilsyn, som tilsvarer 109,4 % av minstekravet. Vi har hatt tre private hjem som er definert som institusjoner i 2014.

Totalt har 2 210 barn tiltak fra barnevernet pr 31.12.2014, en svak reduksjon fra i fjor. 556 av disse er under omsorg, en økning på ca 10 %.

89,8 % av barn med hjelpetiltak hadde tiltaksplan og 97,3 % av barn under omsorg hadde omsorgsplan. Fler enn halvparten av barneverntjenestene hadde ingen fristoversittelser siste halvår i 2014, og gjennomsnittstallet for fristoversittelser i undersøkelsessaker var under 2 %.

Andelen meldinger til barneverntjenesten som blir henlagt uten å bli undersøkt varierer stort mellom de enkelte tjenestene. Variasjonen er fra 6,7 % til 44,5 %. I stor grad kan man si at de kommunene som henlegger mange meldinger uten undersøkelse, henlegger en lavere andel av undersøkelsene enn de som henlegger få meldinger. Andelen undersøkelser som blir henlagt varierer mellom 31,8 % og 72,8 %. Gjennomsnittstallet for Buskerud er 55,5 %.

45.1 Informasjonsvirksomhet og samordning

I 2014 har vi fortsatt å arrangere samlinger, temadager og kurs. Samarbeidet med Bufetat har ikke fungert tilfredsstillende i 2014, da Fylkesmannen har stått for arrangementene på egen hånd.

Barnevernansatte er informert og veiledet om lov, forskrifter og handlingsplaner gjennom telefonisk kontakt, gjennom kurs og gjennom to samlinger for barnevernledere. Fylkesmannen har i 2014 arrangert/deltatt på følgende kurs og konferanser:

- To møter med Bufetats regionkontor
- Ett samarbeidsmøte med Bufetats ledere for inntak og fosterhjemsrekruttering
- To 2-dagers samling for barnevernlederne og enhetslederne i Bufetat
- En 1-dags tilsynskonferanse for kommuneledelsen i alle Buskerud-kommunene
- En 2-dagers opplæringsamlinger i saksbehandling, for alle ansatte i kommunene

- En konferanse om Barnekonvensjonen og oppfølgingen i egen kommune for kommunalsjefer og tjenesteledere
- En dagskonferanse med tema «Bruk av systematikk i barnevernets undersøkelsesarbeid»

En dagskonferanse med tema «Samtaler med barn»

45.2 Fritak for taushetsplikt

Vi har behandlet 24 begjæringer om fritak fra taushetsplikt, hvorav 13 gjaldt barnevernansatte. Alle begjæringene ble imøtekommet.

45.4 Biologisk opphav

Vi behandlet 16 saker med spørsmål om biologisk opphav i 2014. Dette er 11 saker færre enn i 2013.

45.5 Nasjonalt opplæringstilbud i undersøkelsessaker

Vi har gjennomført en dagskonferanse med tema «Bruk av systematikk i barnevernets undersøkelsesarbeid». Konferansen ble arrangert i samarbeid mellom fylkesmennene i Buskerud, Vestfold og Telemark, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og RKBURBUP. Konferansen hadde 116 deltakere.

45.7 Tilskudd til kommunalt barnevern

I perioden 2011 til 2014 ble de kommunale barneverntjenestene i Buskerud styrket med til sammen 44,4 stillinger gjennom de øremerkede midlene. Satsingen på barnevernet har medført at kommunene har opprettet

ytterligere 40 stillinger i den samme perioden. Gjennomsnittlig saksmengde pr besatt stilling er redusert fra 25,8 til 17,4.

Resultatområde 46 Universell utforming

Vi gjennomgår alle kommuneplaner, kommunedelplaner og reguleringsplaner for å påse at hensynet til universell utforming er tilstrekkelig ivarettatt i planbestemmelsene. Videre gir vi uttalelser i eventuelle dispensasjonssaker.

Vi har en fast representant som møter i vår planoval for å ivareta problemstillinger om universell utforming under planprosessen. I denne ovalen deltar også Buskerud fylkeskommune, NVE og Statens vegvesen. Det har ikke vært fremmet innsigelse til noen planer på bakgrunn av problemstillinger tilknyttet universell utforming.

Vi har ikke behandlet noen klagesaker hvor universell utforming har vært tema.

I samarbeid med Buskerud fylkeskommune deltar vi i Kommunal- og moderniseringsdepartementets prosjekt «Fylkes- og kommunerettet arbeid for universell utforming 2014 – 15». Vi har søkt om og fått innvilget prosjektmidler fra departementet. Innenfor prosjektet arbeider vi videre med kommunene i fylket i prosjektet vi startet opp i 2013, hvor kommunene får støtte til å prosjektere universelt utformede rundløyper i nærheten av der folk bor og oppholder seg. Dette prosjektet skal startes opp igjen på samling 10. februar 2015. I tillegg legger vi til rette for nettverk i fylket. I forbindelse med prosjektet har vi deltatt på samlinger i regi av departementet.

Vi samarbeider også med det fylkeskommunale råd for likestilling av funksjonshemmede.

Resultatområde 47 Integrering av innvandrere

47.1 Statsborgerseremonier

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMBU	1	18
Sum	1	

47.2 Bosetting av flyktninger

Temaet ble også i 2014 tatt opp i de årlige dialogmøtene embetet har med alle kommunene. I tillegg var regiondirektøren i IMDI tilstede på ordfører- og rådmannssamlingen på Geilo i april 2014.

Det er stor varisajon i kommunene på hvor mange flyktninger de er i stand til å bosette.

Embetet startet opp arbeidet med å få på plass et prosjekt innenfor dette området i 2014. Dette prosjektet videreføres i 2015.

47.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Fylkesmannen i Buskerud har behandlet 13 klagesaker innen introduksjonsloven. Av disse var 12 saker vedrørende introduksjonsprogram, og 1 sak vedrørende norskopplæring. 6 av sakene var fremmet av kvinner. 1 sak ble avvist. I to av sakene ble vedtaket opphevet og i 10 saker ble vedtaket stadfestet.

Fylkesmannen i Buskerud benytter 3 personer til behandling av klagesaker. To av disse er jurister. Alle saker ble behandlet innen fristen.

47.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Klagesaker på norskopplæringen er omtalt under resultatområde 47.3.

Fylkesmannen i Buskerud arrangerte samling for lærere i norskopplæringen i august 2014. Samlingen ble gjennomført i fellesskap for norsklærere (etter introduksjonsloven) og lærere i grunnskolen for voksne da det i Buskerud ofte er samme personene som utfører begge oppgaver. Samlet sett var det ca 120 personer tilstede på den 2 dager lange samlingen. I tillegg har Fylkesmannen i Buskerud vært med på å finansiere en studietur for rektorkollegiale for samtlige voksenopplæringsentre i Buskerud til Krakow. En representant fra Fylkesmannen i Buskerud deltok også på studieturen.

Fylkesmannen i Buskerud har gjennom månedlige nettverksmøter god kontakt med rektorene i voksenopplæringen i Buskerud. Disponeringen av midlene til opplæring blir gjort i samråd med rektorene.

Resultatkravene for området ansees som nådd. Det er vår mening at vi har god kompetanse på området. Det er to personer fra Fylkesmannen i Buskerud som arbeider tett mot nettverksgruppen for kommunale voksenopplæringsentre.

47.5 Tilsyn med kommunenes gjennomføring av introduksjonsloven

Fylkesmannen i Buskerud har i løpet av 2014 gjennomført tilsyn mot Ål kommune og Gol kommune, med tilsynsystema om introduksjonsprogrammet er helårlig og fulltid. Tilsynet mot Ål kommune resulterte i et avvik på foreløpig rapport som ble rettet før endelig rapport ble sendt ut uten merknader.

Tilsynet mot Gol har det blitt sendt ut foreløpig rapport med to avvik. Grunnet vanskeligheter med å få inn informasjon har tilsynet tatt lenger tid enn forventet. Endelig rapport forventes å være ferdig i løpet februar/mars 2015.

Resultatområde 48 Fremme likestilling og motvirke diskriminering

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
Tilsyn og klagebeh. etter barnevernloven	kr 628 314,29	kr 334 390,66
42 Familierett	kr 564 085,88	kr 0,00
43.1 Tilsyn med kommunale krisesentertiltak	kr 59 996,41	kr 0,00
43.9 Andre krisetiltak	kr 0,00	kr 0,00
44 Tilsyn med familievernkontor	kr 0,00	kr 0,00
45 Barnevern	kr 641 310,82	kr 334 390,48
47 Integrering av innvandrere	kr 347 406,57	kr 0,00
47.5 Tilsyn med introduksjonsloven	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under BLD	kr 50 591,19	kr 0,00
Sum:	kr 2 291 705,00	kr 668 781,00

Justis- og beredskapsdepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.2 Vergemålsloven og utlendingsloven kap. 11 A

Fylkesmannen har etablert en faggruppe i avdelingen som består av ansatte med både juridisk, sosialfaglig og økonomisk kompetanse. Det ble ansatt to nye saksbehandlere i 2014. I tillegg har vi hatt en jurist i midlertidig engasjement hele 2014. Saksbehandlingstiden er i løpet av 2014 redusert betydelig. Hastesaker blir prioritert. Det er vår vurdering at saksbehandlingen er forsvarlig og i tråd med forvaltningslovens krav og frister.

Fylkesmannen har etablert et korps av faste verger, som mottar løpende opplæring og veiledning. Flere av de faste vergene har anledning til å ta på seg oppdrag på kort varsel. Noen av disse tar kun oppdrag som representanter for enslige mindreårige asylsøkere. Fylkesmannen har også ordnet det slik at hvis ingen av de faste vergene våre har mulighet til å stille opp i hastesaker, oppnevnes en ansatt fra en annen avdeling enn vergemålsavdelingen hos Fylkesmannen. Vi har en liste over aktuelle ansatte som da kan benyttes. Det er derfor vår vurdering at vi har en god beredskapsordning ved hasteoppnevninger.

Fylkesmannen har en ansatt som på heltid jobber med oppfølging av kapitalkontiene, har kontakt med bankene og overformynderiene ved eventuelle spørsmål, og som foretar bokføring og avstemming av kontiene. Vi har i løpet av 2014 kartlagt midler som ikke har vært inndratt til forvaltning av de kommunale overformynderiene. De fleste av disse midlene er nå plassert på kapitalkonti som forvaltes av Fylkesmannen.

Ved vedtak om utbetaling fra kapitalkonto kvalitetssikres dette ved at vedtaket alltid må godkjennes av to saksbehandlere før regnskapsmedarbeider kan gjennomføre utbetalingen.

Det er vår vurdering at vi har en trygg kapitalforvaltning.

Søknader om vergegodtgjøring behandles av en fast saksbehandler når det søkes om fast årlig sats. Søknader om timebasert godtgjøring behandles av den saksbehandler som har ansvar for den generelle oppfølgingen av den konkrete saken. Dette har vist seg å være en hensiktsmessig fordeling, og saksbehandlingstiden i disse sakene er redusert. Det er også etablert rutiner for samarbeid med regnskapsavdelingen, med tanke på utbetaling av godtgjøring. Disse sakene håndteres etter vår vurdering på en tilfredsstillende måte.

Fylkesmannen har i 2014 starter arbeidet med å gjennomgå umyndiggjøringsaker med tanke på individtilpasning av vergemålene. Det er 23 personer som er umyndiggjort i Buskerud.

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMBU		
Sum	0	0

51.3 Forlikrådene

Ingen tilsynssaker i 2014. Vi har behandlet en klagesak, klager ble ikke gitt medhold. Klagen omhandlet forhold som ikke faller inn under våre tilsyn.

51.5 Tomtefesteloven

Det har ikke vært noen henvendelser eller saker på dette området i inneværende år.

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

Fri rettshjelp

Fylkesmannen har levert kvartalsvis innrapportering av statistikk for fri rettshjelp til Statens sivilrettsforvaltning og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 4-5 uker.

Fylkesmannen har i 2014 betalt ut i overkant av kr 8,5 millioner til fri rettshjelp. Til sammenlikning ble det i 2013 utbetalt i underkant av kr 8,8 millioner.

Fritt rettsråd

Det ble registrert 2077 nye saker i 2014, mot 1990 i 2013. Vi har behandlet 1905 saker, av disse utgjør tolkeoppdrag 510 saker. 85 saker er avslått, mot 83 i 2013. 18 saker er påklaget. Fylkesmannen har omgjort 3 saker etter klage. 15 saker er sendt Statens sivilrettsforvaltning til klagebehandling, av disse er 14 saker stadfestet og 1 sak omgjort.

Antall innkomne saker er forholdsvis stabilt, med en liten økning på ca. 4.4 % i forhold til 2013. På lik linje med 2013 er barnefordeling og skifte, utlendingssaker og dekning av utgifter til tolk i utlendingssaker de tre største saksområdene.

Fri sakførsel

Det ble registrert 25 nye saker i 2014. Til sammenlikning kom det i 2013 inn 17 saker, en økning på 47 %. 25 søknader om fri sakførsel er avslått og 3 er innvilget. 4 saker er påklaget. Ingen av klagen ble tatt til følge.

Samlet utbetaling er kr 971 948,-, som utgjør dekning av motpartens saksomkostninger med kr 239 375,- og dekning av honorar/salær til prosessfullmektiger i saker for Kontrollkommissjonen med kr 732 573,-.

52.3 Navneloven

Fylkesmannen behandlet i 2014 fire klager over folkeregisterets vedtak om å nekte å godta søknad om endring av navn. Dette er samme antall som i 2013. Alle sakene ble stadfestet av Fylkesmannen. Den ene saken gjaldt et avvísningssvedtak fattet av folkeregisteret på grunn av oversittet klagefrist.

En av sakene er klaget inn for Sivilombudsmannen, som ikke hadde bemerkninger til Fylkesmannens vurdering i saken.

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnsikkerhet

53.1 Oversikt over risiko og sårbarhet

Fylkesmannen igangsatte revisjon av fylkes-ros våren 2014, den skal være ferdigstilt våren 2015. Revisjonen er gjort med bakgrunn i DSB sin veileder for fylkes-ros og i tett samarbeid med Fylkesberedskapsrådet. Analysene er utarbeidet med en felles fremgangsmåte som sikrer likhet i måten de ulike hendelsene er utarbeidet på. For hver hendelse er der utarbeidet en eller flere scenarioer der analysen tar for seg et helt spesifikt hendelsesforløp innenfor rammen av den uønskede hendelsen.

Scenarioene i analysen er «verstefallsscenario», dette for å synliggjøre de alvorligste konsekvensene hendelsen kan få innenfor verdiene liv og helse, natur og miljø, økonomi og samfunnsstabilitet. Scenarioene er allikevel ikke utenkelige eller urealistiske og der skal være en reell mulighet for at disse hendelsene kan inntreffe.

53.3 Samfunnsplanlegging

For å sikre ivaretagelse av samfunnsikkerhet har Fylkesmannen i løpet av 2014 fremmet innsigelse til en arealplan. Videre har Fylkesmannen utarbeidet høringsuttalelser til 15 overordnede arealplansaker samt i store reguleringsplan. Beredskapsforhold blir i forbindelse med høring av planer drøftet i et planfaglig fellesskap

hvor også NVE og SV er med.

I 2014 gjennomførte Fylkesmannen i Buskerud en kommunekomferanse om samfunnsikkerhet og beredskap. Konferansen i august fokuserte på risiko- og sårbarhetsanalyse.

53.4 Tilsyn

Fylkesmannen gjennomførte totalt fem lovlighetstilsyn med kommunal beredskapsplikt i 2014. Resultatet var av varierende grad der enkelte kommuner er svært flinke på dette feltet mens andre har store forbedringspotensialer. Fylkesmannen er allikevel av den oppfatning at det gjøres mye bra beredskapsarbeid og at kommunene tar de pålagte oppgavene seriøst. Det har i tillegg vært et stort fokus på feltet, noe som har løftet kommunal beredskap høyere på dagsorden hos de ulike kommunestyrene.

Fylkesmannen har innrapportert alle tilsynt til DSB gjennom deres innmeldingsportal.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsforberedelser og regional samordning

Fylkesmannen har varslet og rapportert i henhold til retningslinjer, selv der varsel er mottatt utenom arbeidstid. Fylkesmannen har ingen vaktordning utenfor normalarbeidstid slik at det er noe tilfeldig hvor raskt varsel mottatt på epost fanges opp og varsles videre.

Fylkesmannen har i 2014 gjennomført møter i Fylkesberedskapsrådet, bl.a. i forbindelse med revidering av Fylkes-Ros. Fylkesmannen er svært tilfreds med sammensetning og bidrag fra rådets medlemmer.

Fylkesmannen kalte også sammen til årlig møte i Atomberedskapsutvalget (ABU) i 2014 med tema revisjon av planverket.

Vi har gjennomført et prosjekt i samarbeid med DNK for å vurdere om fylkesmannen bør innstallere nødnett.

54.2 Fylkesmannens beredskapsarbeid

Embete har revidert beredskapsplanen som ble vedtatt juni 2013.

Arbeidet med grunnopplæring i krisehåndteringsverktøyet CIM er videreført. Dette gjelder både i kommunene og blant krisestabens medlemmer i embetet. Det har vært gjennomført opplæring i CIM ved utsendelse av oppgaver flere ganger i løpet av året. Videre er opplæring gitt som en del av formøter før øvelser av kriseledelsen i kommunene og som egen opplæring i enkelte kommuner. Det er gjennomført en konferanse for alle kommunene med leverandør tilsted. Bruk av CIM er også ett av øvingsmomentene ifm fylkesmannens øvelse med den kommunale kriseledelse.

Fylkesmannen har i 2014 videreført arbeidet med klargjøring for utskifting av system for gradert samband. Dokumentasjonsarbeidet er tidkrevende og begrensede ressurser/kompetanse i en periode har gjort at dette arbeidet har tatt lenger tid enn ønskelig.

54.4 Øvelser

Fylkesmannen har gjennomført øvelse med tre kommuner i 2014 etter øvingskonsept som ble revidert i 2013. Scenario var bortfall av strøm med kort og lang varighet. Formøte ble gjennomført i god tid før øvelsene og kommunene gjennomførte konsekvensanalyser i alle sektorer for bortfall av strøm i opptil fire døgn. Det ble gjort svært mye godt beredskapsarbeid i forkant av øvelsene og likeledes under selv øvelsene. Disse ble gjennomført som opptrappingsøvelser slik at kommunen var godt forberedt den siste dagen under øvelsen da Fylkesmannen og observatører var tilstede.

Embetets årlige varslingsøvelse av alle kommunene ble gjennomført i juli.

Fylkesmannen har ikke hatt kapasitet til å følge opp registrering i nasjonal øvingskalender.

Øvelse av egen ledelse og stabsfunksjoner er ikke gjennomført.

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Håndtering av uønskede hendelser

Fylkesmannen har kun vært involvert i en uønska hendelse i 2014, terrotrusselen i juli. Det ble avholdt interne møter, kommunikasjon med kommunene og regionale aktører. Cim ble aktivt benyttet til varsling, referater, meldinger og rapporter.

Flomvarsel fra NVE er mottatt med jevne mellomrom og formidlet videre til aktuelle kommuner så snart de har blitt fanget opp. Fylkesmannen har ingen vaktjeneste så det er tilfeldig hvor vidt varsler, i form av epost, fanges opp utenfor kontortid.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
51.2 Vergemålsloven	kr 380 023,71	kr 6 203 071,17
51.9 Annen siviladministrasjon (rest 51)	kr 0,00	kr 0,00
52.1 Fri rettshjelp	kr 923 188,67	kr 149 999,08
53 Forebyggende samfunnssikkerhet	kr 1 022 976,52	kr 0,00
54 Beredskapsforberedelser	kr 471 082,29	kr 0,00
55 Regional og kommunal krisehåndtering	kr 270 425,63	kr 0,00
Andre oppgaver under JD	kr 112 099,23	kr 0,00
Sum:	kr 3 179 796,00	kr 6 353 070,00

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Resultatområde 60 Ledelse, virksomhetsstyring og administrasjon

60.1 Helhetlig ledelse og virksomhetsstyring

Det viktigste strategiske grepet som ble tatt i 2014 var igangsetting av en organisasjonsgjennomgang ved embetet. Arbeidet startet våren 2014 med en analyseperiode der vi beskrev aktuelle problemstillinger. I siste halvår arbeidet vi dybden og utredet alternative organisasjons- og ledelsesmodeller. Året ble avsluttet med valg av en ny alternativ organisasjonsmodell:

- Landbruk og miljø slås sammen til en ny avdeling
- Vi samler oppgaver etter plan- og bygningslov i en avdeling
- Oppgaver for barn og unge samles også i ny avdeling
- Vergemålsoppgavene og sosiale tjenester i NAV flyttes til ny avdeling som skal dekke helse, sosial og velferd
- Administrasjonsavdelingen plasseres i stab
- Opprette stabsenhet for kommunikasjon og utvikling

Målsettingene med prosessen er bedre ressursutnyttelse, bedre internt samarbeid og at vi fremstår enhetlig utad. Endringene i organisasjons- og lederstruktur skal iverksettes innen 1. juni 2015.

Oppfølging av kommunereformen er godt i gang og ledergruppen er styringsgruppe for dette arbeidet. Vi har engasjert en fagdirektør som har reformen som hovedoppgave og alle kommunene i Buskerud er i gang med prosesser og vurderinger.

Internt i embetet er det gjennomført medarbeiderundersøkelse med gjennomgående gode tilbakemeldinger. Vi laget selv en sammenligning med resultatene fra 2012 og la til rette for avdelingsvis oppfølging. Materialet er også behandlet i partssammensatte utvalg.

Strategiske spørsmål tas konsekvent opp til drøfting og gjennomgang i ledergruppen. På ukentlig ledermøter behandles ulike saker til drøfting, beslutning eller til orientering. Vi har også et utvalg av utvidete ledermøter hvert år. På disse møtene går vi i dybden på viktige problemstillinger.

Partssammensatte møter (SAMU og AMU) gjennomføres etter faste planer. I gjennomføring av organisasjonsgjennomgangen gjennomføres det i tillegg faste møter med de hovedtillitsvalgte. Viktige spørsmål tas opp enten til forhandling eller drøfting. Informasjonsutveksling er også viktig på disse møtene.

Risikostyring er et viktig tema både på den årlige ledersamlingen og på et eget ledermøte i annet halvår. Den overordnede risikovurderingen for 2014 resulterte i at vi fokuserte på og gjennomførte forbedringer innenfor følgende områder:

- Kommunikasjon med omverdenen basert på åpenhet og tilgjengelighet
- Et godt økonomisk overblikk over eget budsjettkapittel og fagmidler
- Økt IKT-faglig kompetanse og investeringer
- Dokumentasjon og rutiner i henhold til sikkerhetsloven

Overordnet risikovurdering blir fornyet tidlig i 2015. Alle avdelinger legger risikovurderinger til grunn for prioriteringene i sine virksomhetsplaner.

Intern erfaringsutveksling er prioritert og følges opp løpende. I embetet har vi en fast arbeidsgruppe som vurderer spesielle spørsmål knyttet til saksbehandlingsrutiner. Arbeidsgruppen vurderer forvaltningsrettslige problemstillinger og skal samkjøre praktiseringen av forvaltningsloven ved embetet. Tilsvarende intern koordinering har vi innenfor plansaker, beredskap, kommunikasjon og tilsyn. Vi forventer at organisasjonsgjennomgangen vil bidra til ytterligere internt samarbeid.

Alle våre avdelinger deltar i ulike former for samarbeid eller felles prosjekter med andre embeter. Vi er engasjert i nettverkssamarbeid, regionsamlinger og fagsamlinger, både på leder- og saksbehandlernivå. Samarbeidet med andre embeter oppleves som svært nyttig og legger blant annet opp til lik praksis og fortolkning av rettsregler. I andre sammenhenger er den viktigste effekten læring og kompetanseheving.

60.2 Mangfold og likeverd

Lærlinger

Våre lærefag er IKT og kontor- og administrasjonsfag. I 2014 har vi hatt en lærling i kontor- og administrasjonsfaget.

Inkluderende arbeidsliv

I vår handlingsplan for et inkluderende arbeidsliv har vi definert aktivitetsmål i forhold til gravide, muskel- og skjelettplager og psykososiale problemer. Vi kunngjør alle stillinger på jobbressurs.no. bl.a. for å rekruttere personer med nedsatt funksjonsevne. Når det gjelder senioren tilbyr vi seniorkurs, særskilt tilrettelegging ved behov og 6 seniordager som er forhandlet lokalt.

Vi har som mål at sykefraværet skal ned til 4 %. For å oppnå et slikt resultat har vi jevnlig ergonomiundersøkelser og innkjøp av kontorutstyr etter anbefaling fra ergonomiterapeuten. Medarbeiderne har mulighet til å bruke inntil 1 time pr uke til fysisk aktivitet i arbeidstida. Likeså er det tilbud om timer hos psykolog eller lignende behandling etter behov hvis dette kan forhindre en ansatt i å bli sykemeldt.

Sykefraværet i 2014 var 5 %. Dette er 1 % over målet vårt på 4 %.

En person gikk av med pensjon i 2014. Alderen var 69 år. Vår erfaring er at kompetanseutvikling, tilrettelegging og fleksibilitet gir gode resultater på seniorsiden.

Embetet hadde ingen praksisplass for personer med nedsatt funksjonsevne i 2014.

Vi deltok på den nasjonale IA-konferansen i november 2014.

Lønn

		Kjønnsbalanse			Lønn	
		m%	k%	Totalt(N)	m (kr/%)	k (kr/%)
Embetsledelse/direktør	2014	54,0	46,0	100	100	95,5
	2013	54,0	46,0	100	100	96,0
Seksjonssjef/ass. direktør	2014	75,0	25,0	100	100	89,0
	2013	100,0	0,0	100	100	0,0
Saksbehandler I	2014	35,0	65,0	100	100	103,0
	2013	34,0	66,0	100	100	97,0
Saksbehandler II	2014	37,0	63,0	100	100	91,0
	2013	45,0	55,0	100	100	100,0
Kontorstillinger	2014	8,0	92,0	100	100	102,0
	2013	12,0	88,0	100	100	114,0
Fagarbeiderstillinger	2014	0,0	0,0	0	100	0,0
	2013	0,0	0,0	0	100	0,0
Unge arb.takere inkl lærlinger	2014	0,0	100,0	100	100	100,0
	2013	50,0	50,0	100	100	100,0
Totalt i embetet	2014	34,8	65,2	600	100	98,3
	2013	49,2	50,8	600	100	102,8

Deltid

		Deltid		Midlertidig		Foreldreperm.		Legemeldt fravær	
		M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%
Totalt i virksomheten	2014	14,3	85,7	25,0	75,0	0,0	100,0	24,0	76,0
	2013	30,0	70,0	0,0	100,0	52,0	48,0	19,0	81,0

Ansatte

	Ledere med personalansvar			Medarbeidere			Lønn		
	2014	M%	K%	Totalt	M%	K%	Totalt	M%	K/M i %
FMBU	57,0	43,0	100	31,0	69,0	100	100	94,0	

Resultatområde 61 Samordning og modernisering i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Samordning i plansaker

Fylkesmannen har gjennom flere år praktisert ordning med felles høringsuttalelser med Statens vegvesen og NVE til overordnede planer etter plan- og bygningsloven.

I tillegg deltar Fylkesmannen sammen med de andre regionale myndighetene på regionalt planforum (i regi av fylkeskommunen) og aktuelle kommuner. Disse møtene avholdes ca. hver måned. Fylkesmannen har også egne interne planovalmøter hver 14. dag.

Alle disse ordningene har pågått i flere år, og fungerer etter Fylkesmannens oppfatning godt. En av gevinstene er

større grad av tilpasninger etatene mellom ved tettere kontakt og også klarere tilbakemeldinger til kommunene.

Høsten 2014 søkte Fylkesmannen om å delta i forsøket med samordning av statlige innsigelser og ble valgt ut som et av de nye fylkene. De tidligere etablerte samarbeidsrutinen er viktig å bygge videre på i forsøket.

For å spre kunnskap om måloppnåelse i kommunesektoren arbeider vi aktivt med bruk av KOSTRA-analyser. Vi utarbeider en tilstandsrapport for fylket basert på foreløpige KOSTRA-tall. Denne rapporten oversendes KMD til orientering.

Fylkesmannen samarbeider med KS regionalt gjennom bl.a. deltagelse i regionalt økonomiforum - RØF BTV, som ledes av Eva Lian, regiondirektør KS BTV. Nærmere beskrivelse jfr. pkt. 62.1.

For å skape mer læring på tvers mellom embetene samarbeider følgende embeter i et nettverk, Østfold, Vestfold, Telemark, Aust-Agder, Vest-Agder og Oslo og Akershus. I 2014 hadde nettverket 2 møter.

61.2 Modernisering i kommunene

Fylkesmennene skal stimulere til utvikling, fornying og innovasjon i kommunene gjennom bruk av skjønnsmidler og bidra til nettverksbygging og erfaringsoverføring mellom kommuner. I 2014 har fylkesmannen fordelt 4 millioner kroner i skjønnsmidler til prosjekter med spesielt fokus på innovasjon og utviklingsarbeid i kommunene. Midlene er tildelt enkeltkommuner og regioner. I tillegg har fylkesmannen innvilget kr 965.000 til fellesprosjektene; Buskerubyen og kompetanseutvikling om barnekonvensjonen.

Vi samarbeider med regionkoordinatorerne for å legge til rette for nettverksbygging og erfaringsoverføring mellom kommuner. Foruten oppfølging på mail og utveksling av informasjon og eksempler på samarbeidsprosjekter, har vi avholdt 2 møter. Begge møtene er for regionkoordinatorerne og på siste møtet deltok også prosjektledere. Møtene bidrar til nettverksbygging og erfaringsoverføring. Gevinsten er at regionene samarbeider på tvers og utveksler erfaringer fra hverandres prosjekter. I rapporteringen av prosjektene har vi vektlagt plan for gevinstralisering og overgang til drift.

Vi vil spesielt fremheve Vestviken interkommunale vei-, vann- og avløpsselskap IKS (VIVA) som er et samarbeid mellom kommunene Lier, Røyken og Hurum. Denne etableringen innebærer en helt ny organisering av tjenestesamarbeid på vei-, vann- og avløpsområdet i Norge. Dette er et pionerprosjekt og blir brukt nasjonalt som et godt eksempel. Fra 01.01.15 er prosjektperioden over og selskapet er over i ordinær drift.

I tillegg vil vi også fremheve samarbeidet i Kongsbergregionen om prosjekt "Meldingsløftet". Kommunene i Kongsbergregionen har siden 2010 først gjennom et forprosjekt, og deretter gjennom et hovedprosjekt samarbeidet om å tilrettelegge for og ta i bruk elektronisk meldingsutveksling til/fra sykehus og legekantor. Prosjektet har i tillegg til å etablere felles elektronisk meldingsutveksling for 7 kommuner også sørget for, og finansiert at alle 7 tidligere IKT-løsninger for kommunene har blitt samlet til en felles løsning. Kvalitative gevinster i prosjektet er økt pasientsikkerhet, raskere tilgang til helseopplysninger, kortere saksbehandlingstid, enklere samhandling internt mellom tjenestenivåene i kommunen, bedre kvalitet på helseopplysninger, bedre kvalitet på dokumentasjon og styrket evne til å opprettholde tjenestetilbudet og oppfylle lovpålagte krav.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

I 2014 har vi fulgt opp endringen fra 2013 og har hatt møte i den interne samordningsgruppen 2 ganger i tillegg til møtene i den eksterne samordningsgruppen. Vi har fortsatt vår ordning med faste møter 2 ganger pr. år med

Helsetilsynet, Arbeidstilsynet, Mattilsynet og leder av sekretariatet for kontrollutvalgene i fylket, sammen med repr. fra fylkesmannens ledergruppe. Etter at ny hjemmeside ble etablert, har vi hatt utfordringer med utarbeidelse av tilsynsoversikt, idet funksjonaliteten på hjemmesiden ble endret i forhold til tilsynsoversikten som lå i det forrige systemet. Spesielt kontrollutvalgene etterlyser den informasjonen som lå i det forrige systemet. Vi har derfor gått tilbake til den opprinnelige oversikten som vi tidligere utarbeidet for å sikre god oversikt over planlagte tilsyn.

Vi har fokus på at fylkesmannens tilsynsaktivitet skal fremstå samlet, samt å videreutvikle samarbeidet med de øvrige statlige tilsynene. Alle ser en gjensidig nytte av informasjonsutveksling og erfaringsoverføring. Arbeidet med læringsaspektet ved tilsyn vektlegges og vi arbeider med utvikling av gode rutiner for læring. I 2014 inviterte vi seniorrådgiver Elen Schmedling Gimnær fra KMD, til innledning om statlig styring og tilsyn. Innledning ble etterfulgt av en god diskusjon rundt temaet å skille veiledning og tilsyn. Det ble fremhevet at tilsynet må få effekt utover å avdekke feil og mangler og at kommunene ofte etterspør veiledning i forbindelse med tilsyn.

Fylkesmannen har 2 prosjekter innenfor tilsyn i Buskerud; Spredningstilsyn i forhold til oppfølging av barn plassert i fosterhjem og et prosjekt i forhold til utforming av tilsynsrapporter. Begge disse prosjektene har vi orientert om i samordningsmøtene med eksterne tilsynsetater.

Samarbeidet med leder av sekretariatet for kontrollutvalgene vil vi fremheve som det mest tilfredsstillende tiltaket for å redusere dobbeltbelastningen for kommunene ved tilsyn. Kontrollutvalgene følger aktivt med på hvilke tilsyn som planlegges gjennomført i de ulike kommunene. Det er en aktuell problemstilling for kontrollutvalgene først å sjekke ut hvilke tilsyn fylkesmannen nylig har gjennomført eller skal gjennomføre, før de fastlegger sine kontroller. Kontrollutvalgenes rapporter oversendes fylkesmannen og rapportene tas hensyn til før fylkesmannens tilsyn fastlegges.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

Alle budsjett- og økonomiplaner ble gjennomgått i januar og februar måned. Etter gjennomgangen utarbeider vi årlig en oversikt over budsjettsituasjonen for alle kommunene i fylket. Denne oversikten benyttes bl.a. i dialogen med kommunene som gjennomføres årlig i februar og mars.

Fylkesmannen foretok lovlighetskontroll av budsjettet til Ringerike kommune som inntil regnskapsavleggelsen for 2013 var den eneste ROBEK-kommunen i Buskerud. Vi underkjente Nedre-Eikers investeringsbudsjett for 2014 og innlemmet kommunen i ROBEK.

Fylkesmannen har behandlet 13 garantistillelser, hvorav 12 ble godkjent og en garanti ble ikke godkjent begrunnet i kommunens og selskapets økonomi.

Fylkesmannen har godkjent 5 låneopptak hvorav 2 interkommunale selskap.

Fylkesmannens praksis når det gjelder godkjenning av lån til ROBEK-kommuner er restriktiv. Så lenge kommunen har et oppsamlet regnskapsmessig merforbruk, vil det være nødvendig å holde investeringene på et lavt nivå. Kommuner i ROBEK må prioritere mellom prosjekter, eventuelt utsette investeringer til man har oppnådd balanse i driften. Ringerike kommunes investeringsbudsjett til ikke rentable prosjekter ble ikke godkjent i 2014. Kommunen måtte revurdere sitt investeringsbudsjett og fikk kun godkjent låneopptak til allerede igangsatte prosjekter som i motsatt fall ville påført kommunen betydelige utgifter dersom de ble stoppet. Nedre-Eiker kommune nåværende økonomiske situasjon er alvorlig og de har i siste halvdel av 2014 iverksatt tiltak for å bedre denne situasjonen. Slik situasjonen nå er er det ikke grunnlag for betydelige investeringer.

62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

Fylkesmannen avholdt informasjonsmøte om det økonomiske opplegget for kommunesektoren samme dag som statsbudsjettet ble lagt frem. Alle kommunene ved ordfører og rådmann og regionale statsetater, samt KS og fylkeskommunen deltok på møtet. Dette opplegget tilbyr vi årlig med like stort oppmøte hver gang.

Tilbakemeldingene er at dette opplegget er veldig tidsbesparende for kommunene og er en viktig møtearena vi håper vi kan opprettholde. Informasjon blir også oversendt samtlige kommuner i et utfyllende brev.

I tillegg avholdt vi i 2014 informasjonsmøte i forbindelse med fremleggelse av kommuneproposisjonen for 2015 og revidert nasjonalbudsjett 2014. Møtet ble arrangert i samarbeid med KS med statsråd Chaffey som hovedinnleder.

Skriftlig informasjon om hovedpunktene i kommuneproposisjonen ble sendt ut til alle kommunene.

Vi bruker KOSTRA-data som utgangspunkt for all dialog med kommunene. Fokuset på riktig rapportering blir dermed veldig stort. Vår erfaring er at ved aktiv bruk av foreløpige KOSTRA-tall, blir kommunene opptatt av kvaliteten på innrapporteringen. Vi vektlegger arbeidet med å sikre gode nøkkeltall og god kvalitet på innrapporteringen.

Internt i embetet samarbeider vi om utarbeiding av analyser på de ulike tjenesteområdene. Vi har faste møter hver måned med fagpersoner for de ulike avdelingene hos fylkesmannen. Gjennom arbeidet sørger vi for oppdatering om den økonomiske situasjonen i kommunene og utviklingen på de ulike tjenesteområdene. Det vektlegges at vi skal ha et riktig og oppdatert bilde av den økonomiske situasjonene i hver kommune. I denne gruppen utarbeides den årlige tilstandsrapporten for fylket. Denne rapporten baserer seg i hovedsak på foreløpige KOSTRA-tall og utgis hvert år i slutten av april måned.

Vi har jatt tett oppfølging av våre 2 ROBEK-kommuner, Ringerike Nedre Eiker. Begge kommunene har underskudd som går ut over 4 års grensen og krever enda tettere oppfølging fremover. I 2014 gjennomførte vi 2 møter, vår og høst, med rådmann og økonomisjef i Ringerike, som del av oppfølgingen av forpliktende plan for å komme i økonomisk balanse. Når det gjelder Nedre Eiker har ordfører også deltatt på møter hos oss i tillegg til rådmann og økonomisjef. Vi har deltatt i kommunestyremøte og vi har hatt møte med prosjektleder for et omfattende prosjekt innen helse og omsorg i kommunen.

Skjønnsmidlene fordeles til kommunene med utgangspunkt i retningslinjene for skjønntildelingen, av rammen på 49.1 mill ble 43,06 utbetalt til kommunene med økonomiske utfordringer og lokale uforutsette forhold. I tillegg kommer lokale forhold ved den enkelte kommune som ikke fanges opp gjennom inntektssystemet. Midlene fordeles 2 ganger pr. år.

Vi har i 2014 fortsatt arbeidet med nettverksbygging for økonomimedarbeidere i fylket. Vi har avholdt ett seminar for økonomimedarbeider i kommunene. Temaene vi tok opp dreide seg om kommunereformen og hvordan denne reformen påvirker økonomifunksjonens hverdag. Det var stort engasjement og nyttige diskusjoner rundt temaet.

Fylkesmannen samarbeider med KS regionalt gjennom bl.a. deltagelse i regionalt økonomiforum - RØF BTV som ledes av Eva Lian, regiondirektør KS BTV. Forumet består av rådmenn, økonomisjefer og representanter fra fylkesmennene i de 3 fylkene. Arbeidet i RØF har forankring i KS BTVs styrende organer. Oppgavene til forumet er bl.a. overordnet kommuneøkonomi, kompetanseheving, faglige oppdateringer og enkeltsaker.

Buskerudbenken informeres årlig om den økonomiske situasjonen for kommunene i Buskerud.

Resultatområde 63 Kommunalrett, forvaltningsrett, kommuneinndeling og valg

63.1 Kommunalrett

Beredskap-, justis- og kommunalavdelingen har opprettet en faggruppe kommunalrett for å øke satsingen på systematisk arbeid med rettslige spørsmål innen kommunalrett og for å kunne gi økt bistand til kommunene. I tillegg arbeider gruppen arbeid med utvalgte konkrete prosjekter.

Som oppfølging av prosjektet i 2013 med kommunenes delegeringsreglement, startet vi i 2014 opp et prosjekt for å se nærmere på administrasjonssjefens videredelegering av vedtaksmyndighet i enkeltsaker innenfor utvalgte fagområder. Arbeidet med å se på praktiseringen i konkrete vedtak vil fortsette i 2015.

I september 2014 arrangerte Fylkesmannen en konferanse "Åpenhet i forvaltningen" der blant annet professor Jan F. Bernt var en av innleiderne. Det var bred deltakelse på konferansen, og vi har fått svært gode tilbakemeldinger

på at det tas slike initiativ for å belyse temaer som møteoffentlighet og dokumentoffentlighet.

Det er spesielt tema habilitet vi gir generell veiledning om. Fylkesmannen har en del løpende forespørsler på telefon og e-post.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMBU	5	5	0	0	0	0	0	1
Sum	5	5	0	0	0	0		

63.3 Kommuneinndeling

Vi har ikke hatt noen saker på dette området i 2014.

63.4 Valg

Fylkesmannen har ingen aktivitet på dette området i 2014.

63.5 Forvaltningslovens og offentleglovas anvendelse i kommunesektoren

Fylkesmannen veileder kommunene og svarer på spørsmål vedrørende forvaltningsrett og offentleglova.

I 2014 behandlet vi 11 klager på avslag om innsyn i dokumenter. Vi opprettholdt kommunens avslag i 5 saker og omgjorde vedtaket (ga innsyn helt eller delvis) i 3 saker. I tillegg ble 3 saker sendt tilbake til kommunen som ga innsyn (dette var klager fremsatt direkte til Fylkesmannen). Vi registrerer dette året at flere av klagenes gjaldt anbudssaker.

Fylkesmannen behandlet også en klagesak om partinnsyn etter forvaltningslovens regler.

Resultatområde 66 Planlegging, bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

Fylkesmannen mottok 196 klagesaker i 2014. Dette er en økning fra 2013 hvor vi mottok 186 klagesaker, og fra 2012 hvor vi mottok 151 saker.

Vi har behandlet 167 klagesaker i 2014. Kommunens vedtak er stadfestet i 108 av sakene, mens vi har opphevet eller omgjort kommunens vedtak i 41 saker. Dette gir en omgjøring på 24,6%. Av de øvrige sakene er åtte klager avvist, fem saker er trukket tilbake før vi avsluttet behandlingen og fem saker er returnert kommunen for videre behandling.

24 av sakene var klage på reguleringsplaner. Her ble en av klagenes tatt til følge slik at reguleringsplanen ble opphevet (Rv 23 i Lier).

58 av sakene gjelder klager på dispensasjonsvedtak. Her ble 33 av sakene stadfestet mens 19 saker ble opphevet eller omgjort. (seks saker ble returnert eller trukket).

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var i 1. tertial på 80 dager, 72 dager i annet tertial og 78 dager i 3 tertial.

Antall klagesaker fra de ulike kommunene varierer fra 0 saker i Flesberg og Rollag til 20 saker fra Drammen kommune. 15 av sakene er behandlet som settefylkesmann for kommuner utenfor Buskerud.

28 av sakene var over 100 dager gamle da de ble avsluttet. Dette skyldes i hovedsak at vi måtte innhente ytterligere dokumentasjon fra kommunen før saken kunne avsluttes. I disse sakene er sakens parter orientert ved brev fra Fylkesmannen. Det er også sendt eget varsel i 9 av sakene om forlengelse av saksbehandlingen. 30 av sakene var mellom 12-14 uker gamle da de ble avsluttet. Det er ikke prioritert å sende eget varsel i disse sakene.

Våren 2014 holdt vi kurs for alle kommunene i Buskerud der både administrasjon og politikere ble invitert. Kurset tok utgangspunkt i klagesakene vi har behandlet etter plan- og bygningsloven og de temaene vi har sett skaper ekstra utfordringer for kommunene. Blant annet brukte vi mye tid på begrunnelse av dispensasjonssaker. Samme kurset ble holdt på tre ulike steder i Buskerud. Vi er nå godt i gang med planleggingen av kursene for 2015.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Ingen saker i 2014

66.3 Klage etter eierseksjonsloven og lov om kommunal forkjøpsrett til leiegårder

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMBU	2	0	2	Lov om eierseksjonering
Sum	2	0		

66.5 Planlegging og geodata

Veiledning

Fylkesmannen arrangerte en to-dagers samling for kommunene i samarbeid med fylkeskommunen. Opplegget inngikk som en del av tilbudet fra KS om en kursdag til kommunene der tema er reguleringsplaner. I tillegg hadde vi lagt opp til parallelle sesjoner for barnerepresentantene i kommunen, befaring i Hønefoss by med fokus på utfordringer i byutvikling, klagebehandling og krav til dokumentasjonsi reguleringsplaner mm. Det var god deltakelse fra kommunene (85 personer) og i tillegg 12 representanter fra de regionale etatene.

I tillegg ble det fra Fylkesmannens side arrangert 3 regionale dagsseminar med utvalgte tema innenfor plan- og bygg. Dette er seminar som gjennomføres på vårparten hvert år, og som har svært god deltakelse, ikke minst fra politikerne i kommunene.

Planforum og annet plansamarbeid

Fylkesmannen deltar på møte i Planforum og det ble høsten 2014 arrangert flere planforummøter enn tidligere.

Fylkeskommunen deltar også i noen interne planmøter i regi av embetet. Embetsledelsen og ledelsen i fylkeskommunen har faste møter der også enkelte overordnede plansaker kan være tema.

Antall høringsuttalelser

Fylkesmannen ga 29 høringsuttalelser til kommuneplaner/kommunedelplaneri 2014. I tillegg ble det gitt uttalelse til 3 regionale planer.

Mekling

Fylkesmannen gjennomførte mekling i 2 plansaker. Det ble oppnådd enighet i begge sakene. Ingen innsigelsesaker fra Buskerud ble avgjort av departementet i 2014.

Resultatområde 68 Samepolitiske hensyn

Resultatområde 69 Partistøtte

Ressursrapportering

Ressursene som i 2013 ble ressursrapportert på Miljøverndepartementets resultatområde 12.1 Planlegging for en bærekraftig utvikling, er i 2014 overført til KMDs resultatområde 66.0 Bolig- og bygningsrett.

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
Ressursbruk knyttet til adm/felles oppg./drift	kr 25 767 005,17	kr 309 565,88
Embetsspesifikke landsdekkende oppgaver (f.eks. FRI og trippelnett)	kr 0,00	kr 0,00
62 Kommuneøkonomi	kr 948 123,07	kr 0,00
66 Planlegging, bolig- og bygningsrett	kr 5 889 356,27	kr 0,00
Konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sameting	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under KMD	kr 921 476,06	kr 0,00
Sum:	kr 33 525 960,00	kr 309 565,00

Arbeids- og sosialdepartementet

Resultatområde 73 Sosiale tjenester

73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

I løpet av 2014 mottok vi 434 saker til behandling. Dette er en økning på 38% i innkomne saker i forhold til 2013. 41 saker var ubehandlet ved årsskiftet 2014/ 2015.

I løpet av 2014 avgjorde Fylkesmannen 421 klagesaker. I 80% av disse ble kommunens vedtak stadfestet. I 10% av sakene ble det påklagde vedtaket gjort om, og i 10% ble vedtaket opphevet og sendt tilbake til kommunen for ny behandling.

I hovedsak gjaldt klagesakene økonomisk stønad (lov om sosiale tjenester i Nav §§ 18 og 19). Spørsmål om rett til midlertidig botilbud (§ 27) ble behandlet i to saker. Bruk av vilkår (§ 20) var tema i 28 saker. Dette er en betydelig økning sammenlignet med 2013 (7 saker). Kvalifiseringsprogrammet (§ 29) var tema i tre saker og utlendingers rettigheter (§ 2) i sju saker. I tillegg hadde vi åtte klagesaker om stønadsform (§ 21) og åtte klagesaker om refusjon i etterbetaling av trygdeytelser (§ 26). På begge disse temaene har det vært en økning i antall saker, sett i forhold til 2013.

I 98% sakene var vår saksbehandlingstid kortere enn tre måneder. 310 saker ble avgjort innen en måned etter at saken ble mottatt. Henholdsvis 69 og 34 saker hadde saksbehandlingstid på 1-2 og 2-3 måneder. I åtte saker var saksbehandlingstiden mer enn tre måneder. Vi ser at saksbehandlingstiden har gått noe opp. Dette setter vi i

sammenheng med den markante økningen i antall innkomne saker, samt at avdelingen benytter ressurser til arbeidet med vergemålsoppgaver.

73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

Fylkesmannen gir løpende råd og veiledning til de kommunale tjenestene i Nav, både på telefon og epost.

I juni 2014 arrangerte vi opplæring i lov om sosiale tjenester i Nav for medarbeidere i Nav-kontorene. Dette var et tilbud til ansatte i Nav som ikke tidligere har deltatt på slik opplæring.

Under Navs egne samlinger for nyansatte har Fylkesmannen orientert om de sosiale tjenestene og om Fylkesmannens rolle.

I oktober arrangerte vi, i samarbeid med Nav Buskerud, samling for ledere og mellomledere i Nav-kontorene. På samlingen var tema blant annet endringer i rundskrivet, departementets forslag om endring i lov om sosiale tjenester i Nav knyttet til vilkår, Fylkesmannens tilsyn og vergemål.

I desember ble det gjennomført et erfaringsforum der tema var lov om sosiale tjenester i Nav § 17 og direktoratets veileder til bestemmelsen. Målgruppen var ansatte i Nav som fatter vedtak om og jobber direkte med råd og veiledning til brukerne.

Fylkesmannen deltar i et utviklingsprosjekt i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet, Høgskolen i Østfold, Fylkesmannen i Østfold og NAV-kontorer i Buskerud og Østfold. Tema for utviklingsprosjektet er SE-metodikken ("supported employment") og utvikling av læringsarenaer i Nav.

I samarbeid med Nav Buskerud har Fylkesmannen engasjert egne kompetanseveiledere. En av disse har sosiale tjenester som sitt hovedarbeidsområde. Kompetanseveilederen skal bistå de Nav-kontorene som ber om det med råd og veiledning, som for eksempel bistå med utarbeidelse av rutiner. Kompetanseveilederen samarbeider med Fylkesmannen om mulige temaer for opplæring o.l.

På overordnet nivå har Fylkesmannen deltatt i samarbeidsforum Nav Buskerud. Forumet består av fylkesmannen, avdelingsdirektør, direktøren for Nav Buskerud og to deltakere fra KS (både administrativt og politisk nivå).

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

I 2013 og 2014 har Fylkesmannen gjennomført tilsyn med KVP i tråd Helsetilsynets krav og føringer. Vi har gjennomført systemrevisjon i 2013 med NAV Ringerike, Nedre Eiker og Lier. I 2014 har vi tilsyn etter samme modell med NAV Hurum, Drammen og Modum.

Vi ser stor variasjon med hvordan NAV utformer program og følger opp deltakere i KVP. I 2013 fikk alle de tre kontorene avvik på innholdet i programmet. Noen kontor hadde tomme program, mens andre hadde gode tiltak, men manglet dokumentasjon på evaluering og at programmet var på 37,5 timer som er lovkravet. I 2014 fikk et kontor avvik på innhold, mens ett kontor fikk avvik på at de ikke sikret tildeling. Det siste kontoret som hadde tilsyn fikk ikke avvik.

Vi har gjennomført ny grunnopplæring i KVP med opplæring i lov og forskrift. Ved opplæringen la vi vekt på funn fra tilsynene.

I forbindelse med opplæringen i lovverk hadde vi en samling for nettverket av de som jobber med KVP. Vi inviterte også mottak og andre som kartlegger brukeres behov. Temaene vi hadde opplæring i var:

- *VOX – grunnleggende ferdigheter – når skal varsellampen lyse, og så da?*
- *Hvilke spørsmål i korte veiledningsmøter kan stilles for å få til god kartlegging? Kan vi spørre bruker om alt?*
- *Tverrkulturell veiledning i NAV*
- *Kartlegging som utgangspunkt i behovsvurdering og AEV, og vurdering av KVP som et aktuelt virkemiddel: Hvordan bruke det vi har lært i dag i vår praktiske hverdag når vi kommer tilbake på jobb?*
- *Veiledning, metode og kartlegging*

I Buskerud var det per 30 september 149 deltakere i kvalifiseringsprogrammet. Buskerud har 21 kommuner, av disse er det 8 som ikke har noen deltakere og 3 kommuner som har 1 KVP deltaker. Ca halvparten av våre kommuner har altså 1 eller ingen deltakere i KVP.

Vi har i hele år sett at tallene for KVP er nedadgående for de kontor som har KVP deltagere. Men vi har tre kontor (Røyken, Øvre Eiker og Modum) som har hatt et stabilt antall deltagere over lengere tid.

De kontorene som har beholdt sine måltall og som har et godt arbeid på KVP er de kontor som har øremerkede veiledere som jobber med KVP.

Fylkesmannen og NAV Buskerud har kvartalsvise møter mellom Avdelingsdirektør og rådgivere. Temaene er KVP og andre felles områder. På rådgivernivå har vi samarbeidet om KVP opplæring.

Fylkesmannen og NAV Buskerud har samarbeidet om opprettelse av et veilederkorps. En 50% stilling som kompetanseveileder er øremerket det kommunale området. Veilederen har kontor på NAV i fellesskap med 2 statlige kompetanseveiledere. Fylkesmannen var med på rekruttering og ansettelse og har veiledning og opplæring av kompetanseveileder.

Kompetanseveilederen skal bistå de lokale kontorene med praktisk opplæring og veiledning. Tema fremover vil være bl a å jobbe med behovsvurdering for personer med sosialhjelp som hovedinntekt. Vi har en hypotese at mange ikke har rett behovsvurdering/ AEV og at det dermed er mange som ikke er vurdert opp mot KVP.

73.4 Økonomisk rådgivning

Det er gjennomført fagdag i økonomisk rådgivning for ansatte i kommunene og ved NAV kontorene.

Vi har deltatt på faste møter med representanter fra fylkesmannsembetene i vår region hvor statistikk på saker etter gjeldsordningsloven gjennomgås. Videre arbeid på området blir planlagt og samordnet. Fylkesmannen deltar i nettverk for gjeldsrådgivere i Buskerud. Utover dette blir det gitt generelle råd og veiledning til kommunene og NAV-kontor.

Fylkesmannen har gjennomført grunn- og videregående kurs i økonomisk rådgivning til ansatte i Nav.

Videregående kurs ble arrangert i fellesskap med Fylkesmannen i Vestfold og Telemark. I 2013 undersøkte vi mulighet og ønske om interkommunalt samarbeid på fagområdet økonomisk rådgivning i Hallingdal, men der er tilbakemeldingen til oss at de ikke ønsker dette.

Fylkesmannen har i 2014 kartlagt både kommunenes samarbeid med namsmenn, og utfordringer i samarbeidet.

73.5 Boligsosialt arbeid

6 kommuner i Buskerud mottok tilskudd til boligsosialt arbeid i ulike prosjekt i 2014. Fylkesmannen har i samarbeid med Husbanken arrangert en egen fagdag på fagområdet. Dette for å presentere nytt på fagområdet boligsosialt arbeid og formidling av ulike prosjekt/tiltak.

Vi har i tillegg hatt møter med kommunene som mottar tilskudd til boligsosialt arbeid. Fylkesmannen har deltatt i regionalt kontaktforum. Boligsosialt arbeid har dessuten vært tema på fagdager for NAV ansatte.

Fylkesmannen har i 2014 kartlagt kommuner som har store boligsosiale utfordringer og har bedt om tilbakemelding på hva som er de største utfordringene knyttet til overgangen fra midlertidig til varig bolig og hvilke bo-oppfølgingstjenester kommunen gir.

73.6 Barn og unge

Fylkesmannen bistår direktoratet med faglige vurderinger av søknader om tildeling av tilskudd til barnefattigdom.

6 Kommuner i Buskerud mottok tilskudd til barnefattigdom i 2014. Som et ledd i vår oppfølging av kommunene gjennomfører vi møter med de som har mottatt tilskudd til barnefattigdom

Fylkesmannen deltar i regionalt samarbeidsforum med andre embeter hvor bla området barnefattigdom er tema.

I tillegg bistår Fylkesmannen kommuner som mottar tilskudd til barnefattigdom med råd og veiledning.

Fylkesmannen har også hatt særlig fokus på barnefattigdom i klagesaker etter søtjl i Nav.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
73.3 Kvalifiseringsprogrammet	kr 172 501,09	kr 1 085 173,19
73.9 Andre oppgaver – Sosialtjeneste (rest 73)	kr 760 978,73	kr 282 404,62
Tilsyn etter lov om sosiale tj. i NAV	kr 1 047 435,05	kr 0,00
Andre oppgaver under ASD	kr 3 813,50	kr 0,00
Sum:	kr 1 984 728,00	kr 1 367 577,00

Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatområde 76 Samhandling, kvalitet og helseberedskap

76.1 Samarbeid mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten

- Samhandlingsprosjekter og samarbeidsrutiner som kan benyttes som eksempler på god praksis: Utvikling av KAD-tilbudet er organisert i seks ulike kommunekonstellasjoner som så langt omfatter 20 av fylkets 21 kommuner. Disse omfatter en kommune som har etablert sitt eget tilbud og en konstellasjon med to kommuner, to konstellasjoner med tre Buskerud-kommuner og to konstellasjoner med henholdsvis fem og seks kommuner i fylket. To av de nevnte samarbeidskonstellasjonene omfatter også en eller to kommuner i nabofylker.
- Bidratt med kompetansetiltak i samarbeid med Hdir på levevaneområdet mv.: Avholdt en tre-dagers og en en-dagers samling for personell i frisklivssentralene og en to-dagers ledersamling for frisklivssentraler i samarbeid med Hdir. Dessuten kurs i MI, røykeslutt, kosthold og psykisk helse etter opplegg fra Hdir. Jf. også hva som fremgår av oppdragspunkt 84.8 Forebyggende helsetjenster.

76.3 Kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten

Det er etablert faste dialogmøter med helse og omsorgsjefene/ direktørene i alle kommunene. Møtene har fokus på sentrale føringer og satsningsområder.

Det er etablert et demensnettverk med representanter fra alle kommunene for å utvikle fagmiljøet og øke kompetansen på området.

Det er avholdt saksbehandlerkurs for saksbehandlere i kommunene i forhold til omsorgslønn og BPA, og det har vært gjennomført dokumentasjonskurs for ansatte i helsestasjon.

Den årlige Helse- og omsorgskonferansen der alle kommunene deltar, har fokus på kvalitetsforbedring og kvalitetsutvikling. Dette inkluderer informasjon om sentrale føringer på området, samt lokale vellykkede prosjekter.

Det er avholdt faste møter med kommuneoverlegene. Her er kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten faste temaer. Dette gjelder spesielt medisinskfaglige problemstillinger.

I aktuelle møter med kommunene har IPLOS vært et tema. Dette er også tilfellet i en møteserie vi har gjennomført med alle fylkets kommuner. Det er blitt avholdt egen IPLOS konferanse i samarbeid med helsedirektoratet.

76.5 Felles digitalt nødnett

Nødnett Helse har vært en tema på begge konferansene Fylkesmannen har hatt med kommuneoverlegene i Buskerud. Nødnett er i henhold til nasjonal plan innført i begge Buskerud politidistrikt. Nødnett Helse er installert på legevaktene og det er i noen kommuner utplassert enheter ved flere fastlegekontor. Det er utarbeidet felles prosedyrer mellom akuttmedisinsk kjede i spesialisthelsetjenesten og legevaktene i kommunene. Dette arbeidet er ikke slutført. Fylkesmannen arrangerte i april en konferanse mellom Helsedirektoratet, kommunene/ legevaktene i Buskerud og spesialisthelsetjenesten.

76.6 Helseberedskap og smittevern

Helseberedskap

Ved akutte kriser og store ulykker/ hendelser brukes krisestøtteverktøyet CIM. Alle kommunene har innført CIM og Fylkesmannen har gitt kommunene opplæring på verktøyet. Vestre Viken HF har også innført CIM som krisehåndteringsverktøy. CIM har en oppdatert liste over kommuneoverlegene i alle kommunene. Dette gjelder både eposter og mobiltelefonnummer. Lokal øvelse er avholdt, der alle kommuneoverlegene svarte innen kort tid. Oversikt over fastlegene i alle kommunene er ikke lagt inn i CIM. Atomberedskap.no er lagt ned.

Smittevern

Smittevern har vært blant temaene på to dialogmøter med kommuneoverlegene i 2014. Planlegging av egen fylkeskonferanse om smittevern etter bestilling fra Hdir og FHI er i gang i 2014 og dato fastsatt, men blir ikke avholdt før våren 2015. Opplegget er dagskonferanse med parallelesesjoner for henholdsvis smittevernleger og sykehjemspersonell.

76.7 Personell og kompetanse

Se særskilt rapportering om Kompetanseløftet 2015 som leveres 1. mars 2014

Antall turnusplasser for fysioterapikandidater i kommunehelsetjenesten var 6 som tidligere i 2014. Vi ble forespurt om Drammen sykehus kunne pålegges å opprettholde en tredje turnusplass, som de var pålagt i 2013. Vi fant at dette ikke var mulig.

Antall plasser for turnusleger i kommunehelsetjenesten ble økt med to i 2014 på grunn av turnusleger i gammel ordning som kom tilbake etter permisjon. Begge kommunene som etter et visst press fra oss fant plass til turnuslegene, har meldt tilbake at de anser dette som en urimelig belastning i forhold til antall turnusleger i Asker og Bærum. Vi har ikke mottatt rapporter som tyder på svikt i kvaliteten på turnusplasser.

Vi mottok melding om at det skulle opprettes en ny turnuslegeplass i Vestre Viken HF fra 1. mars 2015 og at det derfor må bli en ny permanent plass i kommunehelsetjenesten fra 1. mars 2016. I henhold til det ovenstående har vi anbefalt Vestre Viken HF å kontakte Asker og Bærum for å gjøre avtale om ny plass.

Det er blitt avholdt kurs i offentlig helsearbeid vår og høst for for fysioterapeuter/kiropraktikere i turnustjeneste og for leger. For turnuslegene er det også avholdt kurs i akutt-/legevaktsmedisin vår og høst. Kursene har vært vellykkede og vi har fått positive evalueringer fra deltakerne. Det er ikke blitt avholdt kurs for turnusveiledere i noen yrkesgrupper.

Ordningen med fylkesveileder for turnuslegene har fungert positivt. Imidlertid har vi nådd den øvre grense for antall turnusleger vi kan håndtere med dagens struktur. Dersom antallet økes ytterligere, må vi vurdere å øke stillingsandelen til fylkesveileder, eventuelt ansette ytterligere en person.

76.8 Rettsikkerhetsarbeid

Saksbehandlingen skjer fortløpende som omtalt i interne prosedyrer og nasjonale retningslinjer. I Buskerud er det opprettet en egen tverrfaglig faggruppe som har fokus på tvangsbruk. Sakene (både etter khol kap 9 og pbrl kap 4A) fordeles på medlemmene i denne gruppen ut fra hvilken virksomhet det gjelder slik at hver saksbehandler har ansvar for sine områder (f.eks kommune). Vi sikrer lik saksbehandling gjennom at fagkoordinator godkjenner utgående korrespondanse i sakene. Ved vanskelige problemstillinger drøftes disse i faste møter i faggruppen og ved adhocmøter.

Vi har også utført tre systemrevisjoner i tre kommuner i 2014 med tema pasient og brukerrettighetsloven kapittel 4A etter en risikovurdering av kommunene. Det er stadig forespørsel om vi kan bidra med kurs for kompetanseheving fra forskjellige faggrupper og virksomheter og vi prøver å etterkomme disse ønskene så langt det lar seg gjøre. Vi har, på eget initiativ, gjennomført en samling med kommunaldirektørene i fylket for å sette temaet høyere på dagsordenen også hos ledelsen i kommunene.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Totalt på embetet ble 16 søknader om fritak behandlet:

1 på helseområdet (helsesøster; jf. tallrapportering)

5 innen oppvekst og utdanning

10 innenfor sosial og barnevern

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
---------	--------------	------------------------------------

FMBU	1	14
Sum	1	

77.3 Særfradrag

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMBU	3	5
Sum	3	

77.4 Førerkortsaker

Talldata er rapportert to ganger årlig fra det avtalte registreringssystemet for behandling av førerkortsaker. Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMBU		
Sum	0	

77.5 Pasientjournaler

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMBU	2
Sum	2

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

83.1 Folkehelsearbeid

Overordnet vurdering av hvordan, og i hvilken grad, arbeidet med oversikt over helsetilstanden og påvirkningsfaktorer foregår og blir ivaretatt på regionalt og kommunalt nivå

Om det regionale folkehelsesamarbeidet - fellesoppgavene

Informasjons- og opplæringstiltak om forventninger og endret ansvar for kommunene knyttet til folkehelseloven og forskrift om oversikt over helsetilstanden har vært et hovedtema for det regionale folkehelsearbeidet også i 2014. Fylkesmannen og fylkeskommunen samarbeider godt om de ulike kompetansetiltakene overfor kommunene, og har en god dialog i forhold til fordeling og gjennomføring av oppgavene etter folkehelseloven.

Når det gjelder opplæring og kompetansetiltak om folkehelse som politikkområde, kunnskapsbasert folkehelsearbeid og oversiktsarbeid, er det gjennomført to konferanser/fagdager for kommunene der dette har vært hovedtemaer. Fagdage vil videre følges opp med to «Works-shops» i løpet av våren 2015. Planlegging og gjennomføring av fagsamlingene er et samarbeid mellom Fylkesmannen, fylkeskommunen, Høgskolen i Buskerud og Vestfold og KS. Fylkesmannen og fylkeskommunen har for øvrig løpende kontakt der informasjon utveksles og ulike råd- og veiledningstiltak overfor kommunene drøftes. Status og videre arbeid i kommunene om utforming av kunnskapsgrunnlaget for kommende planstrategi, herunder former for regional bistand/understøttelse, vil være dette årets prioriterte diskusjonstema og fellesoppgave.

Status for folkehelsearbeidet i Buskerud fylkeskommune

I 2014 vedtok fylkestinget at deres *Folkehelsestrategi – (2010-2014)* ikke skulle rulleres eller revideres, men

fases inn som en del av alle øvrige planer og strategier. Dette krever andre arbeidsformer og vektlegge mer tverrgående arbeid uavhengig av sektorer, noe som i følge fylkeskommunen er nytt, og som kan bli den største utfordringen for deres folkehelsearbeid fremover. Den «sektorovergripende tenkningen» har så langt gitt seg utslag i det pågående arbeidet med *Regional plan for kunnskapssamfunnet*. Etter en planprogramfase med bred medvirkning, ble folkehelse definert som et eget satsingsområde/tema. Det arbeides nå strukturert og sektorovergripende med selve planutformingen.

Fylkeskommunens konkrete arbeid med oversikt over folkehelsen – hovedtrekk

Oversiktsarbeidet har vist seg å være svært omfattende i det det skal belyses med både statistisk informasjon og, så langt det lar seg gjøre, med annen tilgjengelig informasjon/data i tillegg. Særlig sistnevnte har fylkeskommunen opplevd som en stor arbeidsbelastning. Fylkeskommunen formidler videre at de store valgmulighetene ift oversiktsarbeidets dybde og omfang innenfor gitte krav, lett fører til at de «går seg vill» i «informasjonsjungelen».

Fylkeskommunens konklusjon om at «de bare måtte komme i gang, og begynne ett sted» tatt høsten 2013, ble starten på oversiktsarbeidet. Det løpende arbeidet med å skaffe oversikt over folkehelsen og utarbeidelsen av det fireårige oversiktsdokumentet ble da prosjektorganisert og forankret i Utviklingsavdelingen. Prosjektgruppen ble satt sammen av representanter fra utdanningsavdelingen, tannhelsetjenesten, samferdselsavdelingen og utviklingsavdelingen, til sammen fem personer. Hovedmålet for prosjektgruppen var å få på plass en folkehelseoversikt som innfridde flest mulig av kravene i lov og forskrift. Dette viste seg å være svært omfattende, og prosjektet endret arbeidstittel fra «*Oversikt over folkehelsen i Buskerud*» til «*Folkehelsen i Buskerud – en faktarapport*». Ved neste runde med oversiktsarbeid (planlagt 2015), vil faktarapporten være et godt utgangspunkt for både organiseringen internt og selve arbeidet.

Det løpende oversiktsarbeidet i fylkeskommunen er foreløpig løst ved å legge til et eget kapittel med folkehelseindikatorer i *Buskerudstatistikken*. Dette er en publikasjon med statistikk og informasjon om utviklingen på mange viktige samfunnsområder i Buskerud fylke, og kan hentes ut her:

<http://www.bfk.no/Omfylkeskommunen/Statistikk/Buskerudstatistikk/>

Arbeidet med oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunene – hovedtrekk

Verken Fylkesmannen eller fylkeskommunen har noen totaloversikt over aktivitetene på folkehelseområdet i fylket. Følgende informasjon baserer seg derfor på det regionale folkehelsesamarbeidets felles oppfatning om status gjennom funn og erfaringer fra *Fylkesmannens tilsyn på området*, diverse råd- og veiledningsarbeid som begge parter har drevet gjennom året, gjennomgang av kommunenes ulike plandokumenter, møter, kurs og samlinger for relevant fagpersonell i kommunene m.m.

Vårt hovedinntrykk er at kommunene i likhet med fylkeskommunen oppfatter oversiktsarbeidet som krevende og noe vanskelig å finne innretningen på. Manglende kapasitet, systematikk og kompetanse for gjennomføring er fortsatt medvirkende årsak til at kommunene i varierende grad har tatt tak i de nye kravene til folkehelseoversikter (både løpende og den fireårige oversikten).

De fleste kommuner har likevel, om enn på forskjellig vis og i ulik grad, kommet i gang med å utarbeide sitt kunnskapsgrunnlag om helsetilstanden som et av utgangspunktene for sitt planarbeid. Så vidt Fylkesmannen kan bedømme er det likevel ingen av kommunenes arbeid på området som pd fullt ut oppfyller kravene til folkehelseoversikter i lov og forskrift.

Fylkesmannens folkehelsetilsyn (gjennomført høsten 2014) avdekket også at kommunenes politiske og administrative ledelse i varierende grad er kjent med, eller hadde en omforent oppfatning av, lovkravene om at innretningen på folkehelsearbeidet må baseres på alle sektorenes kunnskap om- og ansvar for folkehelsen. Av tre undersøkte kommuner fikk én kommune avvik som følge av at de ikke på noen måte var kommet i gang med sitt oversiktsarbeid. De to andre kommunene hadde, om enn i forskjellig grad, systemer på plass for innhenting og systematisering av kunnskap om helseforhold og påvirkningsfaktorer.

Erfaringene fra tilsynene sammen med Fylkesmannens kjennskap til innholdet i kommuneplanene viser at de fleste kommunene kjenner til kommunehelseprofilene. Det er gjennomgående at disse brukes, eller tenkes brukt, som diskusjonsgrunnlag for oversiktsarbeidet og/eller for å kunnskapsbasere folkehelsearbeidet. Ingen av de undersøkte kommunene (ved tilsynet), og få av de kommunene Fylkesmannen ellers er kjent med arbeidet til, har gode systemer for å innhente, systematisere og integrere informasjon og erfaringer fra egne sektorer i oversiktsarbeidet.

Det skal likevel sies at interesse og aktivitet i forhold til kunnskapsinnhenting og analysearbeid er stigende, noe

som også gjenspeiler seg i de senest innkomne kommuneplanene. Herunder kan nevnes at oppmerksomheten på kunnskapsinnhenting om rusbruk, og ungdommers vilkår for helse og trivsel har tatt seg opp. Stadig flere kommuner tar i bruk *Brukerplan* som verktøy for kartlegging av rusbruk, og i løpet av perioden 2012 -2014 har 17 av fylkets 21 kommuner gjennomført Ungdata-undersøkelsen.

Fylkesmannens vurderinger av folkehelsehensyn i uttalelser til kommunale planer

På tross av noe manglende kvalitet på kommunenes oversiktsarbeid nevnt tidligere, kan stadig flere kommuner sies å være i god utvikling med å få det brede, sektorovergripende folkehelsearbeidet integrert og forankret i kommunale planer etter Folkehelseloven og Plan- og bygningsloven. Kommuner som kan trekkes frem herunder er Drammen, Modum, Ringerike, og Nedre Eiker.

Resultatkravet om å avgi skriftlige vurderinger om folkehelsehensyn til alle kommunale og regionale planer er en svært ressurskrevende oppgave som ikke ble prioritert i 2014. Fylkesmannen gav m.a.o. ingen skriftlige vurderinger av folkehelsehensyn (spesifikt knyttet til folkehelseloven med forskrift) til kommunale planer i 2014. Skriftlige uttalelser om ulike andre folkehelserelevante temaer som trafikksikkerhet, barn og unge (RPR), medvirkning, universell utforming og tilgjengelighet, trygge bo- og oppvekstforhold, samfunnsikkerhet, friluftsliv og tilgang til skog, mark, bade- og fiskeplasser, lekeareal, støy og forurensning m.m. ble imidlertid systematisk gitt av embetets miljøavdeling og beredskaps-, justise- og kommunalavdeling.

Skriftlige innspill (råd- og veiledning/opplæring) om kunnskapsbasert, sektorovergripende folkehelsearbeid og ivaretagelse av folkehelsehensyn i regionale og kommunale planer har, med varierende omfang (alt etter tilgjengelige ressurser), vært gitt siden 2006. Alle kommuner har mottatt diverse folkehelsefaglige innspill opptil flere ganger, jf. rapporteringer for tidligere år på området. Vi har tro på at varierte understøttelses-, råd- og veiledningstiltak, for mange målgrupper og ved bruk av mange ulike arenaer, kan ha god effekt i arbeidet for økt integrering av folkehelsehensyn i planarbeidet.

I 2014 ble aktiviteter ifm det landsomfattende tilsynet på folkehelseområdet samt kompetansetiltak, samlinger og nettverksmøter for kommuneplanleggere, folkehelsekoordinatorer, kommuneoverleger, miljørettet helsevernpersonell, ledere i primærhelsetjenesten og frivilligheten gitt prioritet. Når det gjelder andre eksempler på kommunikasjons- og kompetansetiltak der folkehelseloven med forskrift og kvalitetsstyring av folkehelsearbeidet er et fast tema, vises det også til fjorårets rapportering (og detaljutforming av tiltak) på området.

Alkoholloven

Fylkesmannen har delt saksområdet mellom to avdelinger; Helseavdelingen og Beredskap- justis og kommunalavdelingen(BJUK). BJUK deltok på på to-dagers samlingen som ble arrangert av Helsedirektoratet.

Fylkesmannen arrangerte i oktober 2014 en- to dagers konferanse om alkohollovgivningen. Sentrale tema var ansvarlig alkoholhåndtering og samarbeid mellom de ulike aktørene. Programmet var utsarbeidet i nært samarbeid med representanter fra KoRus, politiet, skatteetaten.

Fylkesmannen behandlet i 2014 to klager på kommunale vedtak og i begge sakene ble kommunens vedtak stadfestet.

Miljørettet helsevern

Fylkesmannen mottok en klagesak, men den ble trukket da partene ble enig om en løsning i tråd med kommunens vedtak.

Det er imidlertid en del henvendelser/spørsmål innenfor dette fagområdet og Fylkesmannen gir veiledning både til kommuner og andre.

Fylkesmannen arrangerte i samarbeid med Helsedirektoratet en to-dagers konferanse om helsemessige forhold ved skolemiljø i befruar 2014. Konferansen var en del av oppfølgingsarbeidet knyttet til kartleggingen av godkjenningsstatus ved alle grunn- og videregående skoler i fylket. Konferansen ble gjennomført i samarbeid med oppvekst og utdanningsavdelingen, og hadde 67 deltakere fra kommunene og fylkeskommunen.

Resultatområde 84 kommunale helse- og omsorgstjenester

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

- Samhandling mellom fastlegene og øvrige deler av kommunenes helsetjenester har vært tatt opp på dialogmøter med kommuneoverlegene vår og høst. Variabelt mellom kommunene hvor godt dette er tilrettelagt. Fungerer best i småkommunene.
- Det ikke gjort en samlevurdering av legevakten i fylkets kommuner, men den generelle kunnskapen tilsier ikke at det er legevakter med spesielle problemer.
- Kapasitet og stabilitet i fastlegeordningen er fortsatt gjennomgående god i fylkets kommuner. Ingen kommuner har søkt om eller fått innvilget midlertidig dispensasjon fra ordningen, eller har meldt om særskilte problemer i 2014.

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Gjennomførte tiltak:

Fylkesmannen i Buskerud har gjennomført kompetansehevende tiltak i form av veiledning via konkrete tilsynssaker, samt veiledning generelt via telefon. I alle saker hvor det har vært aktuelt, har det blitt vist til revidert veileder om helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel.

84.6 Helse- og omsorgstjenester i et flerkulturelt samfunn

Det er kunnskap om at man skal unngå at barn/unge av pasienter/brukere brukes som tolk. Det kan være vanskelig å innhente rett tolketype, noen ganger er telefon det beste og andre ganger ikke. Telefontolk blir oftest prioritert.

Kurs og konferanser som omhandler helse- og omsorgstjenestene i et flerkulturelt samfunn, også tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, er blitt distribuert i fylket, og også videre- etterutdanninger som er relevante for området. Ansatte har fått tilbud om å delta på tiltak vi arrangerer sammen med spesialisthelsetjeneste, NAPHA, Korus sør og fler.

Utfordringene innenfor helse- og omsorgstjenestene i et flerkulturelt samfunn har vært tema i dialogmøter med kommunens rus- og psykisk helsetjeneste, som har pasienter/brukere med denne bakgrunnen i tjenestene. De har komplekse problemstillinger og det er utfordringer knyttet til behandlingstilbud og i forhold til relasjoner i familie/barn og unge.

Vi arrangerer faste dialogmøter med kommunelegene. Temaet de bragte inn i ett møte, var helsetjenestetilbudet til asylsøkere. Det ble brakt frem forskjellige utfordringer i ett av møtene, og vi har i ettertid nedsatt en arbeidsgruppe som skal arbeide systematisk med fagfeltet i 2015; vi vurderer kartlegging, tilsyn og kompetansehevende tiltak.

Vi har mottatt henvendelser fra ansatte hvor spesielt asylsøkeres rettigheter til helsehjelp har stått sentralt. Vi har ingen klagesaker innenfor området.

RVTS **vest** har tilbudt kompetansepakke til ansatte i asylmottakene i vårt fylke. Det kan nevnes at vi samarbeider med RVTS **sør** om vold i nære relasjoner og psykososiale kriseteam; de forskjellige regionsinndelingene kan være utfordrende når det gjelder etablering av kontaktpersoner og samarbeid om kompetansehevende tiltak. Vi har kontakt med RVTS'ene om videre tiltak vi kan samarbeide om i 2015.

84.8 Forebyggende helsetjenester

Om styrking, kapasitet og vekst i helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Fylkesmannen har i 2014, som for de seneste årene, hatt et særlig fokus på kapasitet og tilgjengelighet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten inkludert den kommunale jordmortjenesten.

Embetet har ikke gjennomført egne kartlegginger (for hele fylket) i 2014, men har gjennom andre tiltak og tett kommunikasjon med tjenestene skaffet seg relativt god oversikt over status og utvikling i kommunene. Kapasitet og tilgjengelighet til særlig skolehelsetjeneste-, svangerskaps- og barselomsorgen har vært et politikk- og diskusjonsområde i flere kommuner, i fylkeskommunen og i lokal media siste året. Ifm ovennevnte har Fylkesmannen fått mange henvendelser om nasjonale føringer, lovkrav/lovlighet, forsvarlighet, tilskuddsmidler osv. fra journalister, fylkeskommunen, kommunalt fagpersonell og andre. Vi har også hatt en tilsynssak ifm manglende helsesøstertilbud i videregående skole(r), noe som kan ha bidratt til både økte ressurser og mer tilgjengelige tjenestetilbud for skoleungdommene i denne aktuelle kommunen. Herunder bør også nevnes at i alle kommunene hvor det ble gjennomført tilsyn med helsestasjonene (0-6 år - høsten 2013), og der personellmangel ble avdekket, har tjenesten blitt tilkjent flere ressurser.

Ellers kan det nevnes at fylkespolitikkerne i Buskerud er svært opptatt av kapasiteten i skolehelsetjenesten i de videregående skolene, og fattet i desember 2014 et politisk vedtak om å få daglig, tilstedeværende helsesøster på alle videregående skoler. De utreder nå ulike «spleiseavtaler» med kommunene om finansiering. Drammen kommune har allerede inngått en kontrakt om «felles finansiering» av skolehelsetjeneste (helsesøster og psykolog) ved to av sine videregående skoler. Om, og evt når, andre kommuner kan få tilbud om tilsvarende økonomisk bistand vet ikke Fylkesmannen, men vi er kjent med at fylkeskommunen vil sette i gang en større kartlegging av ressursene i skolehelsetjenesten (både u.skoler og vdg skoler), og basert på resultatene i denne ta stilling til den videre satsingen (handlingsprogram og økonomiske prioriteringer). Ovennevnte tiltak er knyttet til fylkeskommunens innsatser og arbeid for fremming av psykisk helse, bedre skolemiljø, mindre mobbing og økt trivsel og gjennomføringsevne for elevene.

Kapasitet og kompetanse i helsestasjons- og skolehelsetjenesten har også dette året blitt prioritert i råd- og veiledningsarbeidet ifm samfunns- og kommuneplanlegging, i tilskuddsforvaltningen, i ulike møter og annen kommunikasjon med kommuneledelsen (embetsledelsens *Kommunedialogmøter*, *Kommuneoverlegeforum*, som kapittel i den årlige *Tilstandsrapporten* til kommunene m.m.), i programarbeidet til ulike konferanser, møter og nettverkssamlinger m.m. Dette er faste og løpende aktiviteter - grundig omtalt i foregående årsrapporteringer.

I 2014 har Fylkesmannen avholdt tre større fagsamlinger for personell i helsestasjons- og skolehelsetjenesten samt gjennomført et eget dialogmøte med fagledere for helsesøstertjenesten, jordmortjenesten og spesialisthelsetjenesten (føde-, barsel- og nyfødt avdelingene). I forbindelse med ovennevnte samlinger og møter har det fremkommet at den demografiske utviklingen og stadig nye oppgaver for kommunejordmødrene setter tjenesten under stort press.

Retningslinjene for barselomsorgens økte krav til tidlig og tett oppfølging etter fødsel, i kombinasjon med kapasitetsutfordringene i svangerskapsomsorgen, synes umulig og håndtere for svært mange kommuner. Flere kommuner melder om svært lange ventetider for gravide som ønsker time hos jordmor (4-6 uker), og stor svikt/mange avvik ift gjennomføring av hjemmebesøk. Drammen kommune, med over 66.000 innbyggere hvorav 20-25 % fra ikke vestlige kulturer, har "bare" 1.8 jordmorstilling. Denne ressursen har i følge jordmorforeningen (Buskerud) vært den samme i over ti år.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i helsestasjons- og skolehelsetjenesten er et viktig anliggende også for andre avdelinger i embetet. Barn og unges oppvekst-, utdannings-, helse- og trivselsvilkår er et avdelingsovergripende innsats- og utviklingsområde hvor en tilgjengelig helsestasjons- og skolehelsetjeneste, med tilstrekkelig kapasitet, er en viktig forutsetning for sektorovergripende samarbeid og felles innsats.

Vårt samlede inntrykk pd er likevel at selv om kommunene forvalter de statlige ekstrabevilgningene til ansettelse av flere helsesøstre svært forskjellig, og flere helsestasjoner fortsatt ligger under minstenormen for helsesøster- og/eller skolelegeårverk, har flere kommuner siste året "tatt grep" og enten styrket tjenesten direkte eller gjort

politiske vedtak på at den skal styrkes i nær fremtid. Mange kommuner har også økt sin kapasitet ved benytte de statlige tilskuddsordningene for styrking av skolehelsetjenesten og ansettelse av kommunepsykolog.

Den landsomfattende kartleggingen (gjennomført av Tidsskriftet Sykepleien i januar 2014) viser, sammen med våre egne oppfatninger og undersøkelser, at flere kommuner, sakte men sikkert øker helsesøsterbemanningen. Kommuner som kan trekkes frem herunder er Lier, Drammen, Røyken, Flesberg, Kongsberg, Modum, Sigdal, Hurum, Øvre og Nedre Eiker. Kommuner som fortsetter å «komme dårlig ut» mht utfordringer og ressursbruk, vil vi spesielt følge med på i tiden fremover.

Status for arbeidet med frisklivstilbud og lærings-, mestrings- og oppfølgingstilbud for personer med kroniske lidelser

Frisklivsarbeidet i Buskerud er i god utvikling, og hele 20 av i alt 21 kommuner har etablert en form for frisklivssentral. Det er fortsatt stor variasjon ift kapasitet og tjenestetilbud i sentralene. Noen FLS er driftsmessig svært sårbare, men alle tilbyr nå gode basistilbud i tråd med Helsedirektoratets veileder. Den ene kommunen uten FLS (Flesberg) har tidligere hatt et «livsstilsendring på resept – tilbud» med en frisklivskoordinator i 50 % stilling, og målet er å få denne kommunen med igjen i 2015.

Tilskuddsmidlene til utvikling og understøttelse av ulike tiltak i frisklivssentraler (totalt 1 550 000,-) for 2014 ble fordelt på mange store og små prosjekter (kommunale og interkommunale), og totalt har alle kommunene, direkte eller indirekte, fått tilført ressurser til videre utvikling/gjennomføring av løpende tiltak og/eller oppstart av nye.

Fylkesmannen har i 2014 lagt vekt på utvikling av kvalitet og forsvarlighet i FLS i sine møter og kompetansetiltak for personellet. Vi har arrangert en rekke større og mindre fag- og nettverkssamlinger i løpet av 2014. Viktige samarbeidspartnere i denne sammenhengen har vært Helsedirektoratet, Modum Bad, fylkeskommunen, og de to utviklingssentralene i Buskerud. Temaer som har vært særlig vektlagt i 2014 er nasjonale føringer innen helsefremmende og forebyggende arbeid, helselovverket, kunnskap om ulike livsstilssykdommer, dokumentasjon/dokumentasjonssystemer og internkontrollarbeid, taushetsplikt og forsvarlighet, psykisk helse/depresjonsmestring, søvnproblematikk, helseskadelig rusbruk, motiverende intervju som metode, ernæring og kosthold, overvekt, tiltak og tilbud til barn og unge, kunnskapsbasert praksis og effektmåling/forskning.

Frisklivssentralene gir kommunale lærings- og mestringstilbud til personer med risiko for og/eller allerede etablert sykdom knyttet til levevaner. Alle FLS har dermed, i større eller mindre grad, tilbud til personer med kroniske sykdommer som Diabetes 2 og KOLS. Helsehjelpen tilbys individuelt, i form av ulike diagnoserettede gruppetilbud eller som veilednings- og undervisningstiltak i form av kurs- og informasjonsskvelder, utarbeidelse av brosjyremateriell og egne nettsider m.m. Frisklivssentralene samarbeider med fastleger, fysioterapeuter og andre i primærhelsetjenesten (eks. helsestasjonen og lokal medisinsk senter) og spesialisthelsetjenesten.

De siste to-tre årene er det satt i gang ulike kommuneovergripende prosjekter hvor flere frisklivssentraler, i fellesskap med lærings- og mestringssettene i spesialisthelsetjenesten, har gått sammen om å etablere spesielle helsehjelpstilbud til personer med Diabetes 2, KOLS, hjerte-kar-lidelser og kreft. Dette gjelder frisklivssentralene i de syv hallingdalkommunene (Diabetesprosjektet), kommunene i midt fylket (Sigdal, Modum og Krødsherad) og Nedre Buskerud (Drammen, Øvre og Nedre Eiker, Hurum, Røyken og Lier).

Nylig ble et nytt og kommuneovergripende ernæringsprosjekt, der også fylkestannhelsetjenesten inngår med sine tiltak, startet opp. Målet med dette og de øvrige prosjektene nevnt over, er å utvikle og prøve ut nye modeller for samhandling, forebygging og gode pasientforløp i primærhelsetjenesten. Personellet i frisklivssentralene får hevet sin kompetanse om livsstilsendringsarbeid til pasienter med etablert sykdom (økt kvalitet og kapasitet i tjenesten) noe som på sikt kan bidra til mindre trykk på spesialisthelsetjenesten, flere henvisninger til FLS og bedre samarbeid med fastlegene og andre henvisere.

84.11 Tannhelse

Følgende tiltak er gjennomført for å fremme samarbeid mellom kommuner og offentlig tannhelsetjeneste:

- Det er etablert samarbeidsavtaler og gjennomført møter med helse- og omsorgstjenesten i alle kommuner.
- Det er gitt tilbud om opplæring for personell i helsestasjons- og skolehelsetjenesten, pleie- og omsorgstjenesten, psykisk helsevern, habiliteringstjenesten og rusomsorgen. På samarbeidsmøtene ble det sjekket at kommunene har systemer som sikrer at de som har rettigheter etter tannhelsetjenesteloven, får tilbud om tannhelsetjenester. På møtene ble det også avklart behov for undervisning/opplæring,

- og utarbeidet planer for dette.
- Tannhelsetjenesten er fortsatt deltaker i prosjektene om barn og overvekt i kommunene Øvre og Nedre Eiker, og har deltatt en gang pr. måned på ungdommens helsestasjon i Øvre Eiker
- Det gjennomføres årlige samarbeidsmøter med barneverntjenesten i alle kommuner. Antall sendte bekymringsmeldinger fra tannhelsetjenesten til barneverntjenesten ble rapportert til Helsedirektoratet. I 2014 ble det totalt sendt 42 meldinger (rapportert til KOSTRA), og det ble sendt meldinger til 12 av 21 kommuner. Det ble sendt få eller ingen meldinger i små kommuner.
- Det er etablert samarbeid med Lærings- og mestringssentrene på Drammen sykehus, Ringerike sykehus og på sjukestugu på Ål om tannhelsekurs for enkelte sykdomsgrupper.
- Det er samarbeidet med Ål kommune om "kjøp" av folkehelsekoordinator i 20 % stilling. Denne har i 2014 vært med på å ferdigstille "Barnehagepakken" sammen med tannpleier i Hallingdal. Disse to har i samarbeid med medielinjen på Gol videregående skole laget "snusfilm" for ungdom. Hoveddelen av tiden har folkehelsekoordinatoren vært involvert i kantineprosjektet for videregående skoler.
- Det er utarbeidet en "Barnehagepakke" (laminerte ark med tannhelse- og kostholdsinformasjon til bruk i samlingsstunder i barnehagene) som er distribuert til alle barnehager i Buskerud
- Tannklinikken har også i 2014 drevet kartlegging av tobakksbruken hos skoleungdom, og resultatene kan skaffes ved å kontakte fylkestannhelsetjenesten.
- Det ble gjennomført en brukerundersøkelse blant ledende helsesøstre vdr samarbeidet og samarbeidsavtaler. De 15 kommunene som svarte, opplevde samarbeidet/avtalene som nyttige og positive.
- Det er planlagt ny BSI-kartlegging (belegg- og slimhinneindeks) på alle sykehjem/bo- og behandlingssentre i løpet av 2015
- Flere større prosjekter og/eller kartlegginger der kommuner involveres, er under utvikling. Herunder kan nevnes kartleggingen av hvordan tannhelserettighetene til de som har hjemmesykepleie blir oppfylt. Kartlegging av i alt 83 kommuner starter våren 2015. I tillegg til Buskerud er fylkene Vest- og Aust-Agder, Telemark og Vestfold involvert i denne.
- Tannhelsetjenesten har vært involvert i flere av Fylkesmannens tiltak/innsatser overfor kommunene ifm arbeid med livsstilsendring (barn/ungdom, voksne og eldre) og utjevning av sosial ulikhet i helse.

84.12 Habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator

Fylkesmannen i Buskerud har bistått kommunene i utviklingsarbeid for å øke kapasitet og sikre faglig bredde og god kvalitet innen habilitering og rehabilitering.

Høsten 2014 arrangerte vi en felles nettverkssamling for koordinerende enheter i kommunene, ledere for rus- og psykisk helsefeltet og brukerorganisasjoner i Buskerud. (Ingen fra brukerorganisasjonene møtte.) Vestre Viken HF var også invitert men stilte ikke. Dagen startet med presentasjon av "Sammen om mestring", veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rus for voksne ved Helsedirektoratet. Dette ble fulgt av en gjennomgang av Nasjonale tiltak for styrking av habilitering og rehabilitering ved Helsedirektoratet. Videre fulgte forelesning v/ Alf Reiar Berge som omhandlet risikoen ved koordinering og samordning, og om utfordringer i koordinatorrollen og presentasjon av prosjektet "ditt valg – bolig først" ved Drammen kommune.

Fylkesmannen i Buskerud har gjennom egeninitierte tilsyn vurdert kommunenes arbeid med individuell plan og fulgt opp hvordan koordinerende enheter fungerer. Det finnes koordinerende enhet i alle kommunene, men fremdeles noen brukere som trenger koordinator som ikke har fått tilbud om dette eller som ikke kjenner til hvem som er deres koordinator. Det er ulik praksis i kommunene på hvordan koordinator tildeles. Noen brukere kjenner ikke til at de kan få tilbud om koordinator selv om de ikke har individuell plan. Individuell plan og koordinerende enhet har også vært tema på kommunebesøk.

Helseavdelingen har behandlet noen tilsynssaker og rettighetssaker som har vedrørt manglende individuell plan eller hvor manglende koordinering har vært tema i sakene.

Individuelle planer er også tema i all opplæring i kapittel 9. Habiliteringssenteret og Regionalt senter, Vestre Viken HF, har deltatt på våre årlige nettverksmøter for ansatte i kommunene som jobber med personer med utviklingshemming.

Fylkesmannen i Buskerud har oversikt over etablerte koordinerende enheter for habilitering og rehabilitering i kommuner og helseforetak.

Det vises til særskilt rapportering om hvorvidt tjenestene er preget av helhetlig forløp.

84.13 Omsorgsplan 2015/2020

Fylkesmannen i Buskerud har gjennom møter og samtaler bistått kommunene i Buskerud med deres arbeid med å nå målsettingene i Omsorgsplan 2015/2020. Dette har vært tema i samtlige møter med kommunene og også på den årlige Helse- og omsorgskonferansen som Fylkesmannen arrangerer i samarbeid med utviklingsstentrene i Buskerud og KS. I 2014 var 19 av 21 kommuner representert på konferansen.

Aktuell informasjon og publikasjoner fra Helsedirektoratet har blitt viderefremidlet og regelmessig publisert på Fylkesmannens hjemmesider. Vi har så smått også tatt i bruk Fylkesmannens nye Facebookside.

Et annet sentralt tema i møter med kommunene er gjennomføringen av Demensplan 2015. Det gis midler til denne opplæringen via Kompetanseløftet 2015.

Når det gjelder pårørende- og samtalegrupper, har samtlige kommuner etablert et tilbud, enten alene eller i fellesskap med nabokommuner.

Husbanken er en viktig samarbeidspartner for Fylkesmannen og vi deltar regelmessig på utbyggingsmøter med kommunene i Buskerud. Vårt bidrag er faglig assistanse ved ny utbygging og ombygging av eksisterende lokaliteter. For tiden er det 9 kommuner som er i gang med byggeprosjekter.

Fylkesmannen har gjennom året deltatt i styringsgruppemøter (fag- og samarbeidsmøter) for begge utviklingsstentrene. Vi har også arrangert seminarer og dagskonferanser, og utviklingsstentrene deltar i planlegging og gjennomføring av Helse- og omsorgskonferansen. Fylkesmannen har gitt egne midler til utviklingsstentrene over Kompetanseløftet 2015 for å gjøre det enklere for dem å nå ut til et bredere lag av kommunene. Som et resultat av målrettet arbeid over tid, ser vi nå også et solid og tett samarbeid utviklingsstentrene i mellom. De planlegger stadig flere aktiviteter sammen.

Fylkesmannen sitter i styringsgruppen og har således et tett grep om arbeidet med palliasjon i et nettverk bestående av Drammen sykehus, Bærum sykehus og Drammen kommune. Dette nettverket har eksistert i noen år og er faglig underlagt Kompetansesenter for lindrende behandling ved Oslo Universitetssykehus/Rikshospitalet. Nettverket gjennomfører hvert år to-dagers samlinger for ressurspsykepleierne med høyt faglig nivå.

84.14 Psykisk helse og rus

Veilednings- og opplæringstiltakene skal, på fag- og tjenesteområder med sammenfallende målgruppe, vært koordinert og samordnet med de nasjonale og regionale kompetansemiljøene, bruker- og pårørendeorganisasjonene og spesialisthelsetjenesten:

Vi lager toårige kursplaner sammen med KORUS Sør, Borgestadklinikken, Fylkesmannen i Vestfold, Telemark, Aust- og Vest-Agder og tilhørende helseforetak. Vi tilbyr kommunene flere kurspakker i løpet av året.

Vi arrangerer to møter i året sammen med brukerorganisasjoner, Høgskolen i Buskerud og Vestfold og NAV. De inviteres på våre kurs og oppfordres til å bringe inn aktuelle temaer.

Vi har i mange år arrangert "Forum for rus- og psykisk helsefeltet i Buskerud", tidligere "Rusforum". Vi har en bredt sammensatt arbeidsgruppe som samarbeider om den (NAPHA, Korus sør, Borgestadklinikken, Høgskolen i Buskerud og Vestfold, Mental Helse, Vestre Viken HF, Kommunene i Hallingdal, Drammensregionen og Kirkens bymisjon).

Vi har informert om Selvhjelp sitt regionskontor, distribuert informasjon om konferanse, deltatt på konferansen og invitert Selvhjelp på våre arrangementer.

Vi samarbeider med RVTS sør om psykososiale kriseteam. Det ble i 2013 startet opp tre nettverk i Buskerud "Sør", "Midt" og "Hallingdal". De arbeider med å implementere "Påfyll" som er et program for kompetanseheving, inspirasjon og nettverksbygging for kommunale kriseteam. Vi har også distribuert kompetansehevende tiltak som tilbys av RVTS'ene. Vi ga innspill til helsedirektoratets høring av den nye veilederen om psykososiale kriseteam.

Vi arrangerer årlig en ledersamling for rus- og psykisk helsefeltet i Buskerud. I 2014 holdt vi denne sammen med koordinerende enhet (KE), målgruppen er både ansatte i kommuner og i spesialisthelsetjenesten. På dagsorden sto blandt annet både "Sammen om mestring" og den nye veilederen om habilitering/rehabilitering.

Alle kurs/konferansene er betydelig subsidiert av driftsmidler fra Helsedirektoratet, noe som er avgjørende for at vi kan arrangere og for at ansatte i fagfeltene kan delta.

Alle kommuner har mottatt tilbud om råd, veiledning og formidling av lovverk, nasjonale mål, faglige retningslinjer og veiledere. Tilbudet er gitt på telefon, e-post og samtaler i tillegg til at det har vært arrangert kurs, konferanser og møter.

I 2014 innvilget vi 31 søknader om videreutdanning innen rus- og psykisk helsefeltet, det er kun to kommuner som aldri har søkt tilskuddsmidler til dette, men de har ansatt mennesker med kompetansen.

Fylkesmannen har i tillegg innvilget 21 søknader om tilskudd til kommunalt rusarbeid til 13 kommuner, samt innvilget 3 søknader om tilskudd til samhandlingsmodeller på rusfeltet til 3 kommuner.

Ha kunnskap om den lokale tjenesteutviklingen:

Vi har gjennomført dialogmøter med ledere for rus- og psykisk helsefeltet i fem kommuner. Vi valgte kommuner som har helse- og omsorgstilbudet til rusavhengige i NAV. Bakgrunnen for dette var at vi ville undersøke om hvordan den/de ansatte ("ruskonsulentene") dokumenterte arbeidet sitt, og i hvilken grad de samarbeidet med psykisk helsetjeneste (og andre). Vi ville også se delegasjonsregelverket i forhold til lovendringen (ansvar ved vedtak om tvang Helse- og omsorgstjenesteloven § 10). Det vi fant her, viste at vi i 2015 også må ha dette som fokusområde.

Ha oversikt over hvordan aktiviteter for å styrke kommunenes og fylkeskommunenes innsats overfor barn og unge med sammensatte problemer er koordinert.

Fylkesmannen har bidratt til at de ulike sektorenes arbeid med barn og unge som har sammensatte problemer, blir bedre koordinert, med sikte bl.a. på økt gjennomføring i videregående opplæring.

Tilskuddsordninger til videreutdanninger innen rus og psykisk helsefeltet er markedsført i barnehage og skolen.

Vi arrangerer årlig nettverkssamling for koordinatorene for individuell plan i Buskerud. Vi samarbeider med prosjektledere for Ny giv/fylkeskommunen om temaet og videreformidler informasjon til målgruppen.

Vi informerer om pasienter og brukeres rettigheter til helse og omsorgstjenester og også klageadgang om man ikke opplever at hjelpen innvilges/er tilpasset behovet.

Vi har distribuert tilskuddsordningen om psykologer i kommunenes helse og omsorgstjeneste, spesielt rettet mot barn/unge.

Det har vært gjennomført interne møter mellom de tre avdelingene i embetet hvor arbeidet er forankret, for informasjon og samkjøring av tiltak.

Vi samarbeider med NAV og Buskerud fylkeskommune om tiltak til kommuner, som er av tverrfaglig karakter.

I nettverkssamlinger med kommuner har det vært fokus på elevers psykosiale arbeidsmiljø i skolen.

Ha oversikt over antall mottatte klager vedrørende tvangsbruk i institusjoner for personer med rusmiddelproblemer og utfall av klagebehandlingen.

Fylkesmannen i Buskerud har ikke mottatt noen klager vedrørende tvangsbruk i institusjoner for personer med rusmiddelproblem i 2014.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

85.3 Lov om transplantasjon

Ingen saker i 2014; spesielt ingen tilknyttet donorer under 18 år eller uten samtykkekompetanse.

Antall saker

Embeter	Antall
FMBU	0
Sum	0

85.5 Kosmetisk plastiskkirurgiske inngrep

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMBU	0	0
Sum	0	

85.9 Øvrige oppgaver knyttet til det psykiske helsevernet

Det er innvilget 7 dispensasjoner fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevern i 2014. Kopi av vedtakene er oversendt Helsedirektoratet.

85.11 Hjemsendelse, hjemhenting og gjennomføring av tvungen psykisk helsevern for pasienter som ikke har bosted i riket

Det har ikke kommet noen henvendelser om dette oppdraget i 2014.

Få saker og derfor lite praktisering i det enkelte embetet og krav til rask saksbehandling tilsier at dette oppdraget bør vurderes sentralisert.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525	Fagdep.
82 Tilsyn og klagesaksbeh. etter helsetj. loven	kr 6 051 204,45	kr 0,00
83 Folkehelsearbeid	kr 371 137,39	kr 0,00
83.1 Folkehelsearbeid generelt	kr 0,00	kr 0,00
83.2 Tilsyn etter folkehelseloven	kr 0,00	kr 0,00
84 Kommunale helse- og omsorgstjenester	kr 2 326 490,36	kr 10 618,15
85 Spesialhelsetjenesten	kr 401 055,49	kr 1 184 321,99
76 og 77 Kvalitet og samhandling og Andre oppdrag	kr 2 560 364,97	kr 156 050,15

Andre oppgaver under HOD

kr -40 716,40

kr 0,00

Sum:

kr 11 669 536,00 kr 1 350 990,00

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Oppdrag for Samferdselsdepartementet

91.2 Konesesjon til anlegg og drift av taubaner

Resultatområde 91 Oppdrag for Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91.2 Konesesjon til anlegg og drift av taubaner

I 2014 ble det gitt fornyet konsesjon til 3 anlegg. Og det ble godkjent en overføring av konsesjon.

Utenriksdepartementet

Resultatområde 92 Oppdrag for Utenriksdepartementet

92.1 Apostiller

Fylkesmannen saksbehandlet i 2014 totalt 1.328 apostiller.

92.2 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Fylkesmannen mottok i 2014 ingen saker.

Kulturdepartementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

I 2014 ble det utbetalt kr 8 011 507 i tilskudd til registrerte og uregistrerte trossamfunn i Buskerud. Beløpet ble fordelt på 17 843 medlemmer i 57 trossamfunn.

Hos Fylkesmannen i Buskerud ble det registrert 3 nye trossamfunn i 2014, kristent, muslimsk og buddhistisk. 1 kristent trossamfunn ble slettet.

Embetet foretok ingen tilsyn på dette området, men hadde flere rettleidningssamtaler i løpet av 2014. Vi erfarer stadig at det er uroligheter internt i enkelte trossamfunns styrer.

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Vi har behandlet 91 søknader etter gravferdsloven. Dette er en relativt stor økning fra tidligere år.

Det er gitt 86 tillatelser til askespredning og 5 avslag.

Resultatområde 97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Fylkesmannen behandlet i 2014 en søknad om søndagsåpent og den ble innvilget.

Andre

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 0525 Fagdep.	
91 Andre faglige oppg. på oppd. for statlige verk.	kr 1 060,00	kr 0,00
92 Andre faglige oppgaver for ikke-statlige verk.	kr 0,00	kr 0,00
Sum:	kr 1 060,00	kr 0,00